

T.C.

BARTIN ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN UZAK DOĞU SPORLARINA
YÖNELİM NEDENLERİ İLE KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

ABDULAZİZ SELUCİK

DANIŞMAN

DR. ÖĞR. ÜYESİ AHMET NACİ DİLEK

BARTIN-2021

T.C.

BARTIN ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN UZAK DOĞU SPORLARINA YÖNELİM
NEDENLERİ İLE KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Abdulaziz SELUCİK

BARTIN-2021

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Naci DİLEK danışmanlığında hazırlamış olduğum “ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN UZAK DOĞU SPORLARINA YÖNELİM NEDENLERİ İLE KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ” başlıklı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

17.09.2021

Abdulaziz SELUCİK

ÖNSÖZ

Bu araştırma üniversite öğrencilerinin uzak doğu sporlarına yönelim nedenleri ile kişilik özelliklerinin arasındaki ilişkinin incelenmesine yöneliktir. Bu araştırmanın gerçekleştirilmesinde değerli görüşleri ile beni yönlendiren ve yardımlarını esirgemeyen değerli hocam ve danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Naci DİLEK'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Aynı zamanda eğitim hayatımda üzerimde emeği bulunan tüm saygıdeğer hocalarıma teşekkürü bir borç bilirim. Hayatımın her evresinde bana güvenen ve desteklerini esirgemeyerek gerek maddi gerekse manevi açıdan yanımda olan aileme teşekkür ederim.

Abdulaziz SELUCİK

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN UZAK DOĞU SPORLARINA YÖNELİM NEDENLERİ İLE KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Abdulaziz SELUCİK

**Bartın Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı**

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Naci DİLEK

Bartın-2021, sayfa: xiii + 89

Bireylerin spor etkinliklerine yönelimlerini etkileyen pek çok unsur bulunmaktadır. Kişilik özelliği de bu unsurlar arasında yer almaktadır. Bu bağlamda araştırmanın temel amacı, üniversite öğrencilerinin uzak doğu sporlarına yönelim nedenleri ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmada ilişki tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini, Bartın Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunu ise 2020-2021 eğitim-öğretim yılında öğrenimine aktif olarak devam eden ve aynı zamanda taekwondo ve karate sporuna yönelmiş kişiler (n=161) katılımcı olarak belirlenmiştir. Veri toplamada kullanılan ilk form “Kişisel Bilgi Formudur”. Kullanılan diğer veri toplama araçları ise “Spor Etkinliklerine Yönelim Ölçeği” ve “Beş Faktör Kişilik Ölçeğidir”. Yapılan istatistik analizler sonucunda: spor etkinliklerine yönelim nedenleri katılımcıların yaş, spor branşı, öğrenim türü ve öğrenim bölümüne göre değişiklik gösterirken, kişilik özellikleri öğrenim bölümü ve algılanan aylık ortalama gelir durumuna göre değişmektedir. Her iki değişkenin alt boyutları arasında da düzeyleri farklı olmakla birlikte ilişkiler olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak üniversite öğrencilerinin uzak doğu sporlarına yönelim nedenleri ile kişilik özellikleri arasında ilişki

olduğu ve kişilik özelliklerinin spora yönelim üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Uzak doğu sporları, taekwondo, karate, spora yönelim, kişilik.

ABSTRACT

M. Sc. Thesis

EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE REASONS OF UNIVERSITY STUDENTS' ORIGINATION TO FAR EASTERN SPORTS AND THEIR PERSONAL FEATURES

Abdulaziz SELUCİK

Bartın University

Graduate School

Department of Physical Education and Sports

Thesis Advisor: Assist. Prof. Dr. Ahmet Naci DİLEK

Bartın-2021, pp: xiii + 89

There are many factors that affect the orientation of individuals to sports activities. Personality is also among these factors. In this context, the main purpose of the research is to examine the relationship between the reasons for university students' orientation to Far East sports and their personality traits. Relational screening model was used in the research. The population of the research consists of students studying at the Faculty of Sport Sciences at Bartın University. The sample group of the research, on the other hand, was determined as participants (n=161) who were actively continuing their education in the 2020-2021 academic year and were also inclined to taekwondo and karate sports. The first form used in data collection is the "Personal Information Form". Other data collection tools used are the "Scale of Orientation to Sports Activities" and the "Five Factor Personality Scale". As a result of the statistical analysis: While the reasons for orientation to sports activities vary according to the age, sports branch, education type and education department of the participants, personality traits vary according to education department and perceived average monthly income. It has been determined that there are relations between the sub-dimensions of both variables, although their levels are different. As a result, it has been determined that there is a relationship between the reasons for the orientation of university students to Far East sports

and their personality traits, and that personality traits have a significant effect on their orientation to sports..

Keywords: Far eastern sports, taekwondo, karate, orientation to sports, personality.

İÇİNDEKİLER

BEYANNAME.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar DİZİNİ.....	xi
EKLER DİZİNİ.....	xii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	xiii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem.....	3
1.2. Araştırmanın Amacı.....	4
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Sayıtlar.....	5
1.5. Sınırlılıklar.....	5
1.6. Tanımlar.....	5
2. LİTERATÜR ÖZETİ.....	7
2.1. Sporun Tanımı.....	7
2.1.1. Spor Kavramı.....	8
2.1.2. Sporun Tarihçesi.....	11
2.1.3. Sporun Etkileri.....	12
2.1.3.1. Sporun Psikolojik Etkileri.....	12
2.1.3.2. Sporun Fizyolojik Etkileri.....	13
2.1.3.3. Sporun Sosyal Etkileri.....	14
2.1.4. Bireysel Sporlar.....	14
2.2. Karate.....	15
2.2.1. Karate Sporunun Tarihi.....	18
2.2.1.1. Türkiye'de Karate Sporunun Tanınması.....	22
2.2.2. Karate Stillerinin Ortaya Çıkışı.....	23
2.2.3. Karate Sporunun Alt Disiplinleri.....	25
2.2.3.1. Kihon.....	25
2.2.3.2. Kata.....	26
2.2.3.3. Kumite.....	26

2.3. Taekwondo	27
2.3.1. Taekwondo Sporunun Tarihi	27
2.3.1.1. Türkiye'de Taekwondo Sporunun Tanınması	29
2.4. Spora Yönelim Ve Etkileyen Faktörler	30
2.4.1. Spora Yönelmeyi Etkileyen Kişisel Faktörler	31
2.4.2. Spora Yönelmeyi Etkileyen Çevresel Faktörler	32
2.4.3. Spora Yönelme Ve Aile	34
2.4.4. Spora Yönelme Ve Yakın Çevre	34
2.4.5. Spora Yönelme Ve Okul-İş Çevresi	34
2.4.6. Spora Yönelme Ve Toplum-Kitle İletişimi	35
2.5. Kişilik.....	35
2.5.1. Kişiliğin Tanımlaması	35
2.5.2. Beş Faktörlü Kişilik Kuramı.....	36
2.5.3. Beş Faktörlü Kişiliğin Boyutları.....	37
2.5.3.1. Dışadönüklük	38
2.5.3.2. Yumuşak Başlılık	38
2.5.3.3. Özdenetim	38
2.5.3.4. Nörotizm	39
2.5.3.5. Deneyime Açıklık.....	39
3. MATERYAL VE YÖNTEM.....	41
3.1. Araştırma Modeli	41
3.2. Evren Örneklem	41
3.3. Verilerin Toplanması	41
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	42
3.3.2. Spor Etkinliklerine Yönelim Ölçeği.....	42
3.3.3. Beş Faktör Kişilik Ölçeği	43
3.4. Verilerin Analizi	43
4. BULGULAR VE TARTIŞMA	45
4.1. Bulgular	45
4.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	46
4.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	46
4.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	47
4.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	48
4.1.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	49

4.1.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular	50
4.1.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	50
4.1.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	51
4.1.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular	52
4.1.10. Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular	52
4.1.11. On Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	53
4.1.12. On İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	54
4.1.13. On Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	55
4.1.14. On Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	56
4.1.15. On Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	57
4.1.16. On Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	58
4.1.17. On Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	59
4.2. Tartışma	61
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	69
5.1. Sonuç.....	69
5.2. Öneriler.....	70
KAYNAKLAR	72
EKLER	84

TABLolar DİZİNİ

Tablo	Sayfa
No	No
3.1: SEYÖ toplam Cronbach Alpha değeri.....	42
3.2: SEYÖ ve BFKÖ maddelerinin ortalama, basıklık ve çarpıklık değerleri.....	44
4.1: Araştırma grubunun demografik bilgilerine göre dağılımları.....	45
4.2: SEYÖ puanlarının cinsiyete göre t-testi sonuçları.....	46
4.3: SEYÖ puanlarının yaşa göre t-testi sonuçları.....	47
4.4: SEYÖ puanlarının spor branşına göre t-testi sonuçları.....	47
4.5: SEYÖ puanlarının öğrenim türlerine göre t-testi sonuçları.....	48
4.6: SEYÖ puanlarının öğrenim gördükleri bölüme göre MANOVA testi sonuçları.....	49
4.7: SEYÖ puanlarının algılanan aylık ortalama gelir durumuna göre MANOVA testi sonuçları.....	50
4.8: SEYÖ puanlarının anne eğitim durumuna göre MANOVA testi sonuçları.....	51
4.9: SEYÖ puanlarının baba eğitim durumuna göre MANOVA testi sonuçları.....	51
4.10: BFKÖ puanlarının cinsiyet durumuna göre t-testi sonuçları.....	52
4.11: BFKÖ puanlarının yaş durumuna göre t-testi sonuçları.....	53
4.12: BFKÖ puanlarının spor branşı durumuna göre t-testi sonuçları.....	53
4.13: BFKÖ puanlarının öğrenim türü durumuna göre t-testi sonuçları.....	54
4.14: BFKÖ puanlarının öğrenim gördükleri bölüm durumuna göre MANOVA sonuçları.....	55
4.15: BFKÖ puanlarının algılanan aylık ortalama gelir durumuna göre MANOVA sonuçları.....	56
4.16: BFKÖ puanlarının anne eğitim durumuna göre MANOVA sonuçları.....	57
4.17: BFKÖ puanlarının baba eğitim durumuna göre MANOVA sonuçları.....	58
4.18: SEYÖ ve BFKÖ Person Korelasyon test sonuçları.....	59
4.19: Sporcuların spora yönelim nedenleri ve kişilik özellikleri regresyon analizi.....	60

EKLER DİZİNİ

Ek	Sayfa
No	No
EK 1. Kişisel Bilgi Formu	84
EK 2. Spor Etkinliklerine Yönelim Ölçeği	85
EK 3. Beş Faktör Kişilik Ölçeği	86
EK 4. Etik Kurul Onay Belgesi	87
EK 5. Ölçek İzin Belgeleri	88

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

N	: Katılımcı Sayısı
Ort.	: Ortalama
Sd	: Serbestlik Derecesi
Ss	: Standart Sapma
t	: t Testi Değeri
p	: Anlamlılık Düzeyi
r	: Korelasyon
α	: Cronbach's Alpha
η^2	: Eta Kare

KISALTMALAR

SEYÖ	: Spor Etkinliklerine Yönelim Ölçeği
BFKÖ	: Beş Faktör Kişilik Ölçeği
MANOVA	: Çok Değişkenli Varyans Analizi
ANOVA	: Varyans Analizi
TDK	: Türk Dil Kurumu

1. GİRİŞ

Spor olgusu, insanlığın varoluşunun tarihi kadar eskilere dayanır ve net bir tanımlamasını yapmak mümkün değildir (Zorba, 2012). Çünkü bu olgunun içerisinde pek çok unsur mevcuttur ve tanımlama yaparken tüm bu unsurlara değinmek gerekir. Bu nedenle sporu hangi açıdan ele alırsak o doğrultuda tanımlamak mümkündür. Ancak kapsamlı bir tanıma örnek vermek gerekirse Koludar'ın (1998) bu alandaki ifadeleri incelenebilir. Koludar (1998) için spor, kişinin bazı içerisinde bedensel hareketlerini ve motor kazanımlarını, mental ve sosyal açıdan davranışlarında ilerlemeyi sağlayan, bütün bu özellikleri yine bazı müdahalelerle beraber yarışmayı hedefleyen sosyolojik, fizyolojik ve pedagojik eylemlerdir.

Sporu icra eden kişilere ortak biçimde “sporcu” adı verilir ancak spor branşlarını tanımlarken genel bir ifade yanlış olabilir. Bu nedenle gerek sınıflandırma yaparken gerekse araştırmalarda spor branşları bir takım gruplara (bireysel-takım sporları, toplu-raketli sporlar, su-kış-uzak doğu sporu vb.) dâhil edilir (Çetin, Ertaş Dölek, ve Orhan, 2008). Bu spor branşlarına ilişkin sınıflandırmalardan birisi uzak doğu sporlarıdır. Uzak doğu sporlarının bilinen en belirgin özellikleri, Merrilee ve diğerleri (2000) tarafından ifade edildiği gibi savunma temelli oluşu ve öz disiplin gerektiriyor olmalarıdır.

Uzak doğu sporu denildiği takdirde insanların aklına şüphesiz ilk gelen spor branşları taekwondo ve karatedir. Taekwondo Kore temelli, karate ise Japonya temelli spor dallarıdır. Aslına bakıldığında bu sporların temeli “Do” disiplinine dayanır ve bu disiplin uzak doğu sporları ile ilgilenen kişilerin üzerinde pek çok olumlu etkiye sahip olmaktadır. Bu hususta Koca (2016) uzak doğu sporlarına yönelen bireylerin kavga ve saldırıdan kaçınan, özgüveni yüksek, nezaket ve saygı gibi olumlu tavırlar sergileyen ve çevresine örnek teşkil eden bireyler olduklarını ifade etmiştir.

Taekwondo ve karate sporlarına yönelen kişilerin neden yöneldikleri ve hangi yollarla yöneldikleri incelendiğinde ortaya çok farklı sonuçlar çıkmıştır. Bu spora yönelim nedenleri arasında; başarı elde etme, statü sahibi olma, bir takıma/ekibe dâhil olma, beceri gelişimi sağlama, aktif yaşam gibi pek çok gaye yer almaktadır (Bavlı, 2009; Şirin ve Hamamioğlu, 2007). Uzak doğu sporlarına hangi yollarla yöneldikleri incelendiğinde ise; aile, arkadaş

çevresi, beden eğitimi öğretmenlerinin yönlendirmesi, yazılı ve görsel basın organları gibi unsurlar karşımıza çıkmaktadır (Alibaz, Gündüz ve Şentuna, 2006; Özbek ve Şanlı, 2011).

İlgili literatürde hem spora yönelme hem de sürdürme amaçlarına ilişkin pek çok veri bulunmaktadır. Bu verilere ek olarak hem yerli (Kılıcıgil, 1998) hem de yabancı kaynaklarda (Coakley, 2001) spora yönelme hususunda kişilik özelliklerinin de etkili bir unsur olduğu görülmektedir. Weinberg ve Gould (2019) bu bağlamda, bireylerin kişilik özelliklerinin sporda tutum, davranış ve tercihlerini yakından etkilediğini ifade etmişlerdir. Aynı zamanda kişilik özellikleri belirlenen sporcuların pek çok durum karşısında sergileyecekleri davranışın yordanmasının da mümkün olduğu da bilinenler arasındadır (Weinberg ve Gould, 2019).

Kişilik yaygın olarak psikoloji temelli bir konu olmakla birlikte “bireyin kendine özgü olması (characteristic)” ya da “ayrıcı (distinctive)” ifadeleriyle tanımlanmaktadır. Her ne kadar bu iki ifade kişiliğin tanımlanmasında kullanılıyor olsa da tanımlamayı ve literatürde yer alan belirginliği zorlaştıran şey, pek çok yakın terimin varlığıdır. Bu yakın terimlere karakter, huy, şahsiyet, mizaç, kendilik ya da kişilik ile örnek vermek mümkündür. Her ne kadar bu terimler kişilik çatısı altında türese de tam olarak kişiliği tanımlayan ifadeler değildir (Hökelekli, 2013). Spor ve kişilik kavramları, 1960’lı yıllardan bu yana pek çok araştırmada, “kişilik ve sportif performans/etkinlik” adı altında araştırılmıştır. Bu araştırmalar göstermektedir ki sporcuların kişilik özellikleri spor yapmayan bireylere kıyasla farklılık gösterebilmektedir. Tiryaki’nin (2000) bu konudaki araştırmasının sonucu incelendiğinde; spor yapan kişilerin spor yapmayanlara oranla daha bağımsız, objektif ve daha az endişe yüklü olma gibi farklı kişilik özelliklerine sahip oldukları görülmektedir (Tiryaki, 2000).

Araştırmamıza konu olan taekwondo ve karate branşlarına ilişkin kişilik konulu araştırmalar incelendiğinde Mazılı (2018) taekwondo ve karate sporuna yönelmiş kişilerin amatör sporcularında narsist kişilik özelliğine eğilim gösterdiklerini araştırması sonucunda ifade etmiştir. Sağlam (2018) ise müsabık taekwondocuların edilgen saldırganlık kişilik özelliğine sahip olduklarını belirtmiştir. Karate sporcularına ilişkin araştırmalar incelendiğinde; sürekli kaygı düzeyleri orta seviyedir ancak kata alt disiplininin sporcuların kaygıları daha yüksektir (Boz, 2019). Kişilik ile ilgili araştırmalardan Aksu’nun (2018), karate sporcularının kişilik özelliklerini araştırdığı çalışmada sorumluluk, duygusal dengelilik ve yumuşak başlılık gibi kişilik boyutlarında anlamlı sonuçlar elde etmiştir. Kul ve diğerleri (2020) de bu sonucu destekler nitelikte mücadele sporcularında benliğin olumlu kişilik özelliklerinde gelişim gösterdiğini ve olumsuz kişilik özelliklerinin (narsisizm, makyalizm ve psikopati)

benimsenmediğini ifade etmişlerdir. Kişilik ve spora yönelim hususunda ilgili veriler göz önünde bulundurularak bu araştırmada; üniversite öğrencilerinin uzak doğu sporlarına yönelim nedenleri ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

1.1. Problem

“Üniversite öğrencilerinin uzak doğu sporlarına yönelim nedenleri ile kişilik özellikleri arasında ilişki var mıdır?” sorusu bu araştırmanın temel problemidir. Aynı zamanda bu araştırmanın alt problemleri de bulunmaktadır. Alt problemler;

1. “Üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine yönelim nedenleri cinsiyet değişkenine göre değişmekte midir?”
2. “Üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine yönelim nedenleri yaş değişkenine göre değişmekte midir?”
3. “Üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine yönelim nedenleri spor branşı değişkenine göre değişmekte midir?”
4. “Üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine yönelim nedenleri öğrenim türü değişkenine göre değişmekte midir?”
5. “Üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine yönelim nedenleri öğrenim gördükleri bölüm değişkenine göre değişmekte midir?”
6. “Üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine yönelim nedenleri algılanan aylık ortalama gelir durumu değişkenine göre değişmekte midir?”
7. “Üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine yönelim nedenleri anne eğitim durumu değişkenine göre değişmekte midir?”
8. “Üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine yönelim nedenleri baba eğitim durumu değişkenine göre değişmekte midir?”
9. “Üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri cinsiyet değişkenine göre değişmekte midir?”
10. “Üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri yaş değişkenine göre değişmekte midir?”
11. “Üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri spor branşı değişkenine göre değişmekte midir?”
12. “Üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri öğrenim gördükleri bölüm değişkenine göre değişmekte midir?”
13. “Üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri öğrenim türü değişkenine göre değişmekte midir?”

14. “Üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri algılanan aylık ortalama gelir durumu değişkenine göre değişmekte midir?”
15. “Üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri anne eğitim durumu değişkenine göre değişmekte midir?”
16. “Üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri baba eğitim durumu değişkenine göre değişmekte midir?”
17. “Üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine yönelim ölçeği ve kişilik ölçeği alt boyutlar arasında anlamlı ilişki var mıdır?”
18. “Üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine yönelimi üzerinde sporcuların kişilik özelliklerinin anlamlı bir etkisi var mıdır?”

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin uzak doğu sporlarına yönelik etkinliklere yönelim nedenleri ile kişilik özelliklerinin çeşitli değişkenlerin göz önünde bulundurulmasıyla birlikte değerlendirilmesi ve iki değişken arasındaki ilişkinin saptanmasıdır. Spor etkinliklerine yönelim nedenleri ile kişilik özelliği değişkenlerinin konu alındığı pek çok araştırma beden eğitimi ve spor alanına yönelik ilgili literatürde mevcuttur. Ancak örneklem grubunun çeşitliliği ve farklı ölçeklerin kullanımı ile bu araştırmanın bir diğer amacı da literatüre katkı sağlamaktır. Aynı zamanda araştırma sonucundan elde edilecek veriler doğrultusunda konu ile bağlantılı kişi, kurum ve kuruluşlara önerilerde bulunulması da bu araştırmanın diğer amaçları arasında bulunmaktadır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine yönelim nedenleri ile kişilik özelliklerine ilişkin birçok araştırma bulunmaktadır. Ancak bu iki değişken arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik çalışmaların azlığı dikkat çekmektedir. Bu bağlamda ilgili literatürde yer alan araştırmalara ve alana farklı boyut kazandırmak adına değişik örneklem gruplarıyla çalışmanın ilgili verilere katkı sağlaması açısından bu araştırma önem arz etmektedir. Ayrıca spor etkinliklerine yönelim nedenleri ile kişilik birçok meslek grubunda olduğu gibi beden eğitimi ve spor alanında da önemini vurgulamak amacıyla da bu araştırma önem arz etmektedir.

1.4. Sayıtlar

Araştırma verilerinin toplanmasında ve uygulanan ölçeklerin belirlenme aşamasında aşağıdaki listede yer alan varsayımlarda bulunulmuştur.

- Ölçme araçlarının verileri toplamak amaçlı yeterince güvenilir ve geçerli olduğu,
- Ölçme araçlarının, araştırmanın amacına uygun olduğu,
- Ölçme araçlarında yer alan ifadelerin yeterince açık ve anlaşılır bir dilde hazırlanmış maddelerden oluştuğu,
- Tüm katılımcıların ölçme araçlarında yer alan maddelere dikkatle okuyarak yanıt verdikleri varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırmanın kapsamını oluşturacak kriterler aşağıdaki sınırlayıcı maddeler göz önüne alınarak belirlenmiştir.

- Katılımcılar karate veya taekwondo sporuna aktif olarak katılım gösteren ve ilgilenen kişilerdir.
- Katılımcılar Bartın Üniversitesi'nin Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim görmektedirler.
- Katılımcılar araştırmaya Spor Bilimleri Fakültesinin herhangi bir bölümünden katılabilirler.
- Araştırma grubunu 2020-2021 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde eğitime devam eden öğrenciler oluşturmaktadır.

1.6. Tanımlar

Spor: Bireyin bir takım düzenlemeler dâhilinde fiziksel hareketlerini ve motor becerilerini, zihinsel, ruhsal, sosyal davranışlarını geliştiren ve ilerleten, tüm bu özelliklerini yine bir takım düzenlemelerle beraber yarıştırmayı amaç edinen sosyal, biyolojik ve pedagojik bir eylemdir (Koludar, 1998).

Karate: Boş elle hiçbir silah kullanmadan kişinin en zor şartlar altında kendini savunabilme sanatıdır (Güven, 1982).

Taekwondo: Tae (Ayak), Kwon (El) ve Do (ahlak ve fazilete ulaşmak için takip edilmesi gereken düşünce ve davranış biçimi) kelimelerinin bir araya gelmesiyle oluşan, ellerin ve ayakların kullanımıyla gerçekleştirilen bir uzak doğu sporudur (Türkiye Taekwondo Federasyonu, 2021).

Kişilik: Bir kimseye özgü belirgin özellik, manevi ve ruhsal niteliklerinin bütünü (Türk Dil Kurumu, 2021).

2. LİTERATÜR ÖZETİ

2.1. Sporun Tanımı

Spor olgusu ilgilenen kişiler açısından müsabakada galibiyet elde etmeyi hedefleyen ruhsal, bedensel ve teknik bir amaçtır. Seyir halinde olanlar bakımından, estetik olarak duygu ve heyecan verici bir ilerleme sürecidir. Spor tamamlayıcılık açısından ele alındığında ise anatomik, fizyolojik, ortopedik, psikolojik, bio-mekanik vb. alanların etkisiyle gelişim gösteren ve sürdürülebilir bilimsel bir olgudur. Bir diğer ifade ile spor; kişinin kendi çevresini, insani bakımdan uyumlu kılarken edinmiş olduğu birikimi artıran bazı kurallar çerçevesinde araçla-araçsız, bireysel-takımla, serbest zamanı-tüm zamanı alacak şekilde meslek edinerek uygulanan sosyalleştirici, ruhsal ve fiziksel açıdan ilerleyen rekabet içerikli, dayanışmacı ve kültürel bir olgudur (Zorba, 2012).

Koludar'ın (1988) tanımına göre ise bireyin bir takım düzenlemeler dâhilinde fiziksel hareketlerini ve motor becerilerini, zihinsel, ruhsal, sosyal davranışlarını geliştiren ve ilerleten, tüm bu özelliklerini yine bir takım düzenlemelerle beraber yarıştırmayı amaç edinen sosyal, biyolojik ve pedagojik bir eylemdir (Koludar, 1998).

Spor, incelik ve zamanlama isteyen fiziksel hareketlerinin doğrudan kendisinden zevk alırken mutlu hissettiren, dahası bireyi rahatlatan ve genelde bir dizi kurallar çerçevesinde ortaya konan hareketlerin tümüdür (Özbydar, 1983).

- Spor yapmak yalnızca fiziksel olarak değil, aynı zamanda sosyalleşme ve topluma uyum sağlamada bir araçtır.
- Öyleyse spor, etkileşim, duyuların kontrolü için uygundur.
- Spor etkinliklerine dâhil olan bir kişi hareketler yardımıyla kendini daha iyi ifade etme becerisini geliştirir.
- Olumsuz davranışlara örnek olan saldırganlık, utangaçlık, öfke, kıskançlık gibi duyguların kontrolünü, duygularını kontrol edebilmeyi öğrenir. Bu sebeple uyum sağlama süreci olumlu ilerler.
- Spor, sinir sistemi üzerine olumlu bir şekilde etki ederek sinir sisteminin dengeli bir şekilde çalışmasını sağlar.

- Aşın heyecanın, saldırganlık duygusunun ve sürekli gerginlik halinin ortadan kalkmasına etki eder. Spor aracılığıyla elde edilen başarılar özgüveni ve özsaygıyı arttırır.
- Kişilere ortak faaliyetler içerisinde bulunmayı sağlar.
- Rekabet, mücadele, çalışma disiplini sağlar.
- Kazanmayı ve kaybetmeyi kabullenmeyi sağlar.
- Kendini ifade etmeyi, başkalarının düşünce ve inançlarına saygı göstermeyi sağlar.
- İnsanlarla sağlıklı ilişkiler kurmada yardımcı olur (Şahan, 2008).
- Kişinin dinamik, sosyal çevrelere dâhil olmasını sağlar.
- Bireyin kendini dar dünyasından kurtararak başka ortamlara, başka bireylere ve insanları etkilemesine yarar sağlar.
- Arkadaşlık kurmaya, arkadaşlıkları pekiştirmeye ve kaynaşmaya destek olur (Küçük ve Koç, 2003).

2.1.1. Spor Kavramı

Çoklu yönü ile spor hakkında sayısız ve çok çeşitli tanımlamalar yapılmıştır. Bu çeşitliliğin esas sebebi spora karşı bakışın farklı alanlardan olmasından kaynaklanmaktadır. Aşağıda bu tanımlamalara örnekler verilerek açıklamalar yapılmıştır.

Spor olgusu; çocuk yaşlarda oyun olarak karşımıza çıkar. Daha sonra bir birikimin oluşumuyla beraber, aile ortamının haricinde bir takım ilişkilerin kurulmasına sebep olur. Aile ortamı veya toplumsal ortamlara ayak uyduramayan genç bireyler spora yöneldikleri takdirde psikolojik boşalım yaşayarak rahatlarlar ve dengeli bir kişilik sahibi olurlar. Sportif unsurların hepsinde dinlenme ve eğlencenin yanı sıra sosyal bir kaynaşma ortamı da oluşmaktadır. Toplum ile kaynaşmak ve özdeşleşmek gibi hususlarda sporun etkisi tartışılmaz derecede büyüktür. Sporun sağladığı fiziksel ve mental anlamdaki haz olanakları, boş zamanı ve yaşam koşulları sürekli olarak artış gösteren ülkelerin yeni bir hayat tarzının vazgeçilmez parçalarındandır (Kat, 2009).

Günümüz koşullarında spor, kişinin sosyal açıdan uyumunu, ruhsal ve bedensel sağlığını, yarışmaları kazanmasını amaçlayan öğeleri içerir. Sporcunun kişiliğinin oluşması ve geliştirilmesi için eğiticilerin tavsiyesi olan bir “disiplin, enerji biçimlendirmesi, dengeli ve

mücadeleci bir anlayışın” uyandırılması için idarecilerin kullandığı bir yöntem spordur. Haz ve doyum veren bir oyun güdüsünün geliştirilmiş kurallarla anlatılan biçimidir (Kat, 2009).

Çok yönlü olan spor olgusu, yarışmaya ve performansa yönelik, sağlıklı bir hayat, serbest zaman değerlendirme, sosyal bağları kuvvetlendirme, hoşça zaman geçirme benzeri gayeler için de yapılmaktadır. Dahası, sporun gerçekleştirildiği yere ve zamana göre bağlı olmakla birlikte türleri bulunmaktadır. Bu sebeptendir ki tanımlarken yalnızca bir tanımla ifade etmek güçtür. Spor, başarı genişletmek ve müsabakalarda galibiyet amaçlı meydana gelen istikrarı fiziksel açıdan diğerlerinden kabiliyetli kişilerin belirlenmesini ve bu kişilerin uzun vadeli ve daha geniş kapsamda bir eğitim/öğretim ile yetiştirilmesini öngörmektedir (Kat, 2009).

Spor, bireysel yapıldığı gibi takım sporu olarak da yapılabilen, kendi içinde kuralları olan, genel olarak karşılaşmalara yönelik bedensel ve mental yetilerin geliştirilmesine destek veren, eğiten ve eğlendiren bir süreçtir (Mengütay, 1997).

Spor olgusu ilgilenen kişiler açısından müsabakada galibiyet elde etmeyi hedefleyen ruhsal, bedensel ve teknik bir amaçtır. Toplumda var olmuş bir çerçeve dâhilinde, bazen içerisinde var olduğu toplumun çatışmasını ve birçok özelliğini bütün şeffaflığıyla birlikte sunan bir aynadır. Spor bazı zamanlardaysa; içerisinde bulunduğu koşula göre yön gösterebilen etkin bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır (Fişek, 1998).

Spor, bireyin hem fiziksel hem de zihinsel açıdan sağlık koşullarını iyileştirmek, kişiliğinin ve karakteristik özelliklerinin oluşumuna katkıda bulunduğu gibi pek çok (bilgi, beceri, tecrübe vs.) kazanımı çevreye uyum sürecini kolaylaştırarak sağlamaktadır. Kişilerin, toplumların ve uluslararası dayanışmada, kaynaşmada, barış sağlamada, kişinin mücadele gücünü arttırmada ve belirli kurallar dâhilinde, rekabet içerikli mücadele etmede, heyecan duyma ve yarışmalarda başarılı olmada kişiyi güdüleyen faaliyetler bütünü olarak da tanımlanır. Sporun tüm bu nitelikleri ve potansiyeli sebebiyle (çok yönlülük, pragmatik, multidisipliner yaklaşımlar vs.) çeşitlilik kazanarak evrensel olmuştur (Türkel, 2010).

Spor kavramına ilişkin başka tanımlamaya bakıldığında da ilk karşılaştığımız husus sağlık geliştirici özelliğidir. Ardından kurallı oluşu, heyecan vermesi, rekabet ve gerçek manada başarılı olma arzusunun arttırılmasını kişisel açıdan üst seviyelere ulaştırmak için sergilenen yoğun çabayı da spor olarak tanımlamak mümkündür (Aracı, 1999).

Somuncuoğlu (1975) spor tanımlamasında; “spor, sağlıklı bir neslin oluşumunda elzem bir konuma sahiptir, dahası temel eğitimin de bir parçasıdır” ifadelerini kullanmıştır. Kişisel mutluluğun sürdürülmesi için fiziksel ve psikolojik sağlığın beraberinde tam zamanlı devam etmekle ilişkilidir. İnsanın yaşamını refah içerisinde sürdürmesinde ve bir takım gelişimin sağlamasında spor yine oldukça önem arz eder. Ek olarak kişilerin bütünleştii topluyla ve diğer topluylarla kurduğu iletişimi dostluk içerisinde sürdürülebilmelerin de spora ihtiyaç duyulmaktadır (Türkel, 2010).

Sporun içerisinde sayısız olgu yer almaktadır (yarışmak, haz, sağlık, doyum, estetik, eğlence/oyun, reklam, meslek, bilim, boş zamanları değerlendirme vs.). Bu olguların yanı sıra kişilerarası ve toplumlararasındaki ilişkilerin organizatörü olarak da rol üstlenmektedir. Sporun faydacı özelliği itibarıyla hem bedene hem de ruha hitap eden bir sosyal davranış biçimidir. Sporun yalnızca eğlenmek maksatlı yapılmayışının dikkat çekmesi ve kurallar ile sınırlarının var olmasıyla gelişmiş bir oyun oluşunun bilinmesinin gerekliliği vurgulamaktadır (Erkal, 1982).

Spor, sosyal yaşantının ve kültürün bütünleşmiş parçasıdır. Yanı sıra zamanla değişebilen de bir olgudur. Nasıl ki insanoğlu doğayı kontrol etme çabası içerisinde ise spor da insanın bedenini pek çok açıdan kontrol etmeyi çabalamasının bir neticesidir. Bireyler spor sayesinde bir grup veya takıma katılarak yalnızlıktan uzaklaşabilir. Bir takımı destekleyerek, başarı veya başarısızlıklarını benimseyerek bir bütün olur ve takımın başarısından kendine pay çıkarır. Yalnızken coşkulu tavırlar sergilemezken, topluluk içinde bu tavır değişebilir. Bu yüzden psikiyatristler sporun yapıldığı her yeri hastane olarak nitelendirmektedir. Bastırılmış duyguların dışarıya çıkmasına, kişilerin kendilerini yenilemesine vesile olan spor ortamları, psikiyatristler tarafından tedavi yerleri olarak görülmektedir (Voigt, 1998).

Spor yalnızca bedensel fayda sağlayan bir olgu değildir. Sosyolojik açıdan da ilgi çekici yanları olan bir olgudur. Spor, toplumlar arasında gelişir. Her sporun kendine has alt kültürü, değerleri, normları ve dili geliştirme özelliği bulunmaktadır. Yani farklı uluslardan farklı spor dalları irdelendiğinde toplumların nitelikleri ve yaşama bakışlarıyla alakalı bilgiler edinmek mümkündür. Sonuç olarak bütün ifadelerde ve tanımlarda görüldüğü ki spor, kişiler üzerinde fiziksel, zihinsel, sosyal ve pedagojik açıdan çok önemli rolleri üstlenmekte ve bir takım etkilerle bu rollerin başarılı sonuçlarını göstermektedir (Şahan, 2008).

2.1.2. Sporun Tarihçesi

Kelime anlamı olarak spor; Latince kökenli olmakla birlikte “dağıtmak”, “birbirinden ayırmak” gibi anlamlara gelen “Disportare” ve “Deportare” kelimelerinin kısaltılmış hali “sport” çıkmıştır. Fransız hümanist topluluğu top oyunları manasında bu kavramı kullanmışlardır. Tarihte ilk spor faaliyetleri, araçlı-araçsız gerçekleştirilen savunma-saldırı amaçlı olanlardır. Nedeni ise ilk çağlardan bu yana insanın doğada ölüm kalım çabasında kaynaklanmaktadır (Fişek, 1998).

Sporun ilk insanlardaki karşılığı yalnızca savunma değildi. Aynı zamanda doğanın zorluklarında yaşamlarını sürdürmek için beslenmek, barınmak ve giyinmek gibi temel ihtiyaçlar da spor olgusuyla giderilmektedir. Bu etkinlikler ilk zamanlarda beden kültürü olarak görülme de başlangıç olarak düşünülür ve kabul edilir (Erkal, 1982). Spor, toplum içinde bulunan bütün kültür unsurlarının vazgeçilmezleri olarak tanınmaktadır. Bireyin, beden hareketlerinin organize edilmiş bir şekilde hayatlarına ve bazı zamanlar da rekabete dayalı sportif bir etkinliğe yaklaşık olarak tüm toplumlarda yer verilmiştir (Afyon ve Tunç, 1997).

İnsanlığın doğa ile mücadelesinden kaynaklanarak gelişen spor, kendisinden sonraki dönemlere gelindiğinde bireysel olmanın yanı sıra takım sporu olarak da varlığını sürdürmüştür. 1986 senesinde gerçekleştirilen ilk modern olimpiyat oyunları, ulusların oyunlar aracılığıyla kendilerini öne çıkarmalarına ve sporla barışın sağlanacağını anlamalarına yardımcı olmuştur (Afyon ve Tunç, 1997).

Spor olgusunun tarihte ilk kez çıkması ile beraber Türkler içerisinde de etkili olmuştur. Türklerin de temel amacı diğer toplumlar gibi sosyal ve zihinsel olarak oyunlar, eğlenceler yoluyla kendi kültürlerinin bir parçası haline getirmişlerdir. Spor; “at, savaş, sefer, eğlence, yarışma ve oyunlarda kullanılan bir araç” olmakla birlikte düğün ve şenliklerde cirit oyunları karşımıza çıkmıştır (Fişek, 1998). Spor yoluyla eğitimlerini birleştiren askerlerin, antrenman yaparak savaşa hazırlandıkları da tarihte sporun izlerinden birisidir. Osmanlı da spor, savaşa yönelik eğitim amaçlı yapılmıştır. Askeri kurumlar bünyesinde eğitimi sporla, acemi oğlan ve cambazhanelerde askeri talim olarak yaptırılmıştır. Osmanlı devleti içerisinde spor tekkeleri kurulmuş ve bunlarda kişinin ve toplumun çıkarlarının eşit oldu kabul edilmiş, mensuplarının ise korunarak bir sosyal güvenlik niteliği taşımıştır (Mengütay, 1997).

Cumhuriyetin ilan edilmesinin ardından Atatürk'ün öncülüğünde Türk sporunda bir takım gelişmeler kaydedilmiştir. 1920 senesinden bugüne dek pek çok “Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri” faaliyete geçmiştir; bunların çoğu 1992 yılında “Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (BESYO)” olarak isimlerini dönüştürmüştür (Türkel, 2010).

2.1.3. Sporun Etkileri

Sporun insan vücuduna olan etkileri araştırmamızın kapsamında üç ayrı konu başlığı altında ele alınarak irdelenmiştir. Bu üç başlık; sporun psikolojik, fizyolojik ve sosyolojik açıdan etkilerini kapsamaktadır.

2.1.3.1. Sporun Psikolojik Etkileri

Spor bazı kimseler için vazgeçilmez bir aktivitedir. Bu yol ile kişiler hayat kalitelerini yükseltebilmektedir. Kişilerin spora yönelme nedenleri yalnızca beden veya ruhsal alan ile ilişkili değildir. Bununla birlikte diğer insanlarla bağlantı kurmak, yalnız olmaktan korkmak ve sosyal bir varlık olma ihtiyacının doğuşu da sporu sağlıklı yaşam için sürdürmek kadar önemlidir. Spor kendi başına beden ve ruh açısından kişinin eğitim yaşantısında yer almaz, tam tersine spor, insanlar ile beraber koordine olma, sorumluluk alma, iç disiplini kurmada yardımcıdır. Sosyalleşme, kişinin içerisinde yaşamış olduğu toplumun değerlerine uyumlu davranışlar geliştirme süreci şeklinde ele alındığında, kişinin biçimlenmesi için spor elzemdir. Özellikle eğitim alanına sporun dâhil edilmesi, öğrencilerin gelişim grafiği bakımından çok büyük önem taşır. Sportif aktiviteler ile zaman geçiren öğrencilerde kişilik gelişimi ve biçimlenmesi son derece ilişkili bir konudur. Buna örnek olarak söylenebilir ki; takım oyunları ile birlikte öğrenciler, bireysel çıkarlarından ziyade takımının çıkarlarını göz önünde tutar. Bu sayede kişinin zihninde mensubiyet ve fedakârlıkta bulunma hisleri artar. Psikolojik açıdan bakıldığı takdirde sporcularda haz alma ve mutlu olma durumları diğer bireylere oranla daha yoğundur. Bugünlerin hastalığı olarak tanımlanan stres ile baş etmenin bilinen en kolay yöntemlerinden birisi spordur. Bireylerin gündelik yaşantılarındaki sıkıcı hayat tarzının varlığı spor aracılığıyla yok edilebilir. Kişilerin rahatlamakla birlikte kendilerini mutlu hissetmeleri ve sürdürdükleri mesleklerde başarı getirmesinin hazzını yaşamaları gerçekleşmiş olacaktır (Şahan, 2007).

Toplumda her bir kişinin gelişimi toplumsal açıdan hedeflenen gelişimin dışında düşünülemez. Sportif etkinlikler, kültürel etkinliklerin içerisine dâhil olduğu için kişiler spor ile beraber toplumsal kurallara daha kolay uyum sağlar. Tüm bunlar olurken kişi fark etmeksizin kendi kişiliğinin şekillenmesi için katkıda bulunur. Sporun kurallarının var oluşu birey spor sırasında kendi iç kontrolünün de disiplinli bir hal almasını sağlayabilir (Şahan, 2007).

Spor aynı zamanda tarihler boyunca bir ahlak ve bir kültür oluşturarak aktarılmıştır. Sporcu kişilerin içgüdüsel olarak saldırganlık ve öfke benzeri olumsuz güdüler pozitif yönde değişir. Bununla birlikte bu dönüşüm başarıma arzusu ve gelişme isteği gibi beklentilerin, hem toplumsal hem de bireysel destek ile birlikte kişiliğin oluşumunda etkili rol oynar. Son olarak spor, insanların doğalarındaki mevcut saldırganlık karşısında barışçıl olan, ruhsal boşalma imkânı sunan ve bu dürtülerin kontrolünü sağlamak için uygun koşullar oluşturmaktadır (Şahan, 2007).

2.1.3.2. Sporun Fizyolojik Etkileri

Sporun en yaygın kazanımlarının fizyolojik açıdan edinildiği yaygın olarak bilinen gerçekler arasındadır. Düzenli olarak yapılan sporun alışkanlığı dönüşmesi için kişiye en büyük isteklendirme kaynağı da budur. Düzenli olarak gerçekleştirilen fiziksel egzersizlerin, sağlığa yönelik önemi günden güne belirgin biçimde şekillenmektedir. Belirli periyotlarda yapılan spor aktiviteleriyle kemik, kas, eklem, kalp-damar sisteminin fonksiyonlarının optimum seviyeye getirilmesi amaçlanır. Günümüz koşullarında insanın biyolojik yaşının uzadığı da göz önünde bulundurulursa, spor etkinliklerinin önemi daha çok anlaşılmaktadır. Uzun vadeli hareketsiz kalma öncelikle, insan bedeninin hareket kabiliyetini kaybetmesine ve bedensel çöküntüye neden olabilir. Günlük yaşantının bir parçası olarak görülen kaygı nedeniyle gerileme ve güçsüzlük bizlerin başarı düzeyini düşürür. Düzensiz ve yanlış beslenme alışkanlıklarının da günümüzde yaygın oluşu dikkate alınınca bu hareketsizlikten gelen olumsuzluklar artırmaktadır. Bu olumsuzluktan önlemenin yöntemi ise bireyleri yaş gruplarına ayırarak düzenli egzersizler yaptırmaktır. Sporun bireylerde fizyolojik etkileri arasında bireylerin motorsal özellikleri de iyi bir gelişme göstermektedir (Şahan, 2007). Özellikle dayanıklılık sporları ile (uzun mesafe koşma/yüzme, bisiklet vb.) ilgilenen sporcularda kronik arter, yüksek tansiyon ve şeker hastalığı gibi rahatsızlıklara daha az oranda rastlanmaktadır (Erkan, 1998).

Müller ve Hettinger, aktif olarak yapılan bedensel etkinliklerde, kişilerin yüksek oranda yüklenme yapmaları sonucunda kas kuvvetini geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Kaslarda oluşan gelişmeyle birlikte ortaya çıkan enerji kaynaklarının büyümesi ve kılcal damarlarının genişlemesi kasın dayanıklılık yeteneğini geliştirerek vücudun daha dayanıklı olmasına neden olur (Sevim, Sivrikaya ve Taborsky, 1997).

Bireyin fiziksel aktivite tecrübeleri yaklaşımına göre insanın fiziksel yapısının gelişmesi öğrenme yeteneğine göre gelişim göstermektedir. Fiziksel ve ruhsal gelişimin üst düzeye ulaşabilmesi için günlük fiziksel aktivitelerin önemi ortaya çıkmaktadır. Bu durum gelişmekte olan bireyler için gerçekçi değildir. Fakat fiziksel eğitimciler için öğrencilerin özel ihtiyaçlarıyla yeteneklerin gelişmesi değerlendirmesi, tercihlerin belirlenmesi kişiliğinin tanımlanmasında önemli bir role sahiptir (Şahan, 2007).

2.1.3.3. Sporun Sosyal Etkileri

Fizyolojik ve psikolojik etkilerinin yanı sıra sporun sosyal açıdan etkileri de mevcuttur. Örnek vermek gerekir ise spor etkinlikleri genç nüfusa sosyal becerilerini geliştirme imkânı sunar. Uzmanlaşmayı amaçlayan oluşumun bir neticesi şeklinde insanların günlük yaşamları giderek tek düze bir hal almıştır. Toplumsal etkinlikler arasında yer alan spor, olumsuzlukları yok etmek için önemlidir. Spor, monoton ve stres dolu hayatın olumsuz etkilerini en aza indirmektedir. Kişilerin gündelik yaşamlarında başarılı hale gelmeleri, sosyal durumlarıyla yakından ilişkilidir. Günümüzde önemli unsurlar arasında bulunan spor, sosyal hayatın neredeyse tüm anında etkindir. Ayrıca sosyal hayatın koordine edilmesinde ve gelişiminde, spor önemli bir unsur olarak görülür (Şahan, 2007).

2.1.4. Bireysel Sporlar

Öncelikle, insanlığın genel tarihine bakıldığında, savunma amaçlı olan spor, daha sonra gelişerek ve değişerek mevcut halini aldı. Özellikle, bireysel sporlar bireyin dövüş gücünü arttırır. Günümüzde toplumların maddi gelişiminin bir neticesi olarak insanların sosyal aktivitelere yönelmeleri ve bu aktivitelerden haz almalarında sporun payı büyüktür. Böylelikle spor yaygınlaşmış ve yaygınlaşmayla kişiler arasında bazı sporlar ön plana çıkmıştır. Bir

kişinin bir başkasıyla karşılıklı etkileşim ve mücadeleye girmeden yaptığı sporlara bireysel sporlar denilmektedir. Gelir ve eğitim düzeyi düşük insanlar daha çok nitelik gerektirmeyen sportif aktiviteler yolu ile kendilerini sergilemenin ve ortaya koymanın çabası içine girebilirlerken; eğitim ve gelir düzeyi yüksek ve nitelik gerektiren işleri yapanların oluşturduğu yüksek statü gruplarında da spor yapma eğilimleri bu hazdan kaynaklanabilmektedir. Bireysel sporlar aynı zamanda bireyin kendine güven, kontrol, hızlı kararlar verme ve kendi haklarını koruyarak kendi yeteneklerinin farkına varmasına yardımcı olur (Şahan, 2007).

Bireylerin başka bir kişinin yardımı olmadan, rakiple veya rakiple temas etmeden, teknik ve taktik uygulayarak yaptıkları sporlardır. Atletizm, atış, bisiklet, boks, jimnastik, eskrim, judo, halter, güreş, kayak, masa tenisi, tenis, taekwondo gibi Olimpik sporları içerir. Bireysel sporlarda sorumluluk sadece sporcudadır. Başarı veya başarısızlık sporcuya aittir. Bu durumda, bireysel spor dallarında spor yapan sporculara daha fazla stres yaratır. Bireysel sporcular genellikle kendilerini yalnız hissederler. Spor branşlarının bir sonucu olarak problemlerini kendileri çözme eğilimindedirler. Günlük yaşamlarında karşılaştıkları sorunları yarışmalarda olduğu gibi yardım almadan çözmeye çalışırlar (Özcan ve Yıldırım, 2011). Boks, güreş, judo, karate ve taekwondo benzeri branşları da “bireysel spor” dediğimiz gruba dâhil edilmektedir. Yüksek ölçüde baskı ve zihinsel dayanıklılık gerektiren bu dallarda, sporcular rakipleriyle birebir mücadele sergiler. Dahası, badminton, masa tenisi ve tenis benzeri spor dalları, kişiler arasında ve birbirleriyle temas olmaksızın yarışılan bireysel sporlardandır (Kat, 2009).

2.2. Karate

Uzak doğu kökenli mücadele sanatlarından biri olan karate-do, kontrollü yumruk ve tekme atma tekniklerine karşı, silahsız savunma yöntemleriyle karşılık vermeye dayanan bir mücadele sporudur. Karate-do Hintli Budist rahipler vasıtasıyla Çin'de ortaya çıkmış, Okinawa'da belirginleşmiş ve Japonya'da kurallı bir spor haline getirilmiştir. Karate-do sporu asırlarca Okinawa'da çalışılmış olmakla birlikte, ancak 20.yüzyılın başlarında Japonya'ya girmiş ve sistematize edilmiştir. 1950'li yıllardan sonra ise büyük bir hızla Japonya'dan bütün dünyaya yayılmıştır (Akkuş, 1999).

Karate-do kelime olarak "Kara", "Te" ve "Do"nun birleşiminden meydana gelmiştir. Kara, Çinli manasına gelmekle birlikte, zamanla bu sporu modernize eden Japonlar tarafından, karate sporunun ruhuna daha uygun düştüğü varsayılarak "boş" anlamı verilmiştir. Nitekim karate sporunda herhangi bir silahın kullanılmaması da bu varsayımı desteklemektedir. Te, el demektir. Do ise takip edilen yol, tabii olma ve olgunlaşma anlamlarına gelmektedir. Bu açıdan Karate-do'nun kelime olarak tam karşılığı, boş el veya silahsız el yolu demektir (Öztek, 1999).

Karate sporunu diğer sporlardan farklı kılan "do" felsefesidir. Uzak doğu mücadele sporlarının genelinde var olan bu düşünce sistemi, zamanla olgunlaşmayı ifade eder. Karateka bir taraftan usta-çırak ilişkisi içerisinde vücut organlarını becerinin doruğuna çıkarmaya çalışırken, diğer taraftan karakterinin saldırgan tarafını ve kötü yönlerini temizlemeye çalışır. Doğuya özgü tüm dövüş disiplinlerinde olduğu gibi karate sporunda da saygı gösterileri önemli bir yer tutar. Karateci, karate salonuna her giriş ve çıkışta, eşli çalışmalarda ve müsabakaların her başlama ve bitişinde karşısındakine selam verir. Karate sporunda selam verilirken, ayaklar bir taban boyu açık, topuklar bitişik olacak biçimde, eller tamamen kapalı ve yanda vücuda yapışık, vücut sakın bir ruhla ve 40°lik bir açıyla saygıyla eğilir (Alpay, 2015).

Karate sporu bilinen yaygın görüşün aksine saldırı değil, savunma sporudur. Karate sporunda önemli bir yer tutan kataların ilk hareketlerinin blok olması bunun açık göstergesidir. 20.yüzyılın başlarında karate sporunun, Japonya'nın Okinawa kenti okullarında bir ders olarak gösterilmesini sağlayan Yasatsune Ankoltosu, Ekim 1908 tarihinde Japonya Resmi Eğitim Dairesine yazmış olduğu mektubunun birinci maddesinde, karatenin savunma amaçlı olduğunu, kişinin kendisini ve yakınlarını koruma yolunda kullanılması gerektiğini belirtmektedir (Akkuş, 1999).

“Sanat” ifadeleriyle bahsedilen “karate-do” sporunun asıl amacı sağlam bir beden, örnek teşkil etmek ve olgun bir birey yetiştirmektir. Karate sporunun dünyaya açıldığı pencere olan Japonya'da federasyon, temel amaç olarak karatede galibiyet veya mağlup etmek olmadığını, asıl hedefin kişinin kendi karakterini mükemmelle taşımak olduğunu belirtmektedir. Karate sporunun çalışıldığı özel olarak yapılmış salonlara dojo denir. Dojo ışık saçan, aydınlığın mekânı anlamına gelmektedir. Karateciler, "karategi" denilen özel bir giysi giyinirler. Karategi önde üst üste kavuşan ve renkli bir kuşakla bağlanan bir ceket ile bol bir pantolondan

oluşur. Bağlanan kuşak karateye ilk başlayanlarda beyaz olup zamanla sarı, turuncu, yeşil, mavi, kahverengi ve siyaha dönüşür. Karate sporunda kuşağın renginin koyulaşması kişinin bu spordaki ustalığının geliştiğini gösterir. Karatecilerin giydiği elbisenin beyaz olması, bu sporunun saflığını ve temizliğini ifade eder. Karate çalışanları bilgi düzeyi ve yeteneklerine göre Kyu (çiraklık) ve Dan (ustalık) sınıflarına ayrılırlar. Karate sporuna başlayan bir sporcu, bu spora başladığı ilk gün karate yeminini okur ve bu yemine bağlı kalacağına söz verir (Alpay, 2016). Karate-Do yemini şöyledir:

- Gerçek vuruşu ömür boyu, hayatım tehlikeye girmedikçe kullanmayacağıma.
- Sporumu siyasi gayelere alet etmeyeceğime,
- Karate-do prensiplerine ve hocalarıma saygılı olacağıma, namus ve şeref sözü veririm.

Geleneksel karate-do çalışmaları kihon, kata ve kumite olmak üzere üç grupta yapılır. Kihon, temel teknik çalışmalarına verilen isimdir. Kihon, antrenörün öğrettiği tekniklerin sporcu tarafından tekrar edilmesiyle yapılan çalışmadır. Kata, karate tekniklerinin belirli bir mantığa göre zincirleme dizilişinden oluşur. Karate sporunun başlangıcından itibaren ustalığa doğru gidildikçe zorlaşan katalar, karatenin bütün inceliklerini ortaya koyan hareketler topluluğudur. Kumite ise kelime olarak ellerin karşılaşması demektir. Kumite eşli olarak çalışılır. Kihon ve katada öğrenilen teknikler, kumitede uygulanır (Akkuş, 1999). Karate sporunda el ve ayak vuruşları, ayak süpürmeleri ve blok teknikleri son derece kontrollü olarak uygulanır ve rakibe asla vurulmaz. Müsabakalarda rakibe zarar verici ataklarda bulunan müsabık cezalandırılır. Silahsız olarak vücut organları ile kendisini savunma sporu olan karate, kısa bir zaman diliminde öğrenilmez. Karate-do sporunu tam olarak anlayabilmek için kişinin ciddi olarak dört sene, her gün bir öğretici ile çalışması gerekir. Öğreticinin bilgi ve tecrübesi, karate öğreneni etkiler (Alpay, 2015).

Uzak doğu kökenli mücadele sanatlarından biri olan karate-do, kontrollü yumruk ve tekme atma tekniklerine karşı, silahsız savunma yöntemleriyle karşılık vermeye dayanan bir mücadele sporudur. Karate-do Hintli Budist rahipler vasıtasıyla Çin'de ortaya çıkmış, Okinawa'da belirginleşmiş ve Japonya'da kurallı bir spor haline getirilmiştir. Karate-do sporu asırlarca Okinawa'da çalışılmış olmakla birlikte, ancak 20.yüzyılın başlarında Japonya'ya girmiş ve sistematize edilmiştir. 1950'li yıllardan sonra ise büyük bir hızla Japonya'dan bütün dünyaya yayılmıştır (Akkuş, 1999).

Karate-do kelime olarak "Kara", "Te" ve "Do"nun birleşiminden meydana gelmiştir. Kara, Çinli manasına gelmekle birlikte, zamanla bu sporu modernize eden Japonlar tarafından, karate sporunun ruhuna daha uygun düştüğü varsayılarak "boş" anlamı verilmiştir. Nitekim karate sporunda herhangi bir silahın kullanılmaması da bu varsayımı desteklemektedir. Te, el demektir. Do ise takip edilen yol, tabii olma ve olgunlaşma anlamlarına gelmektedir. Bu açıdan Karate-do'nun kelime olarak tam karşılığı, boş el veya silahsız el yolu demektir (Öztek, 1999).

Karate sporunu diğer sporlardan farklı kılan "do" felsefesidir. Uzak doğu mücadele sporlarının genelinde var olan bu düşünce sistemi, zamanla olgunlaşmayı ifade eder. Karateka bir taraftan usta-çırak ilişkisi içerisinde vücut organlarını becerinin doruğuna çıkarmaya çalışırken, diğer taraftan karakterinin saldırgan tarafını ve kötü yönlerini temizlemeye çalışır. Doğuya özgü tüm dövüş disiplinlerinde olduğu gibi karate sporunda da saygı gösterileri önemli bir yer tutar. Karateci, karate salonuna her giriş ve çıkışta, eşli çalışmalarda ve müsabakaların her başlama ve bitişinde karşısındakine selam verir. Karate sporunda selam verilirken, ayaklar bir taban boyu açık, topuklar bitişik olacak biçimde, eller tamamen kapalı ve yanda vücuda yapışık, vücut sakın bir ruhla ve 40°lik bir açıyla saygıyla eğilir (Alpay, 2016).

2.2.1. Karate Sporunun Tarihi

Uzak doğu mücadele sanatlarının doğuşu, gelişmesi ve günümüzdeki şekline gelişi, nesilden nesile yazılı olmayan biçimde nakledile gelmiştir. Bu sahada yazılı eserlerin verilmemiş olması, Uzak doğu dövüş sanatlarının tarihi hakkında kesin bilgiye ulaşmamızı engellemektedir. Dolayısıyla Uzak doğu dövüş sanatlarının kökeni hakkında söylenenler rivayetten öteye gitmemektedir (Domenico vd., 2001).

Dövüş sanatları ile ilgili yazılı eserlerin verilmeyişin en önemli sebebi, bu sporların beşiği olan Okinawa kentinde üç asır süren, silah kullanmanın ve dövüş sanatları çalışılmasının yasak olmasındandır. Okinawa kentindeki bu yasak 19. yüzyılın sonlarına kadar devam etmiş, ancak bu tarihten itibaren yasağın kalkması ile yazılı eserler vermeye başlamıştır.

Uzak doğu dövüş sanatlarının kökleri Budist rahiplere dayanmaktadır. Uzak doğu mücadele sanatını bir düzen içerisinde sistemleştiren, bilinen ilk kişi Hintli bir Budist olan, rahip

Daruma Taishi'dir. Daruma, Budizmi yaymak üzere 6. yy. başlarında Hindistan'dan Çin'e göç eder. Çin'de Budizmin yanında dövüş tekniklerini de öğretir. Uzak doğu dövüş sanatlarının Budizmin yayılması ile orantılı olarak Asya'nın diğer kısımlarına yayılması, bu sanatların Budist rahiplerce benimsendiğini göstermektedir (Domenico vd., 2001).

Daruma Taishi halk arasında Bodhidharma olarak tanınır. Hintli bir Budist rahip olan Daruma Taishi'nin silahsız mücadele sanatlarını geliştiren ilk kişi olması konusunda ortak görüş hakimdir. Ancak buna rağmen Daruma'nın silahsız mücadele sanatları ile ilgisi olmadığı da söylenmektedir. Bu iddia sahiplerince, Daruma bir Budist rahiptir ve Çin'in Honan eyaletinde Zen ' felsefesini kurmuştur. İnsanın sadece ruhi yönüyle ilgilenip, fiziki yönüyle ilgisi olmayan bir Budist rahibin, silahsız mücadele sanatları ile uğraştığı söylenemez. Daruma'nın Çin'deki Şaolin Manastırına getirmiş olduğu yenilik, iddia sahiplerine göre sadece yoga esasına dayalı muhtelif nefes tekniklerinin tatbik edilme biçimleridir (Tokitsu, 1979).

Daruma Taishi, dini öğretileri yaymak üzere M.S.520 senesinde Hindistan'dan Çin'e göç eder. Sonsuz güçlükler ve zorluklarla aylarca süren yürüyüş sonunda Daruma, Himalaya Dağları'nı aşp Çin'in Kanton kentine varır. Bir müddet Kanton kentinde kalan Daruma, burada halka Budizmi anlatır. 523 senesinde Çin'in Nankin şehrine geçip, çalışmalarına bir müddet burada devam eder. Nihayet silahsız mücadele sanatları açısından büyük öneme sahip, Çin'in Honan eyaletine 525 yılında varır. Bu eyaletin önemi, Şaolin Manastırına sahip olmasından kaynaklanmaktadır.

DarumaTaishi Honan eyaletindeki Şaolin Manastırına vardığında, manastırın başkeşişi tarafından ilk başta manastıra kabul edilmez. Bunun üzerine Daruma, manastıra yakın bir mağarada inzivaya çekilir. Rivayete göre bu inziva dokuz yıl sürer. Bu uzun dönemden sonra Daruma'nın iyi niyetinden emin olan manastırın keşişleri, Daruma'yı manastıra kabul ederler. Daruma Taishi, Şaolin Manastırına kabul edilmeden önce mağarada geçirdiği dokuz yıllık süreçte Budizmin Zen felsefesini kurar (Domenico vd., 2001).

Çin'in Honan eyaletinde bulunan Şaolin Manastırı, yanmış bir ormanın kalıntıları içinde inşa edilmişti. Manastır inşa edilirken imparatorluğun bahçıvanları bu alana yeni ağaçlar diktiğinden, manastıra "Yeni Orman" manasında Şaolin adı verilir. Şaolin Manastırı bu dönemde hem Çin'in en büyük manastırı, hem de halkın para ve ziynet eşyalarını korunmak üzere emanet ettiği güvenli bir merkez konumundadır. Şaolin Manastırın bu zenginliğinden

dolayı sık sık haydutların saldırısına uğruyordu. Rahipler saldırılar karşısında emanetleri korumakta yetersiz kalıyor, manastırın yağmalanmasını önleyemiyorlardı (Tokitsu, 1979).

Şaolin Manastırındaki rahipler, günün tamamını Budist metinlerin kaydını ve tercümesini yaparak geçiriyorlardı. Bu hareketsizlik rahiplerde zihinsel körelmeye ve güçsüz duruma düşmelerine sebep olmuştu. Dokuz yıllık uzun bir mağara yaşamı ve meditasyon döneminden sonra Şaolin Manastırına kabul edilen Daruma Taishi, hem manastırın yağmalanmaya karşı savunmasız kaldığını, hem de hareketsizlikten rahiplerin güçsüz düştüklerini gördü. Güçlü bir zihin ve ruhun, ancak güçlü bir beden ile olabileceğine inanan Daruma, Budist rahiplere, vücuttaki enerji akışını düzenleyen ve fiziksel gücü arttıran on iki seri hareketten oluşan bir jimnastik programı geliştirmiş ve bu hareketleri rahiplere öğretmiştir. Daruma'nın öğretisinin amacı, çeşitli hareketler ile vücut organlarının tek tek sağlıklarını arttırmak, vücudu iradenin tam kontrolü altında güçlendirmek, gerçek bir mücadelede saldırganın atağını savuşturup hareketsizliğini sağlamaktır. Doğayı gözlemleyip teknikleri belirli bir sistem çevresinde toplayan Daruma bu teknikleri bir bütün haline getirdi. Manastırdaki rahiplere öğrettiği bu hareketler Çin kemposu ve günümüz kung-fu stillerinin temelini oluşturmaktaydı (Musashi, 1992).

Budist inançlarına göre silah kullanmak, hele canlı hayatına son vermek yasaklanmıştır. Bu sebeple Budistler, soygunculardan kendilerini korumak ve güçsüzlüklerini gidermek amacıyla Daruma'nın öğrettiği silahsız mücadele sanatını, âdeta dini bir ayin havasında her gün çalıştılar. Şaolin Manastırındaki eğitim çok sertti. Her yıl çevre köylerden, ailelerin getirdiği kırk çocuk seçiliyordu. Eğitim on iki yaşında başlıyor ve sekiz sene sürüyordu. Şaolin Manastırında Daruma'nın öğrettiği silahsız mücadele sanatının etkili olduğu görülünce, bu eğitim sistemi ülkenin farklı bölgelerine yayılmaya başladı. Şaolin Manastırından türeyen dört manastırda da benzer eğitim veriliyordu.

Bu manastırlar, 20.yüzyılın başlarına kadar silahsız mücadele sanatlarını öğretmeye devam ettiler. 19.yüzyılın sonlarına doğru yabancı devletlerin baskısı altındaki Çin'de, çoğu dövüş sanatlarını bilen gençlerden oluşan Boxer adlı bir örgüt kuruldu. Bu örgüt Çin'i yabancı devletlerin baskısından kurtarmak için ayaklandı. Bunun üzerine Çin'de çıkarları bulunan başta Almanya olmak üzere Avrupa'nın büyük devletleri, ayaklanmayı kanlı bir şekilde bastırdılar. Boxer örgütünün öncülüğünde gerçekleşen ayaklanma ve bu ayaklanmanın Avrupalı devletlerce şiddetle bastırılması, Çin'i büyük ölçüde tahrip etmiştir. Bu olaylarda,

dövüş sanatlarının kaynağı olan Şaolin Manastır ve Şaolin Manastırından türeyen dört manastırda tamamen yıkılmıştır (Domenico vd., 2001).

Karate-do, pek çok Uzak doğu mücadele sanatı içerisinde ilk kez Okinawa'da belirginleşmeye başlamıştır. Okinawa kenti, şu an Japonya'ya ait olan Ryu Kyu Adaları'nın en büyüğü, eski Ryu Kyu Krallığı'nın da merkezidir. Ryu Kyu Adaları Japonya Adası, Kore Yarımadası, Çin ve Tayvan'ın arasında olup, Doğu Çin Denizi'nin tam ortasındadır. Ryu Kyu Adaları bu konumundan dolayı pek çok kültürün etkisinde kalmış ve Doğu Çin Denizi'ndeki deniz ticaretinin merkezi olmuştur (Musashi, 1992). Adı "Okyanus üzerinde yüzen halat parçaları gibi" anlamına gelen Ryu Kyu Adaları Japonya'nın güneyinden Çin'e doğru uzanan bir eşik oluşturur. Bu takım adalarının en büyüğü olan Okinawa, 1220 km alana, çeşitli kültürlerin karşılaştığı ve modern karatenin temellerinin atıldığı bir kent olma özelliğine sahiptir (Domenico vd., 2001).

Okinawa'nın yerlileri eskiden beri el anlamına gelen "Te" adını verdikleri bir savunma sporu çalışmaktaydılar. Ancak bu "Te" sanatının nasıl ortaya çıktığı tam olarak bilinmemektedir. Okinawa halkının geliştirdiği bir sistem olabileceği gibi, kente gelen Şaolin Manastırında eğitim görmüş kişiler tarafından getirilmesi de muhtemeldir (Tokitsu, 1979).

14. yüzyıla girerken Çin ile Okinawa arasındaki iletişim oldukça artmıştır. Bu yüzyılda Okinawa'da demir aletler tarımda kullanılmış ve âdeta tarımda devrim yapılmıştır. Sanzan-Jidai (Üç Dağ devri) adıyla anılan bu dönemde Çin'den porselen ve döküm aletleri alınmış, bunun karşılığında at ve kükürt satılmıştır. Bu dönemde Çin ile olan ticaret yoğun bir safhaya girmiştir. Sanzan dönemi krallarından Satto, Çin hükümdarı ile ilişkileri geliştirmiş ve resmi yazışmaların sonucunda Okinawa'ya bazı Çin ailelerinin gelip yerleşmesine imkân tanımıştır. Sanzan döneminde iyice Çin etkisine giren Okinawa, 1372 yılında Kral Satto'nun Çin'in Hing imparatoruna bağlılığını bildirmesiyle, artık Çin'in kontrolünde bir devlet haline gelmiştir. Bu tarihten itibaren tahta geçen Ryu Kyu hükümdarları Çin İmparatorluğu tarafından isimlendirilir olmuştur. Nihayet Ryu Kyu kralının isteği üzerine 1392 yılında Okinawa'nın Naha kasabasına 36 Çinli aile, Çin İmparatorluğu tarafından gönderilerek yerleştirilmiştir. İşte bu kasaba günümüz karate sporunun temellerinin atıldığı yer olmuştur (Musashi, 1992).

Okinawa'nın Çin'in etkisi altında kalması ile Çin kültürü yoğun bir şekilde Okinawa'ya girmiştir. Çin'den ticaret için gelen gemiciler Okinawa'nın liman kentlerine sadece mallarını

değil, kültürlerini de taşıyorlardı. Çinli gemiciler ve tüccarlar Çin'deki silahsız mücadele sanatlarını özellikle Çin kemposu'nu getirdiler. Okinawa'da yerli halkın eskiden beri çalıştıkları "Te" sporu ile Çinli gemici ve tüccarların adaya taşıdıkları Çin kemposu'nun karışımından yeni bir silahsız mücadele sanatı belirmeye başladı. Bu yeni silahsız mücadele sanatı Çin kökenli ve Okinawa karakterli bir forma sahipti. Gelişen bu yeni form, karatenin temellerini atmaktadır. Çin'den Okinawa'ya uzanan bugünkü kung fu disiplininin temelleri kabule edilen chuan-fa ile Çin kemposunun, Okinawa sınırlarında yerlilerin çalıştığı "Te" ile birleşmesi sonucunda karatenin temelleri 14. yy. ile atılmıştır. Bundan sonra Okinawa adası Uzak doğu mücadele sanatının, özellikle karate-do'nun karakterini bulduğu bir kültür merkezine dönüşmüştür (Tokitsu, 1979).

Okinawa adasında bazı dönemlerde Çin ve Japon hükümeti işgal gerçekleştirerek yönetimde değişiklikler meydana getirmişlerdir. Yönetim değişiklikleri Okinawa yerlilerinin yaşamlarını kısıtlayan birçok yasaklamaları da beraberinde getirir. 15.yüzyılda Okinawa, General Sho Hashi tarafından işgal edildi. Tik işgalci General Sho Hashi Okinawa'da hüküm süren üç krallığı birleştirdi. Onun halefi Sho Shin. 1477'de Okinawa'da feodalizmi ortadan kaldırdı ve askeri güçler hariç herkesin, kör bıçaklar dâhil olmak üzere silah taşımalarını yasakladı. Bu yasaklarla Kral Sho Shin, insanların sanat ve felsefe ile uğraşmalarını sağlamak istiyordu. Ancak bu yasaklar silah olarak sadece çıplak el ve ayakların kullanıldığı karatenin gelişimini hızlandırdı. Silahsız mücadele sanatları halkın evlerinde ve dağlık alanlarda, uzun bir süre gizli yapılan çalışmalar sayesinde büyük gelişme gösterdi (Tokitsu, 1979).

2.2.1.1. Türkiye'de Karate Sporunun Tanınması

Uzak doğu silahsız mücadele sporları Türkiye'de ilk kez, silahlı kuvvetler ve emniyet güçleri bünyesinde eğitim amaçlı olarak gösterilmekteydi. Bu sporlar 1960'lı yıllara kadar, eğitimlerde sistemsiz ve teknikler karışık olarak öğretilmekteydi. Uzak doğu Asya, Avrupa ve Amerika'ya görevli olarak gönderilen silahlı kuvvetler ve emniyet güçleri temsilcileri, gittikleri ülkelerde Uzak doğu sporlarının, sivil halk tarafından spor, silahlı kuvvet mensupları tarafından ise eğitim amaçlı kullanıldıklarını gördüler. Subaylar gittikleri ülkelerde gördükleri, Uzak doğu silahsız mücadele sanatlarına sempati duymuş, bu sporları öğrenmiş ve Türkiye'ye taşımışlardır. Bahsedilen subaylar Türkiye'ye dönüşlerinde Uzak doğu sporlarının silahlı kuvvetler ve emniyet güçleri bünyesinde, yakın dövüş ve göğüs göğüse mücadele kapsamında öğretilmesini sağlamışlardır. Özellikle askeri eğitimlerde gösterilen bu Uzak

doğu sporları ayrı dallar halinde değil, tekniklerin karışık olarak öğretilmesi biçiminde çalışılıyordu (Akkuş ve İnal, 1999).

Sistemli olarak ÷lkemize giren ve öğretilen ilk Uzak doğu m¼cadele sporu judodur. 1962 yılında g¼reş antrenörü olarak Japonya'ya gidip, burada judo sporuna sempati duyan ve judo sporunu öğrenen Halil Y¼ceses, T¼rkiye'ye dönüş¼nde judo sporunu tanıtmaya ve yaymaya başladı. 1962 yılında Halil Y¼ceses ile birlikte İbrahim Öztekin, Feridun Yernsey ve Aydın Öztekin; yine Almanya'da spor eğitimi gören Erg¼n G¼ktuna ile Muvahhit Baymur yönetiminde Engin Çoruh, Namık Ekin ve Berkol Ökten İstanbul'da; Ankara Polis Akademisinde Nazım Canca yönetiminde Natık Canca, Ayhan Sezgi, Metin Altınzincir ve Şefik Güven T¼rk judosunun ilk sporcuları oldular (Akkuş ve İnal, 1999).

Kısa sürede özellikle üniversite ve yüksekokullar bünyesinde gelişen judo sporu, daha sonra açılan kurslarla ve değişik illerden gelip bu kurslara devam eden kursiyerler vasıtasıyla T¼rkiye'ye yayıldı. Judo sporunun teknik gelişimine Hollandalı J. W. Lettene, Japon Kazuhiko Kawabe ve Midori Chiba, Fransız Metchel Novovvitch, Koreli Choo-Hwan Ra gibi öğretmenler ilk katkıları sağladılar. Bunları Yoshimura ve Yodoya gibi Japon öğretmenler, Rus Yaroslov Voroşçuk ve diğer Japon. Fransız ve Alman öğreticiler takip etti. İlk yıllarda İbrahim Öztekin, Namık Ekin, Feridun Yenisey ve Aydın Öztekin bu hocalara yardımcı olup, asistanlıklarını yaptılar. Daha sonra kendi düzenledikleri kurs, seminer ve gösteri programları ile judoyu, bunun yanında kısmen de olsa diğer Uzak doğu m¼cadele sporlarını Anadolu da il il tanıttılar (Okuş, 2015).

Uzak doğu sporları içerisinde T¼rkiye'de federasyonlaşan ilk spor dalı judodur. 1962 yılında G¼reş Federasyonuna bir dal olarak bağlanan judo sporu 1966 yılında Dz. Öğr. Alb. İsmail Hakkı Isıgöll¼ başkanlığında bağımsız federasyon oldu. Bu federasyonun asbaşkanı Nazım Canca ve Muvahhit Baymur, genel sekreteri Erg¼n G¼ktuna, teknik direktörü de Halil Y¼ceses olmuştur (Akkuş ve İnal, 1999).

2.2.2. Karate Stillerinin Ortaya Çıkışı

Karate-do sporunun beşiği olan Okinawa'da 17. yüzyılın başlarından, 19. yüzyılın sonlarına kadar silahsız m¼cadele sanatlarını çalışma üzerine konan yasak, karate-do'nun gizli gizli çalışılmasına yol açmıştır. Bu uzun süreli yasak yüzünden karate-do öğreticileri, çalışmalarını

çok gizli yapmış, yazılı eserler bırakmamış ve birbirleriyle irtibatlanamamışlardır. Böylece karate-do, Okinawa'nın üç farklı şehrinde, farklı biçimlerde gelişmiştir. Bu şehirlerdeki karate-do çalışmaları oldukça farklılaşmış, Shuri-Te, Naha-Te ve Tomari-Te şeklinde şehir isimleriyle adlandırılmaya başlamıştır. Bu şehirlerde karatenin farklılaşmasında, şehirlerin toplumsal yapısı ve Çin ile yapılan ticari ilişkiler etkili olmuştur (Alkan ve Çolaklar, 2001).

Naha şehri Güney Çin'den gelen tüccarların uğrak yeriydi. Nüfusunun çoğu tüccardı. Doğal olarak Naha şehri Güney Çin kökenli dövüş sanatlarından etkilenmiştir. Shuri şehrinde kraliyet ailesi, asil sınıf ve yüksek rütbeli subaylar oturuyordu. Aynı zamanda Çin'in kuzeyinden gelen subaylar burada kalıyorlardı. Dolayısıyla Shuri karatesi Kuzey Çin mücadele sanatlarından etkilenmiştir. Shuri ile Naha şehirleri arasında kalan Tomari şehri ise köylülerden oluşmaktaydı. Bu insanlar geçimlerini tarım ve balıkçılık ile sağlıyordu. Tomari karatesi, Shuri karatesine benzemekteydi. Nitekim zamanla Tomari karatesi Shuri karatesi içerisinde erimiştir (Alpay, 2015).

Okinawa karatesi zamanla iki kısımda toplanmıştır. Tomari-Te ile Shuri-Te özelliklerini yansıtan Shorin Ryu stili ile Naha-Te formunun yansıtan Shorei Rvu. Shorei, Shorin'in Okinawa kırsal kesiminde telaffuz edilen biçimidir. Shorin ise Şaolin'in Okinawa dilindeki okunuşudur ve "Yeni Orman" manasına gelir. Bu da göstermektedir ki, Okinawa karatesinin kökeni yeni orman manasındaki Şaolin Manastırına dayanmaktadır. Günümüzde Dünya Karate Federasyonu (WKF)'nin tanıdığı dördü büyük olmak üzere 80 civarında karate ekolü vardır. 1930 yılında Japon Dövüş Sanatları Onaylama Organizasyonu Japonya'daki bütün karate okullarına bir stil adı ile kayıt olmaları yolunda baskı yapar. Bunun üzerine karate hocaları çalıştıkları karatelerine isimler vererek organizasyona kayıt yaptırırlar. Böylece karate stilleri açıkça ortaya çıkar (Alpay, 2015).

Karate sporunda stillerin oluşumu, karate çalıştırıcılarının karatelerine isim vermelerinden dolayı değildir. Ekol kurucuları, hocalarından aldıkları eğitimi özümsemiş ve uzun yıllar süren çalışmaları sonucu karateye yorumlar getirmişlerdir. Böylece uzun bir süreç ile karate ekolleri ortaya çıkmıştır. Ancak bahsedilen bu karate ekolleri teknik açıdan birbirinden farklı olmakla birlikte öz ve esasta aynıdırlar. Karate sporunu modernize eden Funakoshi Gichin, karateyi Japonya'da tanıtırken, pek çok Okinawalı karate üstadı da, kendi ekollerine taban oluşturmak için Japonya'nın Tokyo, Osaka ve Kyoto şehirlerine gelirler. Bu ekollerden sadece dördü günümüz Dünya Karate Federasyonunca tanınmaktadır. Bunun amacı dünya

karatesinde en önemli 4 stille bir standardizasyonu sağlamaktır (Alpay, 2015). Bu dört ekolden birisi Shito Ryu'dur. Temeli Okinava adasında atılmış olan ekolün kurucusu Kenwa Mabuni'dir. Kenwa Mabuni ekolünü 1929'da, Okinava'dan Japonya'nın Osaka kentine gelerek tanıtmıştır. Bir diğer ekol Goju Ryu'dur (Okuş, 2015).

“Chojun Mivagi” tarafından kurulan ekol, 1930 yılında Japonya'nın Kyoto kenti Butotukan Festivali'nde tanıtılmıştır. Wado Ryu stili Funakoshi'nin 8 senelik öğrencisi “Hironori Ohtsuka” tarafından kurulmuştur. Ohtsuka ekolünü 1930'lu yıllarda tanıtmıştır. Shotokan ekolü ise karate sporu içerisinde en çok tanınan ve dünyada en yaygın olan karate stildir. Bu isim Funakoshi'nin talebeleri tarafından, dojosuna isim olarak verilmiş, böylece Funakoshi'nin stili shotokan olarak adlandırılmıştır. Karatenin kurucusu “Funakoshi Gichin”, karatenin ekollere ayrılmasına karşıdır. Funakoshi Gichin, kendi karatesine shotokan ekolü denmesine de karşıdır. Funakoshi'ye göre bu disiplin, karate olarak tanınmalı ve bütün karate okulları tek isim altında toplanmalıdır. Funakoshi karate sporunun tek çatı altında toplanması yoluyla insanlara yararlı olmayı sürdürebileceğini ifade etmiştir (Alkan ve Çolaklar, 2001).

2.2.3. Karate Sporunun Alt Disiplinleri

Karate sporunda temel alınan üç ayrı alt disiplin bulunmaktadır. Bunlar; kihon, kata ve kumitedir.

2.2.3.1. Kihon

Kihon denince karate sporunda temel teknik çalışmalarını ifade etmektedir. Bu temel anlamda yapılan tekniklerin, bireysel ya da grup halinde eşli olarak basamaklama yoluyla uygulanmasıdır. Kihon üç ana bölümden en önemlisi dahi denilebilir. Düzenli olarak çalışılması gereken ve sporcunun alt yapısını oluşturan hareketler içerir (Dağıstanlı, 2008: 218).

Kihon alıştırmalarında teknikler vardır. Bu teknikler arasında Dachi-Waza (duruş teknikleri), Uke-Waza (blok teknikleri), Atemi-Waza (vuruş teknikleri), bu tekniklerin yanı sıra Geri-Waza (ayak teknikleri), Te-Waza (el teknikleri) yer almaktadır (Alpay, 2016).

Koca'ya göre (2016) kapalı ve açık el, kol, diz, dirsek ve ayak tekniklerinin gelişmesi ve ilerleyen süreçlerde rakipten gelen ataklara karşı yapılacak savunmada kihon çalışmaları çok önemlidir. Bu tekniklerin vücutta refleks haline gelmesi için ise bol tekrar gerekmektedir (Koca, 2016).

2.2.3.2. Kata

Kelime anlamı olarak kata, şekil ve form demektir (Koşar, 1979: 69). Kata, bir kişiye 360 derecelik alan içinden gelen ataklara müdafaa ve akabinde cevap verme şeklinde yapılan teknik kombinasyonlar dizisidir (Alpay, 2016). Karatede kullanılan en basit bir teknik dahi tarihte uzun bir sına yarıma süreci içinden geçmiştir. Zihinde tutulan, hatırlanan ve birbiriyle karşılaştırılan izlenim ve mücadele pratiklerinin sonucudur. Katalar bu hareketlerin unutulmaması, tek tek korunarak gelecek nesillere taşınması amacıyla oluşturulmuş bir çeşit bilgi bankalarıdır. Her kata koreografisi daha önceden bilinen; belirli güç, ritim, denge ve sürat gibi faktörlere bağlı hareket dizilerinden oluşan bir antik ve törensel şablonlardır (Okuş, 2015).

Katayı oluşturan teknikler zinciri her kuşağa göre zorluk, beceri, sırasında gider. Çünkü katanın içeriğinde ani dönüşler, vuruşlar ve açışlar mevcuttur. Bu mevcut hareketler kataların karakteristik yapılarının bir ifadesidir. Katalar yalnızca fiziksel güç olarak değil ruhsal olarak da hissetmeye ve yaşamaya da dayalı bir yaşam tarzı olarak tanımlanabilmektedir (Koşar, 1979). Sonuç olarak, mücadele teknikleri ve gerçek karşılaşmalar dışında, aynı zamanda bu sporu yapan kişinin formunu koruması için gerekli bir aktivite (fiziksel onarım için kullanılabilir) ve filozofidir (Alpay, 2016).

2.2.3.3. Kumite

Kumite, karşılıklı dövüş sırasında uygun pozisyonu yaratıp, oyun alanı içerisinde iyi bir zamanlama ile atak yaparak puan alması gereken müsabaka şeklinde tanımlanmıştır. Aynı zamanda kumite kelime anlamı olarak da "eşlik etmek" anlamını taşımaktadır (Doğaner ve Doğaner, 1979).

Müsabaka alıştırmalarını tasvir etmektedir. Kazanılmış becerilerden kihon tekniklerini katayla geliştirilmesinin arkasından kumite çalışması başlamaktadır. Öğrenilen bütün hareketlerin

savunma-atak formatında gerçekçi, uygulama yaparak gerçeğe geçirilişini amaçlar. Başlangıç olarak ileri, geri belirli ataklarla çalışırken, geliştikçe tüm yönlerden, belirsizlik yüklü hareketlerin kullanımını hedeflenmektedir (Kanazawa, 1986).

Karate müsabakalarının yapılacağı alan kenarlardan 8 metre olacak şekildedir, 10 metrelik bir de güç alanından oluşmaktadır. Bu kurallı müsabakalarda toplamda beş hakem yarışma alanında müsabaka sonucunu belirleyici hakemler olarak görev yapmaktadır (Alkan ve Çolaklar, 2001). Sönmez (2014) yaptığı araştırmanın bulgularında karate sporunun, kumite sporcularında temel olarak olması gereken motorik özellikler arasında; dayanıklılık, kuvvet, sürat ve çabukluk unsurlarının öneminden bahsetmiştir (Sönmez, 2014).

2.3. Taekwondo

Taekwondo Kore yarımadasının kuzey kısmında hüküm sürmüş Kogureyo hanedanlığına kadar uzanır. Taekwondo 20. yüzyıla gelinceye kadar geçirdiği evrelerle bugünkü haline kadar gelmiştir, Taekwondo sporu ancak 1943 yılında Kore'nin bağımsızlığına kavuşması ile resmi bir hüviyet kazanarak dünyaya açılmıştır. 16 Eylül 1961 tarihinde kurulan Kore Taekwondo Birliği bu sporun yasallaşmasını ve ülkelere yayılmasını sağladı. 25 Haziran 1962'de Dünya Taekwondosunun merkezi "Kukkiwon" açıldı. Kore Taekwondo Federasyonu Başkanlığına Kim-Un-Yong getirildi. 25 Mayıs 1973'te 17 ülkenin katıldığı ilk Dünya şampiyonası düzenlendi (Lokman 1998).

2.3.1. Taekwondo Sporunun Tarihi

Taekwondo, savunma sanatlarının eskisi olarak bilinmektedir. Eski çağlarda yaşayan insanlar vahşi hayvan ve eşkıyalarla sürekli mücadele etmek zorunda kalmışlardır. Yaşamlarını sürdürebilmek ve kendilerini savunmak maksadıyla ayakla yapılan bir savunma sistemi geliştirmişlerdir. Bu sisteme 'taegyon' adını vermişlerdir. Aynı dönemde yaşayan başka insanlarda yaşamlarını sürdürmek ve kendilerini savunmak maksadıyla 'kwon_pop' adını verdikleri yumruk sistemiyle yapılan bir stili kullanmışlardır. Daha sonraları insanlar el ve ayak stillerini sistemleştirerek yeni bir stil olarak kullanmaya başlamışlardır. Bu stile 'taek kyon' adını vermişlerdir (Lokman, 1998).

Taekwondonun ilk formu olarak bilinen Taek kyon stili Kore'de koguryo hanedanının muyongchon olarak bilinen kraliyet ailine ait olan türbenin çatısına çizilmiş olarak bulundu. Çizilen resimlerde görülen tekniklerin modern taekwondo da kullanılan tekniklerle benzerliği dikkat çekmiştir. Yapılan savaşlarda eğitilmiş olan askerlerin savaş esnasında kullanmış olduğu tekniklerin günümüz taekwondosunda kullanılan tekniklerle benzerlik gösterdiği bilinmektedir (Ölmez, 2017).

Chung Do Kwan adındaki ilk dojang 1945 de Seul, Yong Chun'da açılmıştır. 1945 ve 1960'lı yıllar arasında taekwondo okulları açılmıştır. Açılan taekwondo okullarında geleneksel taekwondo eğitimini verdiğini iddia etmiştir. Fakat bu okullar verdikleri taekwondo eğitimlerinde aslında taekwondonun farklı özelliklerine göre eğitim vermişlerdir. Bu da; Soo Bahk Do, Kwon Bop, Kong Soo Do, Tae Soo Do and Kang Soo Do gibi yeni sistem ve stillerin ortaya çıkmasında etkili olmuştur. Açılan birçok okulun geleneksel taekwondo eğitimini veriyorum gibi söylemlerde bulunması ve taekwondonun farklı özelliklerine yönelmesinden dolayı ve ortaya yeni stillerin çıkması gibi birçok etken Taekwondunun resmi ve tek bir stil üzerine çalışma yapılmasına engel teşkil etmiştir. O yıllarda yeni kurulmuş olan Kore Silahlı Kuvvetleri eğitimlerinde mücadele sporlarına büyük önem vermişlerdir. Kuzey koreye karşı mücadele etmek amacıyla kurulan Kara Kaplanlar isimli özel bir ekip kurulmuştur. Kara Kaplan isimli özel ekip Tae Kyon ile eğitilmiştir.

Savaş bittikten sonra Tae Kyon eğitimlerini kontrol etmek maksadıyla 1953 yılında Che Ju adasında 29. Piyade Birliği kurulmuştur. Bu da, Tae Kyon için dönüm noktası olmuştur. 1955 yılında yapılan bir toplantı sonrasında farklı adlar altında kullanılan Tae Kyonu, ilk olarak Tae Soo Do ve daha sonrasında günümüzde halen kullanılan Taekwondo adını vererek farklı stiller üzerinde eğitim veren tüm Tae Kyon grupları tek bir isim altında birleştirmiştir. 1960'lı yıllarda taekwondo dünyanın çeşitli şehirlerinde yaşayan ustaların yapmış oldukları gösteriler sayesinde uluslararası nitelik kazanmıştır (Yoo vd., 2013).

Taekwondo sporunun hızla yayılması ile 28 Mayıs 1973 yılında Dünya Taekwondo Federasyonu (WTF) kurulmuştur (World Taekwondo Federation). Kuruluşundan bu yana dünyanın her yerinde sergilenen taekwondo aktiviteleri ve aktiviteleri WTF tarafından organize edilmektedir. WTF, 8 Ekim 1975 tarihinde Uluslararası Spor Federasyonları Genel Birliği (GAISF) üyesi olarak kabul edildi. GAISF, doğrudan Uluslararası Olimpiyat Komitesi'ne (IOC) bağlıdır. Daha sonraki bir aşamada, WTF IOC tarafından kabul edildi ve

17 Temmuz 1980'de kabul edildi. Bu gelişmeyle birlikte, taekwondo 1988 Seul Olimpiyat Oyunlarında ve 1992 Barselona Olimpiyat Oyunlarında resmi bir gösteri sporu olarak kabul edildi. Sydney'deki 2000 Olimpiyat Oyunlarında, ilk kez resmi bir Olimpik spor olarak sunuldu (Ölmez, 2017).

2.3.1.1. Türkiye’de Taekwondo Sporunun Tanınması

Koreli General Choi Hong Hi başkanlığında bir heyet ve özel bir gösteri ekibiyle seyahatler yaparak taekwondoyu tanıtıyorlardı. 1964 yılında Koreli General Choi Hong Hi başkanlığındaki ekip taekwondoyu tanıtmak maksadıyla Türkiye ye seyahat gerçekleştirmişlerdir. Gösteri ekibinin yapmış olduğu etkili performans izleyiciler tarafında büyük beğeni toplamıştır.

Taekwondo gösterisini izleyen seyirciler arasında judocu Nazım Canca ile taekwondoya gönül vere Şükrü Gencil gösteri sonrasında Koreli General Choi Hong Hi ile görüşerek taekwondonun Türkiye’de başlaması için gerekli ilk adımları atmışlardır. 16 Haziran 1970’de dönemin spor bakanı olan İsmet Sezgin, Türk taekwondosunun gelişmesi için Güney Koreden Cho Soo-Se’yi Türkiye ye davet ederek Türk Taekwondosunun gelişmesinde önemli katkı sağlamıştır. Türkiye taekwondo milli takımımız 1971 de Almanya’nın Frankfurt şehrinde düzenlenen Avrupa taekwondo şampiyonasına ilk kez katılıp bu turnuvada ilk Avrupa şampiyonluğunu katılmış olduğu ilk turnuvada büyük bir başarı elde etmiştir. 1972 yılında İstanbul da Spor Sergi Salonunda Alman Milli takımı ile ikili bir turnuva yapmıştır (Çatıkkaş, 2003).

Teknik Direktör İsmet Iraz önderliğinde Milli takım birçok uluslararası arenada büyük başarılar sağlamıştır. Milli takımımız 1988'de Avrupa Şampiyonası, 1989'da Dünyada 5., Avrupa'daki 1990'da 2., Dünyada 3. ve Dünyada 2., Dünyada 2. ve Avrupa'da Gençlik ve Yaşlılarda birincilik kazandı. 1993 yılında kupa şampiyonluğu. Züleyha Tan, Tennur Yerlisu, Şakir Bezçi, Hanın Ateş, Ali Şahin, Metin Şahin ve Nusret Ramazanoğlu gibi başarılı sporcular kendilerine isim yapmışlardır (Ölmez, 2017).

Taekwondo 1980 yılında Beden Terbiyesi Genel Müdürü Yücel Seçkiner ve İsmet Iraz'ın gayreti ile judo ve karate Federasyonundan ayrılıp tek bir federasyon olmuştur. Prof. Dr. Esen

Beder taekwondo federasyonunun ilk başkanıdır. 1995 yılında federasyon başkanlığını Cengiz Yağız yürütmüştür (Tatal, 2005).

2004 yılında federasyon başkanlığını Prof. Dr. Metin Şahin federasyon başkanı olmuştur. Federasyon başkanlığı görevini halen Prof. Dr. Metin Şahin yürütmektedir. Taekwondo ilk kez 2000 Sidney olimpiyatlarında olimpik bir spor olarak turnuvada yer almıştır. Bu turnuvada daha önce Avrupa ve Dünya şampiyonalarında birçok birincilik kazanmış olan sporcu Hamide Bıçkın Çetiner bronz madalya kazanarak Olimpiyat 3.sü olmuştur. 2004 Atina Olimpiyatlarında Dünya ve Avrupa şampiyonu Bahri Tanrıkulu gümüş madalya alarak 2.olmuştur. 2008 Pekin Olimpiyatlarında Azize Tanrıkulu gümüş madalya alarak 2.1iği Servet Tazegül ise bronz madalya kazanarak 3'üncü olmuştur. 2012 Londra Olimpiyatlarında Servet Tazegül, altın madalya kazanarak 1'inci olmuştur. Aynı turnuvada Nur Tatar ise gümüş madalya kazanarak 2'nci olmuştur. 2016 Rio Olimpiyatlarında, olimpiyat 2'ncisi sporcumuz Nur Tatar bronz madalya kazanarak 3. olmuştur (Ölmez, 2017).

2.4. Spora Yönelim Ve Etkileyen Faktörler

Şüphesiz ki günümüzde spora yönelmeyi etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Akademik kaynaklarda belirtilmiş faktörler incelendiğinde Voight'in bu faktörleri maddeler halinde ve ayrıntılı bir şekilde sıraladığım görmek mümkündür (Akt. Ekici, 2012). Bu faktörler şöyle sıralanabilir:

- Belirli sosyal ihtiyaçları karşılamak,
- Sağlığı iyileştirme ve fiziksel uygunluk sağlamak,
- Gerilim ve kontrollü rizikoyu yaşamak,
- Estetik ihtiyaçlar,
- Duygusal gerilimden kurtulmak,
- Spor yoluyla bilgece deneyimler kazanmak,
- Sevinç, eğlence, haz, neşe gibi duygulan kazanmak,
- Kendini gerçekleştirmek,
- Yeni tecrübeler kazanmak,
- Sosyal ilişkiler kurma çabası,
- Maddî ve kişisel kazanç sağlamak, ayrıcalıklar elde etmek,
- Kendini göstermek,

- Zayıflamak, mutlu olmak,
- Güç, hız, dayanıklılık, çeviklik, koordinasyon yeteneği geliştirmek,
- Sıkıntı ve hastalıklara karşı direnç kazanmak,
- Gençlik, güzellik elde etmek, benlik duygusunu geliştirmek,
- Boş zamanı ortaklaşa, aktif ve verimli bir biçimde değerlendirmek.

Bu faktörlerin her birinin spora yönelmeyi hangi oranda etkiledikleri bir tartışma konusu olmakla beraber, yapılan araştırmalar en önemlilerinin ortaya konulmasında yol gösterici olmuşlardır.

2.4.1. Spora Yönelmeyi Etkileyen Kişisel Faktörler

Kişisel faktörler denildiğinde aslında akla kişinin kendi var oluşu ile ilgili içsel faktörler gelmelidir. Bunlar; cinsiyet, ekonomik durum, psikolojik durum, sağlık, beğenilme isteği gibi kişisel istekler olabilmektedir. Sporun faydalarını göz önünde bulundurarak, sağlık için spora yönelmenin başlıca nedenleri arasında olduğunu görmek mümkündür. Spor salonlarına giden birçok kişinin amacı, güzel bir vücuda sahip olmak, sağlığı korumak, kilo vermek, formda kalmak ve kas gücünü arttırmaktır. Konuyla ilgili çalışmalar da bu fikri desteklemektedir. Mavi ve vd., 2012 yılında yaptıkları çalışmada, insanların spor yapmalarının başlıca nedenlerinin sağlıklı yaşam ve kilo vermek olduğunu belirtmiştir (Mavi, 2012).

Sağlıklı olma arzusu spora dönüşmekte çok yer alsa da, zevk, adrenalin, mutlu olma ve monotonluktan kurtulma gibi kişisel arzuların da önemli bir etkisi olduğu görülmektedir. Şehirlerde yaşayan ve monoton bir iş hayatı olan insanların, günlük yaşamın stresinden kurtulmak ve rahatlamak için sıklıkla spor aktivitelerine yöneldikleri görülmüyor. Bu bağlamda, çoğunlukla hobi amaçlı düzenlenen bisiklet ve doğa yürüyüşü etkinliklerine katılan bireylerin daha çok yalnız veya arkadaşlarıyla etkinliklere katıldığı gözlenmiştir. Bu etkinlikleri doğa ile bütünleşme, sağlıklı olma, sorun ve monotonluktan kurtulma, doğa sporları yaparak kendilerini daha mutlu, daha sağlıklı, daha güçlü ve rahat hissetme gibi nedenlerle yaptıkları belirtilmektedir (Ardahan ve Lapa, 2011). Şimşek'in Türk ekstrem sporcularla yaptığı araştırmada, sporcuları motive eden en önemli faktörler "risk alma arzusu, heyecan, zevk / zevk arayışı" olarak ifade edildi. Koivula'nın 1999'da ortaya koyduğu "eğlence / keyif bağıllık açısından önemli ölçüde etkili" fikrine paralel olarak, 1993'te ise Wankel olduğu belirtildi (Şimşek, 2010).

Milli sporcuların spora dönüşlerinde haz alma duygusu önemli bir yere sahiptir. Kuşkusuz, insanlık başarı ve takdirden hoşlanır. Bu, milli duygulara ve ülkeyi temsil etme fikrine eklendiğinde, sporun manevi dönüşü paha biçilmez hale gelir. 2011 yılında milli karateciler ile yaptıkları çalışmada Özbek ve Şanlı, bu branşla uğraşan sporcuların nedenlerinin başarılardan zevk aldıklarını belirtti. Ayrıca, karate branşı ile uğraşma süresi arttıkça, sporcunun finansal kazanç elde etme, çevrede iyi tanınma, koç olma, hakem olma ve ülke düzeyinde tanınma arzusunun başarının tadını çıkarmak ve milli sporcu oldukları saptanmıştır (Özbek ve Şanlı, 2011).

Bireyin ekonomik seviyesi de spora yönelimi etkileyen önemli bir faktördür. Kişi ekonomik olarak güçlü ise, spora daha fazla bütçe ayırabilir ve sporda süreklilik sağlayarak sporu bir yaşam tarzı haline getirebilir. Akandere ve diğerlerinin sosyal çevre ve ekonomik durumlarının erkek maratoncularda spor üzerinde bir etkisi olup olmadığını belirlemek için sporcuların çalışmalarındaki ekonomik durumlarının performansını etkileyen önemli bir faktördür, özellikle düşük gelir grubundaki sporcuların uluslararası yarışlarda derece alamadıkları, spor dışında bir meslekle ilgilenmeyen sporcuların ise uluslararası yarışmalarda daha başarılı oldukları sonucuna varılmıştır (Akandere, Baştuğ ve Akdoğan, 2009).

Başka bir açıdan, ekonomik durum spora katılımı olumsuz etkileyen bir faktör olarak görülebilir. Sivrikaya ve Pehlivan'ın üniversite öğrencilerinin sporunu etkileyen bireysel faktörler hakkındaki araştırmalarının sonuçlarından biri ücret olarak ifade edilmektedir. Katılımcının açıklamaları ile ekonomik durumun öğrencilerin spor aktivitelerini etkileyen bir faktör olduğu belirtilmektedir, çünkü spor tesislerinin kullanım ücretleri pahalı ve öğrencilerin mali imkânları sınırlıdır (Sivrikaya ve Pehlivan, 2015).

2.4.2. Spora Yönelmeyi Etkileyen Çevresel Faktörler

Spora Yönelmeyi Etkileyen çevresel faktörleri ise; aile, arkadaşlar ve sosyal çevre (öğretmenler, idareciler, antrenörler vb.), spor kulüpleri, yazılı ve görsel basın gibi dışsal faktörler oluşturmaktadır. Bir davranışın alışkanlık haline gelme zamanı çocuklukta başlar. Spor katılımını bir yaşam biçimine dönüştürmenin en erken dönemi çocuklukta başlar. Aile, çocuklukta spora katılımı etkileyen faktörlerden biridir. Aileler çocuklarını spora katılmaya ne kadar destekledikçe ve teşvik ettikçe, toplumdaki spor kültürü o kadar artabilir.

Konuyla ilgili çalışmalar, ailenin spora yönelmeyi etkileyen faktörlerde önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Amman ve diğerleri 2000 yılında spora ilgi duyan annelerin ve babaların çocuklarını spor yapmaya teşvik ettikleri ve ebeveynlerin eğitim seviyesi arttıkça çocuklarını spor yapmaya teşvik ettikleri bulunmuştur (Akt. Akandere, Baştuğ ve Akdoğan, 2009).

Daha önce de belirtildiği gibi, Özbek ve Şanlı araştırmasında, karate branşındaki seçkin sporcularında bu branşa dönüşlerinde ailelerinin daha etkili olduğu belirtildi. Ailelerin spor kültürüne sahip olmanın, sporun faydaları hakkında bilgi sahibi olmanın, aileyi spor yapmaya desteklemenin bireyi yönlendirmede çok etkili olduğu vurgulanmıştır (Özbek ve Şanlı, 2011).

Sunay ve Saracaloğlu'nun 2003 yılında yaptıkları bir başka araştırmada ise lisanslı olarak spor yapan sporcuları spora teşvik eden unsurların başında, anne, baba ve yakın çevredeki ilgili spor branşı antrenörleri gelmektedir. Aynı araştırmada televizyon kanallarının ve basın yayın organlarının ise spora teşvik eden unsurların sonunda geldiği belirlenmiştir (Sunay ve Saracaloğlu, 2003).

Araştırmalar, spora yol açan çevresel faktörlerde ailenin tutum ve perspektifine dikkat çekerken, aynı zamanda kişiyi etkileyen tek faktörün aile olmadığını vurgulamaktadır. Okul çağına gelmiş gençlerde, özellikle de ergenlik döneminde, çevreden etkilenecekleri dönemde, arkadaşların ve sosyal çevrenin etkisi büyük önem taşımaktadır. Bu dönemde, kendilerini kanıtlama ve belirli bir arkadaşlık ortamına kabul etme girişimleri, bireyi olumlu veya olumsuz ortamlara yönlendirebilir. Şüphesiz, spora ilgi duyan insanlar, bireyleri spora yönlendirmede ve olumlu alışkanlıklar edinmede etkili olacaktır. Akandere ve vd. Sosyal çevrenin spora başlama, başlama ve devam etme sürecinde önemli bir yeri vardır (Akandere, Baştuğ ve Akdoğan, 2009). Ancak Sivrikaya ve Pehlivan'ın (2015) çalışmasında, arkadaş ortamının sporla ilgili olmadığı gerçeğinin bireyin sporunu olumsuz etkilediği ve kişide spor kültürünün oluşumunu engellediği dikkat çekmektedir (Sivrikaya ve Pehlivan, 2015). Ekici, Çolakoğlu ve Bayraktar'ın (2011) dağcılık sporu ile ilgilenen kişilerin spora yönelim nedenlerini araştırdığı çalışmada en dikkat çekici veriler arasında: kişilerin yaptıkları spora yönelmelerinin başlıca nedenlerinden birisi olarak çevre faktörünü belirttikleri bulgusu yer almaktadır.

2.4.3. Spora Yönelme Ve Aile

Aile'nin bir toplumsal kurum olması nedeniyle ve toplumsal kurumun da temel bazı değerlerinin korunması açısından bütünlüğü nedeniyle zorunlu ve nispeten sürekli kurallar topluluğunu anlattığını ifade edebiliriz. Dolayısıyla aile de bu sürekli kurallar topluluğunun en eskisi, en köklüsüdür diyebilmekteyiz. Aile kavramı günümüzde çok kullanılmaktadır ve yaşamımızın her anında etkilidir. Ancak bilimsel inceleme amacıyla ele alındığı zaman, tanımlanması, işlevlerinin belirlenmesi ve geniş anlamda toplumsal yapıyla ilişkisinin saptanmasında değişik yaklaşımların bulunduğu gözlenmektedir. Gelenek ve göreneklerimizin, örf ve adetlerimizin gelecek kuşaklara taşınması bakımından etkili olan aile, eskiden kurulmuş ilişkileri, gelenekleri, alışkanlıkları kuşaktan kuşağa geçirmek yoluyla üyelerine kendi sınıfları içinde tutmak eğilimi göstermesi bakımından, toplumsal değişikliğe engeldir (Kılıcıgil, 1998).

2.4.4. Spora Yönelme Ve Yakın Çevre

Sosyal yapı incelemelerinde çevresel etkilerin önemi büyüktür ve insanın çevresi ile olan bağı tamamen başka bir şekilde belirlemektedir. İnsanın sosyal bir varlık olduğu nasıl geçinileceği, kimlerin etkisinde kaldığı da önceden belli olmamaktadır. Bireyin sosyalleşmesi yerleşim yeriyle, ilişki kurduğu insanlarla mümkün olmaktadır. Sosyalleşme aileden sonra sokakta başlar. Bu yüzden çocuk sosyalleşmeyi, insan ilişkilerini, arkadaşları, arkadaşlarla oyun kurabilmeyi ve daha türlü türlü pek çok olayı dışarıda görür, öğrenir, kendi evrenini inşa eder. İster ergenlik çağı olsun ister yetişkin, insan yaşamındaki bazı değerler çocuklukta alınmaya başlanır (Kılıcıgil, 1998).

2.4.5. Spora Yönelme Ve Okul-İş Çevresi

Okul çevresinin spora yönelmeye etkisinde, okul ortamındaki beden eğitimi derslerinin başarı ile uygulanmasının rolü vardır. Öte yandan boş geçen beden eğitimi dersleri veya bir beden eğitimi meslek öğretmenin okulda bulunmayışı ve başka bir meslek öğretmenin dersler boş geçmesin diye bu derslere girmesi nedeniyle, sağlıklı yapılamayan bu derslerin spora yönelme açısından olumsuz etkileri olabilmektedir. Demokratik bir toplumda eğitim nasıl temel bir hak ise, oyunda aynı derecede doğal ve içgüdüsel bir haktır. Bugün ülkemizde temel

eğitim sorunlarımızdan en 3nemlisi çocuğun ilkokulda oynama 3zg3rl3ę3ne kavuşmamasıdır. İlkokulda temel hak ve 3zg3rl3klerini savunma bilincine ulaşmaz. Ancak ocuğun bu temel hak ve 3zg3rl3ę3n3n sağlanması aile, toplum ve okulun g3revidir (Kılıcıl, 1998).

2.4.6. Spora Y3nelme Ve Toplum-Kitle İletişimi

Kitle iletişimi olarak adlandırılan bu araçlara son zamanlarda "medya" denilmeye başlanmıştır. Bunların ortak 3zelliği, her zaman kalabalık, farklılaşmamış ve ayrışık topluluklara y3nelmektir. B3y3k ya da k33k olsun her haberin iletilmesi, yaratma ve d3ř3nme 3zg3rl3ę3 gibi programların yapılması veya sadece eğlenmek için hazırlanan programların yapılması da ilettikleri ve yaydıkları mesajların çeşitliliğinden ileri gelmektedir. Bir insan topluluğunun varlığını s3rd3rebilmesi için toplumsallaşması gerektiğinden bunun maddi ve manevi temellerinin toplum 3yelerine aktarılması zorunludur. İşte, bu aktarım iletişim s3reci içinde gerçekleşir (Kılıcıl, 1998).

2.5. Kişilik

Araştırmamızın bu b3l3m3nde psiko-sosyal alanlarda oldukça ilgi çekici bir konu olan kişilik konusuna ilişkin verilere yer verilmiştir. Bu verilerin içeriğini kişiliğin tanımlanması, kuramsal erevesi ve boyutları oluşturmaktadır.

2.5.1. Kişiliğin Tanımlaması

Kavramsal olarak kişiliğin tanımı çeşitli dillerde de yapılsa k3keninin "persona" s3zc3ę3ne dayandığı bilinmektedir. Bu kelime aslında Latince, tiyatro okurlarının da deyimiyle "maske" anlamına gelmektedir (K3knel, 2005). Kişilik yaygın olarak psikoloji temelli bir konu olmakla birlikte "bireyin kendine 3zg3 olması (characteristic)" ya da "ayrıı (distinctive)" ifadeleriyle tanımlanmaktadır. Her ne kadar bu iki ifade kişiliğin tanımlanmasında kullanılıyor olsa da tanımlamayı ve literat3rde yer alan belirginliği zorlaştıran şey, pek çok yakın terimin varlığıdır. Bu yakın terimlere karakter, huy, şahsiyet, mizaç, kendilik ya da kişilik ile 3rnek vermek m3mk3nd3r. Her ne kadar bu terimler kişilik çatısı altında t3rese de tam olarak kişiliği tanımlayan ifadeler değildir (H3kelekli, 2013). Bu hususta kavramsal netliğin kazandırılması için farkların ve benzerliklerin g3zden geçirilmesi 3nem arz etmektedir (Morgan, 2013; C3celoğlu, 2003; Gençtan, 1984).

Kavramsal açıdan ülkemizde yaygın olarak tanımlamaları göz önünde bulundurulan Türk Dil Kurumu (TDK) kişilik kavramını: “*Bir kimseye özgü belirgin özellik, manevi ve ruhsal niteliklerinin bütünü*” ifadeleriyle tanımlamaktadır (Türk Dil Kurumu, 2021). Araştırmacıların tanımları incelendiğinde ise en bilinen tanımlardan biri Cüceloğlu’na (2003) aittir. Cüceloğlu (2003) kişiliğin, tüm çevreyle kurulabilen ilişki ile bizi diğerlerinden ayıran, tutarlı, birden fazla yapılaşmış davranış biçimi olduğunu ifade etmiştir.

Yabancı kaynaklarda ise Akiskal ve Malya (1987) kişiliğin, genetik aktarımla davranışsal eğilimleri içeren mizaçla beraber sosyal ve kültürel açıdan etkileşimle sonucunda gelişen karakter olarak tanımlamıştır. Nyhus ve Pons (2005) da kişiliğin tanımını yaparken davranış ön plana çıkararak “*bireylerin davranışsal eğilimlerindeki stabil farklılıkları tanımlama*” ifadeleriyle belirtmiştir. Tüm bu tanım ve kavram betimlemesinden farklı olarak Ülken (2001), kişiliği, ahlaklı olmanın evrim prensibi şeklinde, tüm zamanlarda aynı kalmayan ancak tarihsel bir süreç olarak değişiklik gösterebildiğini ifade etmiştir. Yani kişiliğe yüklenen rol ile sınır genişledikçe ahlakın da alanının genişlediği söylenebilir (Ülken, 2001).

2.5.2. Beş Faktörlü Kişilik Kuramı

Costa ile McCrae’nin (1991) belirlemiş olduğu beş faktör (nörotiklik/duygusal denge, dışadönüklük, deneyime açıklık, yumuşak başlılık ve sorumluluk) ile kişinin bu faktörlere bağlı aldıkları puanlardan yola çıkarak “duygusal”, “ilişkisel”, “deneyimsel” ya da “motivasyonel” tarzlarının belirletilebileceğini savunmuşlardır. Beş faktörün tespiti için başlarda tarafsız bir takım testler, anketler ve gözlem raporlarına başvurulmuştur. Ardından araştırmacılar, ismini ilk üç faktörden almış olan “NEO Kişilik Envanteri” adı verilen ölçeği geliştirmişlerdir (McCrae ve Costa, 1991).

1992 yılına gelindiğinde bu ölçek revize edilmiştir. O tarihten bu yana yaygın biçimde kullanıldığı bilinmektedir (Feist ve Feist, 2006). Sonralarda bu envanterin sanal ortamlar üzerinden uygulanabilen kısa bir varyasyonları da geliştirilmiştir (Buchanan, Johnson ve Goldberg, 2005). Çeşitli ölçme araçlarıyla alınmış olan neticelerin istikrarı bu beş faktörün kişiliğe yönelik bir takım özellikleri açıklama hususunda güvenilir bir metot oluşuna olan inanç noktasında destek sağlamıştır (Schultz ve Schutz, 2001).

Kişilik konusunda ikiz kardeşler ile gerçekleştirilen araştırmalar incelendiğinde, sahip olunan genetik özelliklerin bu faktörlerin üzerinde yaklaşık olarak %50'ye ulaşabilen bir etki gösterdiği bulunmuştur. Yine aynı araştırma sonuçlarına göre, çevreden etkilenme sonucunda en etkilenmeye meyilli faktörün özellik “uyumluluk” olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Loehlin, McCrae ve Jonason, 1988). Beş faktör kişilik özellikleri yalnızca yetişkin bireylerde değil, aynı zamanda çocuklar ile de çalışılmış geniş kapsamlı bir konudur. İlgili araştırmalar incelendiğinde; uzun süren gözlem yoluyla yapılmış araştırmalar bu faktörlerin sürdürülebilirliğinin yaşam boyunca istikrarlı biçimde devam ettiğini göstermektedir (Costa ve McCrae, 1988).

McCrae ve Costa'nın (1997) ifadelerine göre, beş faktör kişilik özellikleri içerisinde bulunduğu kültürlere bağlı olmaksızın dünyanın pek çok noktasında (örn. İngiltere, Kore, İsrail, Türkiye, Kanada ve Danimarka gibi) elliden fazla ülkede gerçekleştirilen araştırmalarda tutarlılık gösterdiğini belirtilmiştir. Çeşitli kültürel ortamlarda her ne kadar tutarlı biçimde gözlenebilseler de ayırıcı özelliğin bireysel farklılıklardan ve toplumsal açıdan atfedilmiş değerlerden kaynaklı olduğu bilinmelidir. Örnek vermek gerekirse; Avustralya'da yaşayanların daha “dışadönüklük” ve “uyumluluk”, Japon'da yaşayanların ise “sorumluluk” faktörlerinin diğer faktörlere oranla daha ağır bastığı söylenebilir. Ülkemizde ise bir faktörün diğer faktörlere kıyasla daha önem arz ettiğini destekleyen bir araştırma bulunmamaktadır (McCrae ve Terracciano, 2005).

2.5.3. Beş Faktörlü Kişiliğin Boyutları

Beş Faktör Kişilik Kuramının temelinde bireysel farklılıkların dünya üzerindeki bütün dillerde kodlanabileceği, konuşulan dilin haricinde sözcüklerle ifade edilebileceği ve bu sözcüklerle insanların kişilik özelliklerini kapsayan bir sınıflandırmanın yapılabileceği varsayımı yatmaktadır (Horzum, Ayas ve Padır, 2017). Bu bağlamda Beş Faktörlü Kişilik Kuramının varsayımına uygun biçimde Costa ile McCrae'nin (1991) belirlemiş olduğu beş faktör bulunmaktadır. Bu faktörler; (1) “Nörotiklik/Duygusal Denge”, (2) “Dışadönüklük”, (3) “Deneyime Açıklık”, (4) “Yumuşak Başlılık/Uyumluluk” ve (5) “Sorumluluk” olarak adlandırılmaktadır.

2.5.3.1. Dışadönüklük

Dışadönüklük boyutu, pek çok araştırmacı tarafından farklı tanımlarla eşleştirilerek yeni ifadelerle tanımlanır hale gelmiştir. Örneğin; Aslan, Ünüvar ve Başoda (2012) lider ruhlu olmayla, Wallace (2007) coşkulu olma, hareketlilik, girişken olma, heyecan aramayla, Çelik (2018) toplum içerisinde olma halinden hoşnutluk duyma, aktif ve insan odaklı olmayla, Doğan (2013) konuşkan olma ve sıcaklıkla Keleş ve Keleş (2017) ise kendini kolay ifade edebilme ve özgüven gibi kavramlarla tanımlamışlardır. Bu hususta McCrae ve Costa'nın (1997) genel görüşleri ise dışadönük kişilik özelliğine sahip bireylerin diğer kişilere oranla daha etkin, sempatik, heyecan arayışında olan kişiler oldukları yönündedir.

2.5.3.2. Yumuşak Başlılık

Kavramsal olarak yumuşak başlılık boyutunun bazı çalışmalarda farklı tercüme edilmesi sonucunda çeşitli kullanımlara sahip olduğu görülmektedir. Bu boyut, Atak'ın (2013) çalışmasında “yumuşak başlılık”, Morsünbül'ün (2014) çalışmasında “uyumluluk” olarak kullanılırken Çetin ve Alacalar (2016) ise hem “yumuşak başlılık” hem de “uyumluluk” kavramlarını kullanmışlardır. Bu çalışmada “yumuşak başlılık” ifadesinin kullanımı veri toplama aracımızda yer alması nedeniyle tercih edilmiştir (Horzum, Ayas ve Padır, 2017).

Yumuşak başlılık boyutuna sahip olanlar, kişilerarası ilişkilerinde hem olumlu hem de uyumlu davranış geliştiren bireylerdir. Bu boyutun altında şefkatli olma, nezaket ve güven duyguları yatar. Karşıt boyutlarında ise karşısındakilere ilgisizlik, uzlaşmama, şüphelik gibi tutumlar yer alır. Yumuşak başlılık kişilik özelliği baskın olan insanlarda başkalarına karşı yardım severlik, saygılı davranış biçimi ve affedici bir eğilim de mevcuttur. Yumuşak başlılık özelliğinin düşük olduğu kişide ise karşısındakileri küçümseme, tartışma başlatma, kindarlık ve çevresini manipüle etme eğilimine sahip olduğu söylenebilir (Soto, Kronauer ve Liang, 2016).

2.5.3.3. Özdenetim

Özdenetim boyutu da diğer boyutlar gibi bazı çalışmalarda terminolojik açıdan çeşitlilik göstermektedir. Özdenetim yerine bu özellikleri taşıyan kişilik özelliğinde ki boyuta “sorumluluk” ve “yönsüzlük” gibi kavramlar da sıklıkla kullanılmaktadır (Atak, 2013;

Seviniş, 2017). Ancak tüm bu kullanımların ortak bir özelliği vardır ve aynı kişilik özelliğini ifade etmektedir. Bu hususta özdenetim kişilik özelliği baskın olan bireylerin planlı, dikkatli ve sergiledikleri davranışlarında kontrol düzeylerinin yüksek olduğunu söylemek mümkündür. Özdenetim eğilimli kişiler dürtülerini kontrol etme yetisine oldukça yüksek düzeyde sahiptirler. Aynı zamanda çalışkanlık, işlerine düşkünlük, düzen ve hedeflerine ulaşma hususunda uğraş veren kişilerdir. Özdenetim karşıtı kişilerde ise dürtüsellik, dağınıklık, görev ve sorumlulukların erteleme eğilimi görülmektedir (Soto, Kronauer ve Liang, 2016). Özdenetim özelliği yüksek kişilerde azim, hırs, başarı yönelimi görülürken; olmayanlarda ise plansızlık, erteleme eğilimi, görev bilincinin kısmen yokluğu ve disiplinsizlik görülmektedir (McCrae ve Costa, 1997).

2.5.3.4. Nörotizm

Nörotizm boyutunun aksi yönlü kişilik özelliği nevroitiklik/duygusal dengesizlik olarak bilinmektedir. McCrae ve Costa'ya (1997) göre bu kişilik özelliği, pozitif yönde psikolojik uyum ve duygusal dengenin yokluğunun ifade edildiği bir boyuttur. Bu boyut da diğer boyutlar gibi farklı isimlerle çalışmalarda yer almıştır (Nevrotizm, Duygusal Denge/Denglilik/Dengesizlik) (Aksu, 2018; Horzum, Ayas ve Padır, 2017; Atak, 2013). Özetle bu boyutta bireyin kişiliğindeki duygusal denge yani nörotikliğe ait özellikler yer almaktadır (Trouba, 2007). Nörotizm eğilimi yüksek kişiler sık sık endişe yüklü, huzursuz ve pesimistlik ruh haline sahip olup, stresle başa çıkma hususunda zayıf bireylerdir. Nörotizmin düşük düzeylerde seyrettiği kişilerde ise; duygusal dengeli, sakin ve stres yönetme konusunda oldukça başarılı sonuçlar alabilen bir kişilik özelliği görülebilir (Glass vd., 2013).

2.5.3.5. Deneyime Açıklık

Deneyime açıklık, başka bir deyişle “yeniliğe açıklık” kişilik özelliğine sahip kişiler; sanat içerikli etkinliklere, duygusal olmaya, maceralı etkinliklere, yaratıcılığa ve yeni deneyimlere, kısacası yeniliğe ve deneyimlere açık kimselerdir. Bu kişilerin hayal kurma yetisi, ortalama bir kişiden daha zengindir. Bu kişiler yine ortalama bireylerden daha zihinsel esnekliği yüksek, duygusal farkındalığı bulunan ve daha meraklılardır (McCrae ve Costa, 1997). Bunun beraberinde açık bir kişilik özelliği eğilimindeki bu bireyler daha yenilikçi fikirlerin geliştirilmesinde, olayları daha hızlı kavrayabilen ve daha zengin kelime dağarcığının sahibi olmaktadır. Bu kişilik özelliğinin tam tersi olan kişiler, açık kişilik özelliğinden uzak zayıf

bireylerdir, genel anlamda daha muhafazakâr bir bakış açısına sahibi olan, kararlı, inançlı ve fikirlerini değiştirme noktasında daha katı bir tutuma sahip, yeni fikirlerden ve estetiğe olan ilgiden daha uzak olan yapıdaki kişilerdir (Puher, 2009).

3. MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırmanın yöntem bölümünde araştırmanın modeli, evren ve örneklem grupları, veri toplama süreci ve veri toplama araçları ve verilerin analiz edilme süreçleri hakkında bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma kapsamında, üniversite öğrencilerinin uzak doğu sporlarına yönelim nedenleri ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla ilişkisel tarama modelinden faydalanılmıştır. Tarama modelini genel olarak; çok sayılı elemandan oluşan evrende, evren geneline özgü bir çıkarımda bulunmak için evrenin bütünü veya örneklem grubu ile gerçekleştirilen tarama düzenlemeleri şeklinde tanımlamak mümkündür (Karasar, 2012). İlişkisel tarama modelini ise; iki veya daha fazla sayıdaki değişkenin arasındaki, ilişkinin paralelliğinin veya zıtlığının varlığına bağlı durum tespitini amaçlayan araştırma modeli olarak tanımlayabiliriz (Fraenkel ve Wallen, 2009).

3.2. Evren-Örneklem Grubu

Araştırma evrenini Bartın Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan ve uzak doğu sporları (Karate ve Taekwondo) ile ilgilenen öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubu ise 2020-2021 yılı bahar döneminde öğrenimine aktif biçimde devam eden ve evrenden rastgele seçim yöntemi ile belirlenmiş olan toplam 161 katılımcıdan oluşmaktadır.

3.3. Verilerin Toplanması

Üniversite öğrencilerinin uzak doğu sporlarına yönelim nedenleri ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlı bu çalışmanın verilerinin elde edilmesi sürecinde Google Form veri tabanından faydalanılmıştır. Katılımcılara e-mail aracılığıyla elektronik ortamdan ölçekler ulaştırılmıştır. Bu durumun nedeni; Covid-19 salgını nedeni ile üniversitelerde örgün eğitime devam edilmiyor olmasıdır. Aynı zamanda, hem

araştırmacıların hem de katılımcıların sağlıklarına yönelik teması azaltmak adına bu yönteme başvurulmuştur.

Verilerin elde edilmesi için üç farklı form kullanılmıştır. Bunlar; (1) “Kişisel Bilgi Formu”, (2) “Spor Etkinliklerine Yönelim leği (SEY)” ve (3) “Beş Faktör Kişilik leği (BFK)” kullanılmıştır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırma grubuna ilişkin kişisel bilgilere ulaşmak için “Kişisel Bilgi Formu” katılımcılar tarafından yanıtlanmıştır. Bu formun hazırlık süreci araştırmacı tarafından yürütülmüştür. Toplamda 8 farklı madde bu formda yer almaktadır. Bu 8 maddenin amacı, katılımcıların: “cinsiyet”, “yaş”, “spor branşı”, “ğrenim gördüğü bölüm”, “ğrenim türü”, “algılanan aylık ortalama gelir durumu”, “anne eğitim durumu” ve “baba eğitim durumu” değişkenlerine ilişkin bilgilerin edinilmesini amaçlamaktadır.

3.3.2. Spor Etkinliklerine Yönelim leği

Spor etkinliklerine yönelim leği, evik ve diğerleri (2019) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek iç tutarlılığı araştırmacılar tarafından alt boyutlarda .75 ila .87 arasında değişiklik göstererek bulunurken, toplamda .87 Cronbach Alpha değerleri elde edilmiştir. Ölçeğin genel yapısı incelendiğinde ise; 5’li likert tipinde, 12 madde ve 3 alt boyuttan oluştuğu görülmektedir. Ölçek alt boyutlarına ilişkin Cronbach Alpha değerleri, “Sosyalleşme” alt boyut için; .75, “Duygu Arama” alt boyut için; .87, “Bilgi Arama” alt boyut için; .75’dir (evik vd., 2019). Verilerimizden elde edilen güvenilirlik analiz sonuçlarına bağlı Cronbach Alpha değerleri ise .90 olarak bulunmuştur. Bu veriye ilişkin bilgiler Tablo 3.1.’de verilmiştir.

Tablo 3.1. SEY toplam Cronbach Alpha değerleri.

Spor Etkinliklerine Yönelim leği (SEY)	Madde Numaraları	Cronbach Alpha
Toplam	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12	0,90

3.3.3. Beş Faktör Kişilik Ölçeği

Beş faktör kişilik ölçeği, Rammstedt ve John (2007) tarafından geliştirilmiştir. Türkçe güvenilirlik ve geçerlik çalışmalarını ise Horzum, Ayaş ve Padır (2017) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçek iç tutarlılığı araştırmacılar tarafından alt boyutlarda .81 ila .90 arasında değişiklik göstererek bulunurken, toplamda .88 Cronbach Alpha değeri elde edilmiştir. Ölçeğin genel yapısı incelendiğinde ise; 5’li likert tipinde, 10 madde ve 5 alt boyuttan oluştuğu görülmektedir. Ölçek alt boyutlarına ilişkin Cronbach Alpha değerleri, “Dışadönüklük” alt boyut için; .88, “Yumuşakbaşlılık” alt boyut için; .81, “Öz Denetimlilik” alt boyut için; .90, “Nörotiklik” alt boyut için; .85, “Deneyime Açıklık” alt boyut için; .84’dür (Horzum, Ayaş ve Padır, 2017). Verilerimizden elde edilen güvenilirlik analiz sonuçlarına bağlı Cronbach Alpha değeri ise .61 olarak bulunmuştur. Bu veriye ilişkin bilgiler Tablo 3.2.’de verilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Çalışmada kullanılan Beş Faktör Kişilik Ölçeği ve alt boyutları (Dışadönüklük, Yumuşakbaşlılık, Öz Denetimlilik, Nörotiklik ve Deneyime Açıklık) ve Spor Etkinliklerine Yönelim Ölçeği ve alt boyutları (Sosyalleşme, Duygu Arama ve Bilgi Arama) puanlarının özetlenmesinde tanımlayıcı istatistikler sıra ortalama, ortalama, standart sapma, basıklık ve çarpıklık olarak tablo halinde verilmiştir. Sporcuların demografik özellikleri ise sayı ve yüzde olarak özetlenmiştir. İlişkisel taramaya yönelik demografik değişkenler ve ölçek maddelerine yönelik, T testi, Korelasyon, MANOVA ve Regresyon testleri yapılmıştır. Verilerin analizlerinde Statistical Package for the Social Sciences (SPSS 24.0) paket programı kullanılmıştır. İstatistiki anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir. Kullanılan ölçek puanlarının normallik testi Skewness ve Kurtosis değerlerine göre kontrol edilmiştir. Veriler, analiz programında araştırmanın amacına uygun olarak tanımlandıktan sonra ölçek maddelerinin frekans, yüzde, ortalama, medyan, ortanca, basıklık ve çarpıklık değerleri incelenmiştir. Aşırı uç değerlere sahip maddeler tek değişkenli normallik analizi ile test edilmiştir. Yapılan analizde aşırı uç değerlerin hangi deneklere ait olduğu tespit edilerek veri setinden çıkarılmıştır. Daha sonra, BFKÖ ve SEYÖ ve alt boyutlarının basıklık ve çarpıklık dağılımlarının +1.5 -1.5 aralığında olduğu bulunmuştur. Bu sonuca göre araştırmada parametrik testlerin kullanılması uygun bulunmuştur. Verilerin grup varyanslarının

homojenliği Levene testi ile test edilerek çoklu karşılaştırmalarda hangi post hoc testinin seçileceğine karar verilmiştir.

Tablo 3.2. SEYÖ ve BFKÖ maddelerinin ortalama, basıklık ve çarpıklık değerleri.

Ölçek	Ölçek Alt boyutu	n	En düşük	En fazla	Ort.	Ss	Çar.	Bas.
BFKÖ	Dışadönüklük	161	2.00	5.00	3.91	0.79	-0.39	-0.58
	Yumuşakbaşlılık		2.00	5.00	4.17	0.57	-0.48	0.30
	Öz Denetimlilik		2.00	5.00	4.13	0.66	-0.49	-0.32
	Nörotiklik		1.00	5.00	2.71	1.08	0.44	-0.78
	Deneyime Açıklık		2.00	5.00	3.75	0.72	-0.35	-0.01
SEYÖ	Sosyalleşme	161	3.00	5.00	4.08	0.62	-0.48	-0.19
	Duygu Arama		3.00	5.00	4.37	0.59	-0.47	-0.58
	Bilgi Arama		1,57	5,00	3.70	0.92	-0.90	0.24
	SEYÖ Toplam		2.00	5.00	4.07	0.60	-0.66	0.23

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

4.1. Bulgular

Tablo 4.1. Araştırma grubunun demografik bilgilerine göre dağılımları.

		N	%
Cinsiyet	Kadın	81	50,3
	Erkek	80	49,7
Yaş	18-20 Arası	56	34,8
	21-30 Arası	105	65,2
Spor Branşı	Teakwondo	82	50,9
	Karate	79	49,1
Öğrenim Görülen Bölüm	Antrenörlük Eğt.	49	30,4
	Beden Eğt. ve Spor Öğretmenliği	40	24,8
	Rekreasyon	35	21,7
	Spor Yöneticiliği	37	23,0
	Normal Öğretim	97	60,2
Öğrenim Türü	İkinci Öğretim	64	39,8
	Düşük	42	26,1
Aylık Ortalama Gelir	Orta	83	51,6
	İyi	36	22,4
	İlköğretim	112	69,6
Anne Eğitim Durumu	Lise	39	24,2
	Üniversite	10	6,2
	İlköğretim	74	46,0
Baba Eğitim Durumu	Lise	62	38,5
	Üniversite	25	15,5
	Toplam	161	100

Tablo 4.1.'de araştırma grubuna ilişkin kişisel bilgiler yer almaktadır. Bu bilgilere göre katılımcıların %50,3'ü (n=81) kadın, %49,7'si (n=80) ise erkek katılımcılardan oluşmaktadır. Yaş gruplarına göre 18-20 yaş arasında 56 kişi (%34,8) araştırmamıza katılırken 105 kişi de (%65,2) 21-30 yaş aralığındadır. Katılımcıların spor branşlarına ilişkin bilgilere göre teakwondo branşından 82 kişi (%50,9), karate branşından ise 79 kişi (%49,1) çalışmamıza dâhil olmuştur. Son olarak katılımcıların anne ve baba eğitim durumlarına bakıldığında; anne eğitim durumlarının %69,6' sının (n=112) ilköğretim mezunu, %24,2'sinin (n=39) lise mezunu ve %6,2'sinin (n=70) üniversite mezunu olduğu bilinmektedir. Son olarak baba eğitim durumlarının %46'sının (n=74) ilköğretim mezunu, %38,5'inin (n=62) lise mezunu ve

%15,5'inin (n=25) üniversite mezunu olduğu bilinmektedir. Araştırmaya toplamda 161 katılımcı dahil olmuştur.

4.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine yönelim nedenleri cinsiyet değişkenine göre değişmekte midir?”

Tablo 4.2. SEYÖ puanlarının cinsiyete göre t-testi sonuçları.

Spor Etkinliklerine Yönelim Ölçeği	Cinsiyet	N	Ort.	Ss	Sd	t	p	Anlamlı Farklılık
Sosyalleşme	Kadın	81	4.06	.66	159	-,348	0.728	-
	Erkek	80	4.10	.58				
Duygu arama	Kadın	81	4,42	.59	159	1,078	0.283	-
	Erkek	80	4,32	.58				
Bilgi arama	Kadın	81	3,66	.95	159	-,486	0.628	-
	Erkek	80	3,73	.89				
SEYÖ Toplam	Kadın	81	4,08	.64	159	,099	0.921	-
	Erkek	80	4,07	.56				

Tablo 4.2. incelendiğinde sporcuların cinsiyet durumlarına göre spor etkinliklerine yönelimlerine ilişkin görüşlerinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t_{(159)} = 0.099$; $p > .05$). Kadın ve erkek sporcuların toplam puan ortalamalarının birbirine yakın düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, kadın ve erkek sporcuların spora yönelimlerinde sosyalleşme, duygu arama ve bilgi arama algı düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir.

4.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine yönelim nedenleri yaş değişkenine göre değişmekte midir?”

Tablo 4.3. SEYÖ puanlarının yaşa göre t-testi sonuçları.

Spor Etkinliklerine Yönelim Ölçeği	Yaş	N	Ort.	Ss	Sd	t	p	Anlamlı Farklılık
Sosyalleşme	18-20 Yaş Arası	56	3,93	,58	159	-2,181	,031	1<2
	21-30 Yaş Arası	105	4,16	,63				
Duygu arama	18-20 Yaş Arası	56	4,45	,61	159	1,204	,230	-
	21-30 Yaş Arası	105	4,33	,57				
Bilgi arama	18-20 Yaş Arası	56	3,65	1,00	159	-,485	,629	-
	21-30 Yaş Arası	105	3,72	,88				
SEYÖ Toplam	18-20 Yaş Arası	56	4,05	,63	159	-,313	,754	-
	21-30 Yaş Arası	105	4,08	,58				

Tablo 4.3. incelendiğinde sporcuların yaş gruplarına göre spor etkinliklerine yönelimlerine ilişkin görüşleri duygu arama ve bilgi arama alt boyutları ile SEYÖ toplam puanlarında anlamlı olarak farklılaşmadığı görülmektedir ($t(159) = -,313$; $p > .05$). Fakat “Sosyalleşme” alt boyutunda 21-30 yaş aralığında yer alan sporcular lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($t(159) = -2,181$; $p < .05$). Buna göre 21 yaş ve üzerindeki sporcuların spora yönelimlerinde sosyalleşme düzeylerinin 18-20 yaş grubundaki sporculara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

4.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine yönelim nedenleri spor branşı değişkenine göre değişmekte midir?”

Tablo 4.4. SEYÖ puanlarının spor branşına göre t-testi sonuçları.

Spor Etkinliklerine Yönelim Ölçeği	Spor Branşı	N	Ort.	Ss	Sd	t	p	Anlamlı Farklılık
Sosyalleşme	Taekwondo	82	4,07	,53	159	-,114	,909	-
	Karate	79	4,08	,69				
Duygu arama	Taekwondo	82	4,36	,58	159	-,202	,840	-
	Karate	79	4,38	,60				
Bilgi arama	Taekwondo	82	3,84	,73	159	1,964	,050	1>2
	Karate	79	3,55	1,07				
SEYÖ Toplam	Taekwondo	82	4,11	,501	159	,889	,378	

Karate	79	4,02	,69	-
--------	----	------	-----	---

Tablo 4.4. incelendiğinde sporcuların spor branşı değişkenine göre spor etkinliklerine yönelimlerine ilişkin görüşleri “Sosyalleşme” ve “Duygu arama” alt boyutları ile SEYÖ toplam puanlarında anlamlı olarak farklılaşmadığı görülmektedir ($t_{(159)} = -,313$; $p > .05$). Fakat “Bilgi arama” alt boyutunda taekwondo sporcuları lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($t_{(159)} = 1,964$; $p < .05$). Spor Etkinliklerine Yönelim Ölçeği toplam puan ve alt boyut puan ortalamaları incelediğinde 3.55 ile 4.38 arasında yüksek düzeyde spora yönelim algılandığı görülmektedir. Buna göre taekwondo sporu yapanların “Bilgi arama” düzeyleri karate sporu yapanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

4.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine yönelim nedenleri öğrenim türü değişkenine göre değişmekte midir?”

Tablo 4.5. SEYÖ puanlarının öğrenim türlerine göre t-testi sonuçları.

Spor Etkinliklerine Yönelim Ölçeği	Öğrenim Türü	N	Ort.	Ss	Sd	t	p	Anlamlı Farklılık																																		
Sosyalleşme	Normal Öğretim	97	4,13	,53	106,434	1,231	,221	-																																		
	İkinci Öğretim	64	4,00	,73					Duygu arama	Normal Öğretim	97	4,44	,52	113,509	1,818	,072	-	İkinci Öğretim	64	4,26	,66	Bilgi arama	Normal Öğretim	97	3,89	,72	99,036	3,165	,002	1>2	İkinci Öğretim	64	3,40	1,1	SEYÖ Toplam	Normal Öğretim	97	4,18	,48	99,395	2,647	,009
Duygu arama	Normal Öğretim	97	4,44	,52	113,509	1,818	,072	-																																		
	İkinci Öğretim	64	4,26	,66					Bilgi arama	Normal Öğretim	97	3,89	,72	99,036	3,165	,002	1>2	İkinci Öğretim	64	3,40	1,1	SEYÖ Toplam	Normal Öğretim	97	4,18	,48	99,395	2,647	,009	1>2	İkinci Öğretim	64	3,90	,72								
Bilgi arama	Normal Öğretim	97	3,89	,72	99,036	3,165	,002	1>2																																		
	İkinci Öğretim	64	3,40	1,1					SEYÖ Toplam	Normal Öğretim	97	4,18	,48	99,395	2,647	,009	1>2	İkinci Öğretim	64	3,90	,72																					
SEYÖ Toplam	Normal Öğretim	97	4,18	,48	99,395	2,647	,009	1>2																																		
	İkinci Öğretim	64	3,90	,72																																						

Tablo 4.5. incelendiğinde sporcuların öğrenim türü değişkenine göre spor etkinliklerine yönelimlerine ilişkin görüşleri “Bilgi arama” alt boyutu ve SEYÖ toplam puanlarında normal öğretim lehine anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($t_{(99,395)} = 2,647$; $p < .05$). Buna göre normal öğretimde okuyan sporcuların SEYÖ puan ortalamaları ile bilgi arama alt boyut puan ortalamaları ikinci öğretimde okuyan sporcuların puan ortalamalarından anlamlı olarak daha yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir.

4.1.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine yönelim nedenleri öğrenim gördükleri bölüm değişkenine göre değişmekte midir?”

Tablo 4.6. SEYÖ puanlarının öğrenim gördükleri bölüme göre MANOVA testi sonuçları.

Bağımlı Değişken	Bölüm	N	Ort.	Ss	Sd	F	p	η^2	Anlamlı Farklılık
Sosyalleşme	Antrenörlük Eğitimi	49	4,03	,492	3-157	1.647	0.181	0.031	-
	Beden Eğt. ve Spor Öğr.	40	4,11	,552					
	Rekreasyon	35	3,93	,775					
	Spor Yöneticiliği	37	4,24	,660					
Duygu arama	Antrenörlük Eğitimi	49	4,42	,526	3-157	3.294	0.022*	0.059	Games Howell 4>3
	Beden Eğt. ve Spor Öğr.	40	4,29	,540					
	Rekreasyon	35	4,18	,714					
	Spor Yöneticiliği	37	4,58	,527					
Bilgi arama	Antrenörlük Eğitimi	49	3,94	,619	3-157	6.294	0.000*	0.107	Games Howell 1>3 4>3
	Beden Eğt. ve Spor Öğr.	40	3,64	,830					
	Rekreasyon	35	3,17	1,212					
	Spor Yöneticiliği	37	3,92	,852					

[Box's Test =0.041, $p<0.05$], [Levene's testi, $p<0.05$].

Tablo 4.6. incelendiğinde bölüm değişkeninin SEYÖ düzeyindeki temel etki değerinin $p<0.05$ anlamlılık düzeyinde farklılaştığı tespit edilmiştir [Pillai's $V=0.151$ $F_{(9-471)} = 2.778$; $p<.05$, $\eta^2 =.05$]. Bağımlı değişkenler için gruplar ayrıtısında yapılan ANOVA testi incelendiğinde “Sosyalleşme” alt boyutunda anlamlı farklılık olmadığı, “Duygu arama” [$F_{(3-157)}=3.294$; $p<0.05$] ve “Bilgi arama” [$F_{(3-157)}= 6.294$; $p<0.05$]., alt boyutlarında ise anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Games Howell çoklu karşılaştırma testine göre, “Duygu arama” alt boyutu için Spor yöneticiliği ile Rekreasyon , “Bilgi arama” alt boyutunda ise anlamlı farklılığın Antrenörlük eğitimi ve Spor yöneticiliği ile Rekreasyon arasında, Antrenörlük eğitimi ve Spor yöneticiliği lehine olduğu görülmektedir. Tespit edilen etki büyüklüğü Eta kare (η^2) =0,05, farkın orta düzeyde bir etki gücü olduğunu ve toplam varyansın yaklaşık % 5'inin bağımsız değişken “Bölüm” tarafından açıklandığını göstermektedir.

4.1.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine yönelim nedenleri algılanan aylık ortalama gelir durumu değişkenine göre değişmekte midir?”

Tablo 4.7. SEYÖ puanlarının algılanan aylık ortalama gelir durumuna göre MANOVA testi sonuçları.

Bağımlı Değişken	Gelir	N	Ort.	Ss	Sd	F	p	η^2	Anlamlı Farklılık
Sosyalleşme	Düşük	42	4,06	,620	2-158	0.371	0.690	0.005	-
	Orta	83	4,06	,567					
	İyi	36	4,16	,737					
Duygu arama	Düşük	42	4,40	,616	2-158	1.063	0.348	0.013	-
	Orta	83	4,41	,531					
	İyi	36	4,24	,671					
Bilgi arama	Düşük	42	3,92	,853	2-158	1.980	0.141	0.024	-
	Orta	83	3,65	,858					
	İyi	36	3,53	1,102					

[Box's Test =0.062, $p < 0.05$], [Levene's testi, $p < 0.05$].

Tablo 4.7. incelendiğinde gelir değişkenininin SEYÖ düzeyindeki temel etki değerinin $p < 0.05$ anlamlılık düzeyinde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Bağımlı değişkenler için gruplar ayrıntısında yapılan ANOVA testi incelendiğinde “Sosyalleşme” “Duygu arama” ve “Bilgi arama” ($F_{(0.690)}$; $p < .05$, $\eta^2 = .005$; $F_{(1.063)}$; $p < .05$, $\eta^2 = .013$; $F_{(1.980)}$; $p < .05$, $\eta^2 = .024$) alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

4.1.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine yönelim nedenleri anne eğitim durumu değişkenine göre değişmekte midir?”

Tablo 4.8. SEYÖ puanlarının anne eğitim durumuna göre MANOVA testi sonuçları.

Bağımlı Değişken	Anne Eğitim Durumu	N	Ort.	Ss	Sd	F	p	η^2	Anlamlı Farklılık
Sosyalleşme	İlköğretim	112	4,06	,592	2-158	0.409	0.665	0.005	-
	Lise	39	4,10	,706					
	Üniversite	10	4,23	,610					
	Toplam	161	4,08	,620					
Duygu arama	İlköğretim	112	4,40	,591	2-158	0.581	0.560	0.007	-
	Lise	39	4,28	,592					
	Üniversite	10	4,38	,553					
	Toplam	161	4,37	,587					
Bilgi arama	İlköğretim	112	3,80	,801	2-158	2.255	0.108	0.028	-
	Lise	39	3,47	1,139					
	Üniversite	10	3,45	1,141					
	Toplam	161	3,70	,922					

[Box's Test =0.208, $p < 0.05$], [Levene's testi, $p > 0.05$].

Tablo 4.8. incelendiğinde anne eğitim değişkeninin SEYÖ düzeyindeki temel etki değerinin $p < 0.05$ anlamlılık düzeyinde farklılaşmadığı tespit edilmiştir [Wilks' Lambda $\lambda = 0.943$ $F_{(6-312)} = 1.544$; $p > .05$, $\eta^2 = .029$]. Bağımlı değişkenler için gruplar ayrıtısında yapılan ANOVA testi incelendiğinde “Sosyalleşme”, “Duygu arama” ve “Bilgi arama” alt boyutlarında anlamlı farklılık olmadığı, tespit edilmiştir.

4.1.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine yönelim nedenleri baba eğitim durumu değişkenine göre değişmekte midir?”

Tablo 4.9. SEYÖ puanlarının baba eğitim durumuna göre MANOVA testi sonuçları.

Bağımlı Değişken	Baba Eğitim Durumu	N	Ort.	Ss	Sd	F	p	η^2	Anlamlı Farklılık
Sosyalleşme	İlköğretim	74	4,03	,518	2-158	2.282	0.105	0.028	-
	Lise	62	4,04	,686					
	Üniversite	25	4,32	,690					
	Toplam	161	4,08	,620					
Duygu arama	İlköğretim	74	4,36	,555	2-158	0.264	0.768	0.003	-
	Lise	62	4,40	,628					
	Üniversite	25	4,38	,593					
	Toplam	161	4,37	,587					
Bilgi arama	İlköğretim	74	3,77	,793	2-158	1.023	0.362	0.013	-
	Lise	62	3,56	,975					
	Üniversite	25	3,79	1,124					
	Toplam	161	3,70	,922					

[Box's Test =0.153, $p < 0.05$], [Levene's testi, $p < 0.05$].

Tablo 4.9. incelendiğinde baba eğitim değişkeninin SEYÖ düzeyindeki temel etki değerinin $p < 0.05$ anlamlılık düzeyinde farklılaşmadığı tespit edilmiştir [Wilks' Lambda $\lambda = 0.944$ $F_{(6-312)} = 1.525$; $p > .05$, $\eta^2 = .028$]. Bağımlı değişkenler için gruplar ayrıtısında yapılan ANOVA testi incelendiğinde “Sosyalleşme”, “Duygu arama” ve “Bilgi arama” alt boyutlarında anlamlı farklılık olmadığı, tespit edilmiştir.

4.1.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri cinsiyet değişkenine göre değişmekte midir?”

Tablo 4.10. BFKÖ puanlarının cinsiyet durumuna göre t-testi sonuçları.

Beş Faktör Kişilik Ölçeği	Cinsiyet	N	Ort.	Ss	Sd	T	p	Anlamlı Farklılık
Dışa dönüklük	Kadın	81	3,9877	,80224	159	1,304	.194	-
	Erkek	80	3,8250	,77989				
Yumuşak başlılık	Kadın	81	4,1358	,59167	159	-,717	.474	-
	Erkek	80	4,2000	,54308				
Öz denetimlilik	Kadın	81	4,0988	,69561	159	-,548	.585	-
	Erkek	80	4,1563	,63442				
Nörotiklik	Kadın	81	2,7407	1,12947	159	,313	.755	-
	Erkek	80	2,6875	1,02924				
Deneyime açıklık	Kadın	81	3,8086	,65464	159	,959	.339	-
	Erkek	80	3,7000	,77786				

Tablo 4.10. incelendiğinde sporcuların beş faktör kişilik özelliklerine ilişkin görüşlerinde cinsiyet durumlarına göre alt boyut puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t_{(159)} = 0.782$; $p > .05$). Kadın ve erkek sporcuların toplam puan ortalamaları ve “dışa dönüklük, yumuşak başlılık, öz denetimlilik ve deneyime açıklık” alt boyut puan ortalamalarının yüksek, “Nörotiklik” alt boyut puan ortalamasının ise orta düzeyde olduğu görülmektedir.

4.1.10. Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri yaş değişkenine göre değişmekte midir?”

Tablo 4.11. BFKÖ puanlarının yaş durumuna göre t-testi sonuçları.

Beş Faktör Kişilik Ölçeği	Yaş	N	Ort.	Ss	Sd	t	p	Anlamlı Farklılık
Dışa dönüklük	18-20 Yaş Arası	56	3,8750	,75829	159	-,371	.711	-
	21-30 Yaş Arası	105	3,9238	,81388				
Yumuşak başlılık	18-20 Yaş Arası	56	4,1429	,54535	159	-,405	.686	-
	21-30 Yaş Arası	105	4,1810	,58063				
Öz denetimlilik	18-20 Yaş Arası	56	4,1696	,66931	159	,589	.557	-
	21-30 Yaş Arası	105	4,1048	,66396				
Nörotiklik	18-20 Yaş Arası	56	2,7857	1,13561	159	,613	,541	-
	21-30 Yaş Arası	105	2,6762	1,04922				
Deneyime açıklık	18-20 Yaş Arası	56	3,7589	,61785	159	,055	,956	-
	21-30 Yaş Arası	105	3,7524	,76938				

Tablo 4.11. incelendiğinde sporcuların beş faktör kişilik özelliklerine ilişkin görüşlerinde yaş durumlarına göre alt boyut ve toplam puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t_{(159)} = 0.732$; $p > .05$). Her iki yaş grubundan sporcuların da toplam puan ortalamaları ve “dışa dönüklük, yumuşak başlılık, öz denetimlilik ve deneyime açıklık” alt boyut puan ortalamalarının yüksek, “Nörotiklik” alt boyut puan ortalamasının ise orta düzeyde olduğu görülmektedir.

4.1.11. On Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri spor branşı değişkenine göre değişmekte midir?”

Tablo 4.12. BFKÖ puanlarının spor branşı durumuna göre t-testi sonuçları.

Beş Faktör Kişilik Ölçeği	Spor Branşı	n	Ort.	Ss	Sd	t	p	Anlamlı Farklılık
Dışa dönüklük	Taekwondo	82	3,8476	,79617	159	-,966	,335	-
	Karate	79	3,9684	,78993				
Yumuşak başlılık	Taekwondo	82	4,1159	,55721	159	-1,183	,238	-
	Karate	79	4,2215	,57594				
Öz denetimlilik	Taekwondo	82	4,0793	,68705	159	-,935	,351	

	Karate	79	4,1772	,64070				-
Nörotiklik	Taekwondo	82	2,6707	1,02505	159	-,521	,603	-
	Karate	79	2,7595	1,13471				
Deneyime açıklık	Taekwondo	82	3,6646	,73726	159	-1,628	,105	-
	Karate	79	3,8481	,69038				

Tablo 4.12. incelendiğinde sporcuların beş faktör kişilik özelliklerine ilişkin görüşlerinde spor branşı durumlarına göre alt boyutlarda anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t_{(159)} = 0.732$; $p > .05$). Her iki spor branşından sporcuların da toplam puan ortalamaları ve “dışa dönüklük, yumuşak başlılık, öz denetimlilik ve deneyime açıklık” alt boyut puan ortalamalarının yüksek, “nörotiklik” alt boyut puan ortalamasının ise orta düzeyde olduğu görülmektedir.

4.1.12. On İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri öğrenim türü değişkenine göre değişmekte midir?”

Tablo 4.13. BFKÖ puanlarının öğrenim türü durumuna göre t-testi sonuçları.

Beş Faktör Kişilik Ölçeği	Öğrenim Türü	n	Ort.	Ss	Sd	t	p	Anlamlı Farklılık
Dışa dönüklük	Normal Öğretim	97	3,8351	,74555	159	-1,419	,158	-
	İkinci Öğretim	64	4,0156	,85435				
Yumuşak başlılık	Normal Öğretim	97	4,1598	,59751	159	-,217	,828	-
	İkinci Öğretim	64	4,1797	,52226				
Öz denetimlilik	Normal Öğretim	97	4,1134	,66342	159	-,327	,744	-
	İkinci Öğretim	64	4,1484	,67070				
Nörotiklik	Normal Öğretim	97	2,7062	1,09628	159	-,117	,907	-
	İkinci Öğretim	64	2,7266	1,05759				
Deneyime açıklık	Normal Öğretim	97	3,7732	,62509	159	,402	,688	-
	İkinci Öğretim	64	3,7266	,84482				

Tablo 4.13. incelendiğinde sporcuların beş faktör kişilik özelliklerine ilişkin görüşlerinde öğrenim türü durumlarına göre alt boyut ve toplam puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t_{(159)} = 0.635$; $p > .05$). Her iki öğrenim türünden sporcuların da toplam puan

ortalamları ve “dışa dönüklük, yumuşak başlılık, öz denetimlilik ve deneyime açıklık” alt boyut puan ortalamalarının yüksek, “Nörotiklik” alt boyut puan ortalamasının ise orta düzeyde olduğu görülmektedir.

4.13. On Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri öğrenim gördükleri bölüm değişkenine göre değişmekte midir?”

Tablo 4.14. BFKÖ puanlarının öğrenim gördükleri bölüm durumuna göre MANOVA sonuçları.

Beş Faktör Kişilik Ölçeği	Öğrenim Görülen Bölüm	n	Ort.	Ss	Sd	F	p	η^2	Anlamlı Farklılık
Dışa dönüklük	Antrenörlük Eğitimi	49	3,8776	,72551	3-157	,988	,400	0,019	-
	Beden Eğt. ve Spor Öğr.	40	3,7500	,79259					
	Rekreasyon	35	4,0000	,87447					
	Spor Yöneticiliği	37	4,0270	,79884					
Yumuşak başlılık	Antrenörlük Eğitimi	49	4,1020	,51010	3-157	,643	,588	0,012	--
	Beden Eğt. ve Spor Öğr.	40	4,1250	,67700					
	Rekreasyon	35	4,2286	,51937					
	Spor Yöneticiliği	37	4,2432	,56053					
Öz denetimlilik	Antrenörlük Eğitimi	49	4,1735	,56413	3-157	3,855	,011	0,069	Scheffe 2<4
	Beden Eğt. ve Spor Öğr.	40	3,8875	,74668					
	Rekreasyon	35	4,0714	,69814					
	Spor Yöneticiliği	37	4,3784	,58221					
Nörotiklik	Antrenörlük Eğitimi	49	2,8265	1,10185	3-157	1,161	,326	0,022	-
	Beden Eğt. ve Spor Öğr.	40	2,7375	1,03767					
	Rekreasyon	35	2,8286	1,09103					
	Spor Yöneticiliği	37	2,4324	1,06824					
Deneyime açıklık	Antrenörlük Eğitimi	49	3,7143	,80364	3-157	,804	,494	0,015	-
	Beden Eğt. ve Spor Öğr.	40	3,6500	,57957					
	Rekreasyon	35	3,7857	,77919					
	Spor Yöneticiliği	37	3,8919	,67839					

[Box's Test =0.060, p<0.05], [Levene's testi, p<0.05].

Tablo 4.14. incelendiğinde bölüm değişkeninin beş faktör kişilik özellikleri düzeyindeki temel etki değerinin p<0.05 anlamlılık düzeyinde farklılaşmadığı tespit edilmiştir [Wilks' Lambda λ

=0.895 $F_{(15-422,767)} = 1,153$; $p > .05$, $\eta^2 = .036$]. Bağımlı değişkenler için gruplar ayrıştırılmasında yapılan ANOVA testi incelendiğinde “Dışadönüklük”, “Yumuşakbaşlılık”, “Nörotiklik” ve “Deneyime Açıklık” alt boyutunda anlamlı farklılık olmadığı, “Özdenetimlilik” [$F_{(3-157)}=3.855$; $p < 0.05$]., alt boyutunda ise anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Scheffe çoklu karşılaştırma testine göre, “Özdenetimlilik” alt boyutu için Beden eğitimi ile Spor yönetimi arasında, Spor yönetimi okuyan sporcular lehine anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Tespit edilen etki büyüklüğü Eta kare (η^2) =0,07, farkın orta düzeyde bir etki gücü olduğunu ve toplam varyansın %7’inin bağımsız değişken “Bölüm” tarafından açıklandığını göstermektedir.

4.1.14. On Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri algılanan aylık ortalama gelir değişkenine göre değişmekte midir?”

Tablo 4.15. BFKÖ puanlarının algılanan aylık ortalama gelir durumuna göre MANOVA sonuçları.

Beş Faktör Kişilik Ölçeği	Gelir	n	Ort.	Ss	Sd	F	p	η^2	Anlamlı Farklılık
Dışa dönüklük	Düşük	42	3,8214	,79496	2-158	4,160	0,017	0,050	Scheffe 3>2
	Orta	83	3,8072	,81087					
	İyi	36	4,2361	,67067					
Yumuşak başlılık	Düşük	42	4,2262	,53194	2-158	0,305	0,738	0,004	-
	Orta	83	4,1506	,59333					
	İyi	36	4,1389	,55563					
Öz denetimlilik	Düşük	42	4,1429	,71811	2-158	0,975	0,379	0,012	-
	Orta	83	4,0663	,67972					
	İyi	36	4,2500	,55420					
Nörotiklik	Düşük	42	2,7143	1,07149	2-158	0,083	0,920	0,001	-
	Orta	83	2,7410	1,03700					
	İyi	36	2,6528	1,20012					
Deneyime açıklık	Düşük	42	3,6786	,65165	2-158	1,660	0,193	0,021	-
	Orta	83	3,7108	,72044					
	İyi	36	3,9444	,77254					

[Box’s Test =0.482, $p < 0.05$], [Levene’s testi, $p < 0.05$].

Tablo 4.15. incelendiğinde gelir değişkeninin BFKÖ düzeyindeki temel etki değerinin $p < 0.05$ anlamlılık düzeyinde farklılaşmadığı tespit edilmiştir [Wilks' Lambda $\lambda = 0.933$ $F_{(10-308)} = 1,089$; $p > .05$, $\eta^2 = .034$]. Bağımlı değişkenler için gruplar ayrıntısında yapılan ANOVA testi incelendiğinde “Yumuşakbaşlılık”, “Özdenetimlilik”, “Nörotiklik” ve “Deneyime Açıklık” alt boyutunda anlamlı farklılık olmadığı, “Dışadönüklük” [$F_{(2-158)}=4.160$; $p < 0.05$]., alt boyutunda ise anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Scheffe çoklu karşılaştırma testine göre, “Dışadönüklük” alt boyutu için gelir durumu “iyi” ile “orta” arasında, gelir durumu “iyi” olan sporcular lehine anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Tespit edilen etki büyüklüğü, Eta kare (η^2) =0,05, farkın orta düzeyin altında bir etki gücü olduğunu ve toplam varyansın %5’inin bağımsız değişken “Gelir” tarafından açıklandığını göstermektedir.

4.1.15. On Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri anne eğitim durumu değişkenine göre değişmekte midir?”

Tablo 4.16. BFKÖ puanlarının algılanan anne eğitim durumuna göre MANOVA sonuçları.

Beş Faktör Kişilik Ölçeği	Anne Eğitim Durumu	n	Ort.	Ss	Sd	F	P	η^2	Anlamlı Farklılık
Dışa dönüklük	İlköğretim	112	3.89	,79	2-158	0.736	0,480	0,009	-
	Lise	39	3.87	,82					
	Üniversite	10	4.20	,75					
	Toplam	161	3.91	,79					
Yumuşak başlılık	İlköğretim	112	4.20	,59	2-158	1.464	0,235	0,018	-
	Lise	39	4.13	,48					
	Üniversite	10	3.90	,52					
	Toplam	161	4.17	,57					
Öz denetimlilik	İlköğretim	112	4.11	,64	2-158	0.596	0,552	0,007	-
	Lise	39	4.11	,77					
	Üniversite	10	4.35	,41					
	Toplam	161	4.13	,66					
Nörotiklik	İlköğretim	112	2,75	,99	2-158	0.351	0,705	0,004	-
	Lise	39	2,59	1.21					
	Üniversite	10	2,80	1.46					
	Toplam	161	2,71	1.08					
Deneyime açıklık	İlköğretim	112	3.74	,70	2-158	0.946	0,390	0,012	-
	Lise	39	3.70	,79					
	Üniversite	10	4.05	,64					

Toplam	161	3.75	72
--------	-----	------	----

[Box's Test =0.349, p>0.05], [Levene's testi, p>0.05].

Tablo 4.16. incelendiğinde anne eğitim durumu değişkeninin BFKÖ düzeyindeki temel etki değerinin p<0.05 anlamlılık düzeyinde farklılaşmadığı tespit edilmiştir [Wilks' Lambda λ =0.949 $F_{(10-308)} = 0.818$; p>.05, $\eta^2 = .026$]. Ayrıca bağımlı değişkenler için gruplar ayrıştırısında yapılan ANOVA testi incelendiğinde “Dışadönüklük”, “Yumuşakbaşlılık”, “Özdenetimlilik”, “Nörotiklik” ve “Deneyime Açıklık” alt boyutunda anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

4.1.16. On Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri baba eğitim durumu değişkenine göre değişmekte midir?”

Tablo 4.17. BFKÖ puanlarının algılanan baba eğitim durumuna göre MANOVA sonuçları.

Beş Faktör Kişilik Ölçeği	Baba Eğitim Durumu	n	Ort.	Ss	Sd	F	p	η^2	Anlamlı Farklılık
Dışa dönüklük	İlköğretim	74	3.80	,73	2-158	2.467	0.088	0,030	-
	Lise	62	3.92	,85					
	Üniversite	25	4.20	,78					
	Toplam	161	3.91	,79					
Yumuşak başlılık	İlköğretim	74	4.21	,57	2-158	0.372	0.690	0,005	-
	Lise	62	4.13	,58					
	Üniversite	25	4.14	,55					
	Toplam	161	4.17	,57					
Öz denetimlilik	İlköğretim	74	4.01	,65	2-158	2.798	0.064	0,034	-
	Lise	62	4.18	,68					
	Üniversite	25	4.34	,61					
	Toplam	161	4.13	,66					
Nörotiklik	İlköğretim	74	2.65	,97	2-158	2.859	0.060	0,035	-
	Lise	62	2.93	1,15					
	Üniversite	25	2,36	1,10					
	Toplam	161	2.71	1,08					
Deneyime açıklık	İlköğretim	74	3.66	,64	2-158	1.887	0.155	0,023	-
	Lise	62	3.77	,79					
	Üniversite	25	3.98	,71					
	Toplam	161	3.75	,72					

[Box's Test =0.136, p<0.05], [Levene's testi, p>0.05].

Tablo 4.17. incelendiğinde baba eğitim değişkeninin SEYÖ düzeyindeki temel etki değerinin p<0.05 anlamlılık düzeyinde farklılaşmadığı tespit edilmiştir [Wilks' Lambda λ =0.896 $F_{(10-$

308) = 1.737; $p > .05$, $\eta^2 = .053$]. Ayrıca bağımlı değişkenler için gruplar ayrıntısında yapılan ANOVA testi incelendiğinde “Dışadönüklük”, “Yumuşakbaşlılık”, “Özdenetimlilik”, “Nörotiklik” ve “Deneyime Açıklık” alt boyutlarında da anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

4.1.17. On Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine yönelim ölçeği ve beş faktör kişilik ölçeği alt boyutlar arasında anlamlı ilişki var mıdır?”

Tablo 4.18. SEYÖ ve BFKÖ Person Korelasyon test sonuçları.

	SEYÖ	Sosyalleşme	Duygu arama	Bilgi arama	Dışa dönüklük	Yumuşak başlılık	Öz denetimlilik	Nörotiklik	Deneyime açıklık
SEYÖ	1	,744**	,871**	,886**	,416**	,168*	,382**	-,025	,216**
Sosyalleşme		1	,584**	,486**	,377**	,057	,239**	-,064	,158*
Duygu arama			1	,613**	,370**	,216**	,373**	,015	,208**
Bilgi arama				1	,329**	,128	,329**	-,028	,178*
Dışa dönüklük					1	,091	,275**	-,051	,319**
Yumuşak başlılık						1	,237**	-,192*	,171*
Öz denetimlilik							1	-,095	,308**
Nörotiklik								1	,036
Deneyime açıklık									1

Tablo 4.18. değerlendirildiğinde, spora yönelim ile beş faktör kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin yönünü ve gücünü tespit etmek için yapılan korelasyon analizi sonucuna göre; “spora yönelim” ve alt boyutları ile “beş faktör kişilik özellikleri” ($r = 0,30$ ve üstü değer, $p < 0,01$), arasında yüksek ve pozitif yönde bir ilişki saptanmıştır. SEYÖ toplam ve alt boyutları ile “Sosyalleşme”, “Duygu arama” ve “Bilgi arama” alt boyutları ile yüksek ve pozitif yönde bir ilişki bulunmaktadır. SEYÖ toplam ve alt boyutları ile “Dışadönüklük” arasında ($r = 0,30$ ve üstü değer, $p < 0,01$), yüksek ve pozitif yönde bir ilişki, “Yumuşakbaşlılık” yüksek ve pozitif yönde bir ilişki, “Özdenetimlilik” yüksek ve pozitif

yönde bir ilişki, “Nörotiklik” yüksek ve negatif yönde bir ilişki, “Deneyime açıklık” yüksek ve pozitif yönde bir ilişki, tespit edilmiştir.

“Sosyalleşme” alt boyutu ile “Nörotiklik” ve “Yumuşak başlılık” haricindeki tüm alt boyutlar arasında anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Bu ilişkilerden ise yalnızca “Deneyime açıklık” alt boyutunun ilişkisi düşük ve pozitif yöndedir, diğer tespit edilen ilişkiler ise orta ve pozitif olarak tespit edilmiştir. “Duygu arama” alt boyutu ile yalnızca “Nörotiklik” alt boyutu arasında ilişki olmadığı sonucuna ulaşılrken, diğer tüm alt boyutlarla ve toplam puanlar arasında hem orta hem de yüksek düzeyde pozitif yönlü ilişki olduğu bulunmuştur. “Bilgi arama” alt boyutuna ilişkin veriler incelendiğinde ise “Nörotiklik” ve “Yumuşak başlılık” alt boyutları ile ilişki bulunmazken, “Deneyime Açıklık” alt boyutu ile düşük ve pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir. İlişki tespit edilen diğer alt boyutlar incelendiğinde ise orta ve pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır.

“Dışa dönüklük” alt boyutu ile tüm alt boyutlar ile anlamlı ilişki tespit edilirken “Nörotiklik” ve “Yumuşak başlılık” alt boyutları ile ilişki bulunmamıştır. “Yumuşak başlılık” alt boyutu ile “Sosyalleşme”, “Bilgi arama” ve “Dışa dönüklük” arasında anlamlı ilişkiye rastlanmazken diğer tüm alt boyutlar ile arasında anlamlı ilişkiler mevcuttur. “Nörotiklik” alt boyutu ile “Yumuşak başlılık” alt boyutu ile düşük ve pozitif yönde anlamlı ilişkiler tespit edilirken diğer alt boyutlarla hiçbir anlamlı sonuca rastlanmamıştır. Son olarak “Deneyime açıklık” alt boyutu ile “Nörotiklik” alt boyutu arasında anlamlı ilişki bulunmazken diğer tüm toplam puanlar ve alt boyutlar ile arasında anlamlı ilişkilerin bulunduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.19. Sporcuların spora yönelim nedenleri ve kişilik özellikleri regresyon analizi.

	Standart Olmayan Katsayılar		Standart Katsayılar	t	p	Model		
	B	Std. Hata	Beta*			R ²	F	P
Constant	2.007	0.387		5.190		0.154	28.883	0.000
Kişilik Özellikleri	,006	0.100	,392	5.374				
Bağımlı Değişken: Spora yönelim								
Bağımsız Değişken: Kişilik özellikleri								

Regresyon analizi sonucunda Tablo 4.19’da görüldüğü üzere; Sporcuların kişilik özelliklerinin spora yönelim üzerinde pozitif yönlü ve istatistiki açıdan anlamlı bir etkisi vardır ($p=0,00$, $p<0,05$). Buna göre bağımsız değişken “Kişilik özellikleri”, bağımlı değişkeni “spora yönelimi” %1,5 oranında açıklamaktadır. ($R^2=0,154$).

4.2. Tartışma

Araştırma bulgularımıza göre katılımcıların cinsiyet değişkenine ilişkin spor etkinliklerine yönelim nedenlerine bağlı katılımcılar arasında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Alibaz ve diğerlerinin (2006) örneklem grubunu karate ve taekwondo sporcularının oluşturduğu araştırma sonucunda duygu içerikli yönelim nedenlerinde kadınların ortalama puanlarının erkeklere kıyasla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Nitekim bulgularımızda her ne kadar anlamlı farklılık elde edilmese de iki grup arasındaki ortalama puanlar incelendiğinde kadın katılımcıların “Duygu Arama” alt boyut puanları erkeklere oranla daha yüksek bulunmuştur. Yılmaz (2021) benzer sonuçlar elde ederek, paralimpik sporcularla çalıştığı araştırmasında cinsiyet değişkenine ilişkin farklılık tespit etmezken spora katılım hususunda kadın katılımcıların farklı motivasyon türlerinde erkek katılımcılara kıyasla daha yüksek ortalamalara sahip olduklarını ifade etmiştir. Kadınların duygu yoğunluğunun erkeklere oranla daha fazla olduğu verisinden yola çıkarak (Boyacıoğlu, 2015; Öztürk Dağabakan, 2016), kadın katılımcıların erkeklere oranla spora katılım nedeni olarak duygu arama amacıyla yöneldiği ve erkek katılımcıların daha farklı amaçlarla yöneldiği düşünülmektedir.

Katılımcıların yaş değişkenine ilişkin spor etkinliklerine yönelim nedenlerine bağlı katılımcılar arasında anlamlı farklılık yalnızca “Sosyalleşme” alt boyutunda rastlanmıştır. Bu bağlamda ilgili literatür incelendiğinde spora yönelim nedenlerine bağlı araştırma gruplarının yaş değişkeninde anlamlı farklılığın bulunmadığı (Yüksel, 2019) ve anlamlı farklılığa ulaşılan (Üçkardeş, 2020) araştırmalar mevcuttur. Elde ettiğimiz bulguya ilişkin ise Doğan ve diğerleri (2018) ile görüşlerimiz ve araştırma sonuçlarımız paralellik göstermektedir. Bahsi geçen araştırmaya göre; spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin spora yönelim ve bu sporları yapma amaçlarının arasında temel olarak sosyalleşme amacı yer almaktadır. Ancak diğer alt boyutlar ve farklı spora yönelim amaçları incelendiğinde yaş değişkeninin yordayıcı bir nitelik taşımadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Spor branşı değişkenine bağlı olarak elde edilen sonuçlarda “Bilgi arama” alt boyutunda anlamlı farklılık tespit edilirken bu farklılığın taekwondo sporcularının lehine bir bulgu olduğu görülmektedir. Alibaz ve diğerlerinin (2006) araştırma grubunu karate ve taekwondo sporcularından oluşan çalışmalarını sonucunda her iki spor branşından katılımcıların çeşitli amaçlarla spora yöneldiklerini (spora duyulan sempati, sosyal görünüş, maddi kazanç elde etmek vb.) ve bu yönelim nedenlerinden birisinin de spora ilişkin bilgilerden haberdar olmak olduğu bilinmektedir. Benzer sonuçlar elde eden Arpa (2014) da karate ve taekwondo sporcularının spora yönelim nedenlerinin farklı içeriklerde olduğunu ve amaçlar arasında bilgi edinmek amacının bulunduğunu belirtmiştir. Tüm bu verilere dayanarak araştırma grubumuzu oluşturan spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin spor branşı değişkeninden elde edilen bulgunun bireysel farklılıklardan kaynaklandığı düşünölmektedir.

Karate ve taekwondo sporları ile ilgilenen araştırma grubumuzun öğrenim türlerine ilişkin spora yönelim nedenleri arasında da anlamlı farklılığa ulaşılmıştır. İlk farklılık “Bilgi arama” alt boyutunda tespit edilirken ikinci farklılık katılımcıların ölçek toplam puanları arasında gerçekleşmektedir. Ortalama puanlar ise bu farklılıkların normal öğretimde öğrenim gören öğrencilerin daha yüksek ortalama elde etmesi nedeniyle gerçekleştiği yönündedir. Şebin ve diğerleri (2007) üniversite öğrencilerinin öğrenim türüne ilişkin anlamlı farklılıklar tespit etmiştir. Baycan (2020) da üniversite öğrencilerinin örneklemini oluşturduğu araştırmasının neticesinde öğrenim türüne ilişkin anlamlı olmamakla birlikte katılımcıların ortalama puanları arasında farklılıklar tespit etmiştir. İlgili araştırma neticesinde normal öğrenim türünden katılımcıların spor etkinliklerine daha fazla yöneldiği ifade etmiştir. Bunun nedeni olarak normal öğrenim türünde alınan eğitimin saat aralığında okulun daha aktif oluşu ve katılımcıların daha yoğun olmasına ek ikinci öğrenim türünden öğrencilerin geç saatlere kadar okulda olmalarından ve uyku düzenleriyle birlikte zaman yönetimlerinden kaynaklı daha az spora yöneldiklerini ifade etmiştir. Bu verilerden yola çıkarak zamanın aktif kullanımı ve spora katılım çevresi gibi unsurlardan kaynaklı normal öğretim türünden öğrencilerin daha fazla spora yöneldiği düşünölmektedir.

Katılımcıların öğrenim gördükleri bölüm değişkenine ilişkin spor etkinliklerine yönelim nedenlerine bağlı katılımcılar arasında anlamlı farklılıklar “Duygu arama” ve “Bilgi arama” alt boyutlarında rastlanmıştır. Bu farklılıklar ise “Duygu arama” alt boyutu için spor yöneticiliği ile rekreasyon, “Bilgi arama” alt boyutunda ise anlamlı farklılığın antrenörlük

eğitimi ve spor yöneticiliği ile rekreasyon bölümleri arasında, antrenörlük eğitimi ve spor yöneticiliği bölümleri lehine olduğu görülmektedir. Altunbaş (2018) niversite ğrencilerinin spora yönelim nedenleri ve ilgili spor branşlarını sürdürme hususunda öğrenim görülen bölüm değişkeninin belirleyici bir unsur olmadığını ifade etmektedir. Ancak, akto ve Grgt (2019) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ğrencileri ile açık uçlu görüşme yoluyla bir çalışma gerçekleştirerek antrenörlük eğitimi, spor yöneticiliği ve rekreasyon bölümlerinde anlamlı sonuçlar elde etmişlerdir. Bu sonuçlara göre öğrenciler beden eğitimi ve spor ğretmenliği bölümünde okumak istediklerini ve mevcut bölümlerinde mutlu olmadıklarını ifade etmişlerdir. Literatürde yer alan verilere dayanarak katılımcıların öğrenim gördükleri bölüme ilişkin bağlılıklarının ve duygu durumlarının spor etkinliklerine ilişkin yönelim ve güdülenmeleri üzerinde etkileyici bir unsur olabileceği ve bu sebeptir ki spora yönelirken duygu arama amacı gdebilecekleri dşnlmektedir.

Katılımcıların algılanan aylık ortalama gelir durumuna ilişkin spor etkinliklerine yönelme nedenlerinde “Duygu arama” ve “Bilgi arama” alt boyutlarında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Bu alt boyutlarda en yüksek ortalama puanlara sahip grup, aylık ortalama gelirini düşük olarak algılayan kişilerdir. Güngör ve Esentürk’n (2020) araştırma sonuçları verilerimizi destekler nitelikte, maddi gelir elde etme amacıyla spora bilgi edinme maksadıyla kişilerin yöneldiğini belirtmektedir. Demirbaş elik ve diğerlerinin (2020) taekwondo sporcularının da araştırma grubunda yer aldığı çalışmada kişilerle bireysel mülakat yaparak ilgili spor branşına neden başladıklarına ve sürdürdüklerine ilişkin görüşleri alınmıştır. Araştırma sonucunda katılımcıların maddi amaç güttükleri ve manevi açıdan da destek aradıkları için spora yöneldikleri tespit edilmiştir. Bu sonuçlara bağlı olarak maddi gelirin düşük olmasının kazanç elde etme amacıyla spor endüstrisine kişileri yöneltebileceği dşnlmektedir.

Katılımcıların anne ve baba eğitim durumlarına ilişkin veriler incelendiğinde anne eğitim durumunda alt boyutlarında anlamlı farklılıklar tespit edilmemiştir. Sarıca (2019) bu hususta anneleri spor ile ilgilenen bireylerinin spora yöneliminin arttığının ve psikososyal açıdan daha doğgun insanlar olduğu yönünde sonuçlar elde ettiği araştırmasında babaları sporla ilgilenen bireyler ile ilgilenmeyenler arasında bir farkın olmadığını ifade etmiştir. Altunbaş (2019) ise araştırmasında niversite ğrencilerinin spora katılım motivasyonlarını araştırmış ve sonuç olarak; anne ve baba eğitim durumunun artışı ile fiziksel katılım motivasyonunun farklılaştığını ifade etmiştir. Anne ve baba eğitim durumunun niversite

öğrencilerine etkisini araştıran pek çok araştırma bu değişkenlere bağlı farklı neticeler elde etmiştir (Toprak, 2020). Sonuç olarak; ebeveyn alışkanlıklarının ve dolaylı yollarla ebeveyn eğitim durumlarının kişinin spora yönelimini etkileyebilecek bir unsur olduğu düşünülmektedir.

Araştırma kapsamında katılımcıların beş faktör kişilik özelliklerine ilişkin veriler cinsiyet değişkeni özelinde incelendiğinde; katılımcılara arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Aksu (2018) araştırma verilerimizin aksine, karate sporcularının örneklemini oluşturduğu çalışmada beş faktör kişilik özelliklerinin “Yumuşak Başlılık”, “Duygusal Dengelilik” ve “Dışa Dönüklük” alt boyutlarında anlamlı farklılıklar tespit etmiştir ve bu farklılıklar kadın karate sporcularının lehine bulunmuştur. Üçan (2019) ise spor bilimleri fakültesi öğrencisi olan kişilerin cinsiyet değişkenine bağlı beş faktör kişilik özelliklerinin değişmediğini ifade etmişlerdir. İçer (2020) de benzer sonuçlar etki ederek yalnızca beş faktör kişilik özelliklerinin değil olumsuz kişilik özelliklerinin de belirleyici unsurunun cinsiyet olmadığı yönünde sonuçlar elde etmiştir. Benedik ve Görner (2020) de uzak doğu sporlarından karate sporu ve kişilik üzerine yaptığı araştırma sonucunda cinsiyetin yordayıcı bir unsur olmadığını ifade etmişlerdir. Nitekim cinsiyet ve kişilik özelliği değişkenlerinin gruplar arasında değişmediği ve cinsiyet kavramının evrensel olduğu ve kişilik özelliklerinin bireysel bir farklılık olduğu düşünülmektedir.

Katılımcıların yaş değişkenine ilişkin veriler de beş faktör kişilik özelliklerine bağlı farklılaşmamaktadır. Mazılı (2018), araştırma grubunu karate ve taekwondo sporcularının oluşturduğu çalışmada kişilik özelliklerine bağlı yaş grupları arasında anlamlı farklılıklar olduğunu belirtmiştir. Zengin (2010) de taekwondo ve judo gibi spor branşlarından katılımcılarla çalışarak kişilik özelliklerine ilişkin yaş grupları arasında anlamlı farklılıklar tespit etmiştir. Literatürde yer alan benzer örneklere sahip çalışma verileri ile araştırma bulgularımız arasında farklılıklar vardır. Bu farklılıkların açıklanması amacıyla Alfred Adler’in kişilik kuramını incelediğimizde Adler bu kuramda kişilik özelliklerinin şekillenmesi için belirli bir sürecin tamamlanması gerektiğini ancak bu sürecin biyolojik yaş ile değil yaşanmışlık (kişinin sosyal ilişkileri, büyüdüğü sosyal çevre vb.) ile tanımlandığını ifade etmektedir. (Akt. Corey, 2015).

Katılımcıların spor branşları değişkenine ilişkin elde edilen veriler kişilik özelliklerinin karate ve taekwondo sporcuları arasında farklılaşmadığı yönündedir. Spor olgusu ile kişilik

arasında literatürde sayısız çalışma bulunmaktadır ve bu iki önemli unsur arasındaki ilişkiye ilişkin pek çok görüş öne atılmıştır (Kuru, 2003; Kuru ve Baştuğ, 2008; Ulucan ve Bahadır, 2011; Tazegül, 2018; İnallı vd. 2020). Bu kadar farklı neticeler elde etmiş araştırmaya ve bulgularımıza açıklık getirmek amacıyla kişiliğin temellerini irdelemek gerekmektedir. Cüceloğlu (2003) bu hususta kişiliğin bir tutarlılık neticesi sonucunda oluşan bir durum olduğunu ifade etmiştir. Bu ifadede yer alan tutarlılık sporun temelini oluşturmaktadır ve sporda başarının önemli unsurları arasındadır (Doğan, 2005). Gordon ve Eysenck gibi düşünürlerin öne sürdüğü “Kişilik Özellikleri Yaklaşımı” ise tüm bu görüşleri tek bir çatı altında toplayarak kişilik özelliklerinin durumsallık içerdiği ve farklı durumlarda algı çerçevesinde meydana geldiğini belirtmektedirler (Weinberg ve Gould, 2019). Örneğin; hırslı bir sporcu müsabaka skoruna, süresine veya rakibine karşı farklı kişilik özelliği sergileyebilir. Yabancı kaynaklardan Piepiora ve arkadaşlarının (2018) araştırması uzak doğu sporlarının kişilik özelliklerini olumlu etkilediğini ancak branş farkının önem arz etmediğini ifade etmişlerdir. Bu ve bunu gibi verilebilecek örnekler spor branşları özelinde ilgili araştırma sonuçlarına göre şekillendirilmek istense de uzak doğu sporları ile ilgilenen kişiler için Koca (2016), “Do” felsefesinin çatısı altında alınmış bir eğitim sonucunda şiddetten uzak, özgüven yüklü, pozitif tavır sahibi ve iyi ruh hali ile etrafa örnek teşkil eden disiplin sahibi bireyler olduklarını ifade etmiştir.

Öğrenim türü değişkenine ilişkin verilere göre katılımcıların beş faktör kişilik özelliklerine ilişkin görüşlerinde alt boyutlarda ve toplam puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Konu ile ilişik literatürde öğrenim türü değişkenine yer veren araştırmaya erişilememiştir. Ancak beş faktör kişilik özelliği konulu araştırmaların eğitim/öğretim temelli değişkenleri incelendiğinde elde edilen veriler değişkenlik göstermektedir. Bu hususta Geneşke (2020) olimpiyat hazırlık merkezi sporcuları ile çalışarak araştırmasının neticesinde katılımcıların eğitim durumuna bağlı değişkenlerin kişilik özelliklerinin yordayıcısı olmadığını belirtmiştir. Üçan (2019) ise sınıf değişkenine bağlı anlamlı farklılık tespit edip bu durumun bireysel farklılıklardan kaynaklandığını ifade etmiştir. Elde edilen mevcut veriler kişilik özelliklerine ilişkin öğrenim türünün ya da eğitim durumu içerikli farklılığın olmadığını işaret etmektedir. Bu görüşü destekler nitelikteki farklı örneklem grupları ile çalışan araştırmalar fakülteler arası, karma üniversite öğrencileri arasında farklılıklar tespit etmiştir (Topçu, 2017; Tatlıoğlu, 2014). Ancak bu farklılıklar da kişi ve yaşanmışlık temelli olduğu için eğitimin belirleyici bir unsur olduğu düşünülmemektedir. Dahası, değişkenlerimizin ve alt problemlerimizden birisi olan

öğrenim görülen bölüm değişkenine ilişkin literatür de benzer veriler sunmaktadır. Bulgularımız “Öz denetimlilik” alt boyutunda anlamlı farklılığın olduğunu ve bu farklılığın beden eğitimi ve spor öğretmenliği ve spor yöneticiliği bölümlerinden öğrencilerin arasında gerçekleştiğini göstermektedir. Bu farkın spor yönetimi bölümü öğrencilerinin lehine sonuçlandığı da bulgularımız arasındadır. Elde edilen bu veriyi Uyar ve Sunay’ın (2009) araştırma sonuçlarıyla açıklamak mümkün olabilir. Bahsi geçen araştırma sonucuna göre; spor yöneticiliği bölümü öğrencileri diğer bölümlerden öğrencilere kıyasla daha fazla sorumluluk sahibi olmakla birlikte spor sektörünün temellerinden birisi olan denetim sürecini yürütme becerisine sahiplerdir. Bu sebeptendir ki araştırma verilerimizde spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin ortalama puanları diğer bölümlerden öğrencilere kıyasla farklılık göstermektedir.

Katılımcıların beş faktör kişilik özelliklerine ilişkin algılanan aylık ortalama gelir değişkeninin bulgularını incelediğimizde; “Dışa dönüklük” alt boyutunda maddi durumunu iyi olarak algılayan grubun orta düzeyde algılayan gruptan daha yüksek bir ortalayamaya sahip olduğu istatistiki olarak anlamlı bulunmuştur. Ağbuğa ve Pepe’nin (2020) spor bilimleri fakültesi öğrencileri ile gerçekleştirdiği araştırma sonucunda, maddi gelirin iyi olarak algılanması özgüvenin arttığını işaret etmektedir. Dışadönük kişilik özelliğinin tanımlamasında “özgüvenli olma” yer almaktadır (Keleş ve Keleş, 2017). Bu nedenle maddi gelirin artışına bağlı dışa dönüklük alt boyutunda farklılığın tespit edildiği düşünülmektedir.

Araştırmamızın son değişkenlerini oluşturan anne ve baba eğitim durumu değişkenlerine ilişkin katılımcıların beş faktör kişilik özelliklerinde anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Anlamlı farklılığın tespit edildiği alt boyutlarda ortalama puanlar incelendiğinde babaları okuryazar olamayan kişilerin en yüksek ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Özdemir’in (2021) elit olan ve olmayan güreşçiler ile gerçekleştirdiği araştırmasının sonucunda araştırma bulgularımızın aksine baba eğitim durumunda anlamlı farklılaşma görülmezken, anne eğitim durumunda lisansüstü eğitim durumuna sahip grubun en yüksek ortalama puanlara sahip olduğu sonucu anlamlı olmakla birlikte tespit edilmiştir. Mazılı (2018) ise araştırması sonucunda karate ve taekwondo sporcularının olumsuz kişilik özelliklerine sahip kişilerin baba eğitim durumunun düşük olduğunu ve bu hususta çocukların ebeveynlerden etkilendiklerini ifade etmiştir. Takkin (2020) de anne eğitim durumuna ilişkin farklılık tespit edemezken baba eğitim durumu ilkökul terk olan kişilerin

olumsuz cinsiyet rollerine/algısına sahip olduklarını belirtmiştir. Yine aynı araştırma bulguları; üniversite öğrencilerinin baba eğitim düzeyinin düşük olmasına ve olumsuz cinsiyet algısına bağlı kişilerde nörotiklik meydana geldiğini ifade etmiştir. Öyle ki, Kul ve diğerlerinin (2018) araştırmasının sonucunda karate sporcularının, baba eğitim düzeyi düşük olanların stresle başa çıkmak için çaresiz yaklaşım sergileyen içe dönük bir yapıya sahip oldukları ifade edilmiştir. Sonuç olarak anne ve babanın eğitim durumlarının dolaylı ya da direkt olarak bireylerin kişilik ve tutumları üzerinde bir takım etkiye sahip olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmamızın son bulguları korelasyon analizi sonucunda elde edilmiştir. Bu analiz sonucunda ilk anlamlı ilişki SEYÖ alt boyutları arasındaki pozitif yönlü ilişkidir. Çayırılı ve Demirhan (2020) da araştırmalarında SEYÖ kullanmışlardır. Bahsi geçen araştırma sonucunda düzenli pilates yapan araştırma grubunun da tüm alt boyutlar arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur. BFKÖ'nün alt boyutlarında ise olumsuz kişilik özellikleri ile olumlu kişilik özellikleri arasında negatif yönlü ilişki (Dışa dönüklük/Yumuşak başlılık ile Nörotiklik) tespit edilirken olumlu kişilik özellikleri kendi içlerin pozitif yönlü ilişkiye (Öz denetimlilik ile Deneyime açıklık) sahiptir. Özdemir'in (2021) araştırma sonuçları da benzer veriler sunarak olumlu kişilik özelliklerinin edinilmesi ile olumsuz kişilik özelliklerinin mevcudiyetini yitirdiğini ifade etmiştir. Altıparmak'ın (2019) araştırma sonuçları da bulgularımız ile paralellik göstererek olumlu kişilik özelliklerinin birbirini tetikleyerek bir kişide birlikte görülebileceği yönündedir. Ancak bu durum tüm alt boyutlarda yer alan kişilik özellikleri için geçerli değildir.

Araştırmamızın ana problem cümlesini oluşturan “Üniversite öğrencilerinin uzak doğu sporlarına yönelim nedenleri ile kişilik özellikleri arasında ilişki var mıdır?” soruna yanıt aldığımız korelasyon analizi neticesinde bazı alt boyutlar arasında anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Anlamlı düzeyde ilişkiye sahip olan bulgulara ilişkin kimi bilgiler şunlardır; sosyalleşme amacı ile spora yönelen kişilerde dışa dönük, öz denetimli ve deneyime açık kişilik özelliklerine ilişkin pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır. Aynı zamanda olumlu kişilik özelliklerinden dışa dönüklük, yumuşak başlılık, öz denetimlilik ve deneyime açıklık özellikleri arasında da pozitif ilişkilerin bulunduğu bilinmektedir.

Araştırmamızın temel amacı ile örtüşen bir araştırmaya rastlanmamıştır. Fakat konuyla ilişkin literatürde bireylerin düzenli spor yapmaları veya sürdürme durumlarının konu

edinildiği araştırmalar mevcuttur. Bu araştırmalardan birisi Köse'nin (2020) düzenli olarak spora yönelen bireylerin kişilik özelliklerini araştırdığı çalışmadır. İlgili araştırma neticesinde düzenli olarak spora devam eden kişilerin yumuşak başlı, öz denetimli ve dışa dönük bireyler oldukları ifade edilmiştir. Araştırmacı bu sonuçların psikolojik iyi oluş ile ilişkili olduğunu ve beraberinde kişilik özelliklerini etkilediğini de ifade etmiştir. Bacanlı (2008) ise konuyla ilgili "Sosyal Beceri Eğitimi" kitabında sosyal becerilerin kişilik őkillenmesinde ve olumlu kişilik özelliklerinin gelişiminde de etki faktörü olduğunu belirtmiştir. Dahası, bahsi geçen araştırmacı eserinde Buss ve Finn'in (1987) kişilik sınıflamasına da değinerek sosyal becerilerin olumlu kişilik özelliklerini geliştirmesine ek olarak olumsuz kişilik özelliklerinin istenmeyen biçimde őkillenebileceğini ve bu yönde özellikler (makyavelist, saldırganlık, genel ben bilinçli vs.) kazanılabileceğini ifade etmiştir. Sonuç olarak; hem sosyal bir beceri olan hem de sosyalleşme (kişisel çevre kurma) aracı olan sporun bu bağlamda kişilik özelliklerinin őkillenmesi ile ilişkili olduğu düşünölmektedir.

Araştırmamızın temel amacına ilişkin verileri sunan regresyon analizi neticesinde: sporcuların kişilik özelliklerinin, spora yönelimleri üzerinde pozitif yönlü ve istatistiki açıdan anlamlı bir etkisi var olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Konu ile ilgili literatür incelendiğinde Saygılı ve arkadaşlarının (2015) sporcu ve sedanter kişilerden oluşan araştırma grubu ile gerçekleştirdiği çalışmanın sonucunda spor yapan kişilerin olumlu kişilik özelliklerinin diğer gruba oranla daha fazla gelişmiş olduğu sonucu görölmektedir. Bu araştırma, bulgumuzu destekler nitelikte veriler sunarak spor yapmanın olumlu kişilik özelliklerinde pozitif yönde etkilere sahip olduğunu belirtmiştir. Benzer sonuçlar elde eden çeşitli araştırmalar yerli literatürde mevcuttur (Tazegöl, 2014; Büyükbasmacı ve Tazegöl, 2016). Sporun doğası gereği bireyin temel becerilerini ve yaşam alanını etkileyerek kişilik özellikleri üzerinde etkin rol oynadığı gerçeğini destekleyen veriler yerli literatür ile sınırlı değildir. Nurwansyah ve Sepdanius'un (2021) karate ve taekwondo sporcuları ile gerçekleştirdikleri spora yönelim kaynaklı kişilik özelliklerinin araştırıldığı çalışma neticesinde; bu branşlara yönelmiş kişilerin, kişilik gelişimlerinde sporun önemli ölçüde etkisinin olduğu vurgulanmıştır. Sattarovich (2020) de dövüş sanatları temelli bir araştırma gerçekleştirerek kişiliğin bu spor branşları etkisinde geliştiği takdirde olumlu yönde özelliklerin kazanılmasının mümkün olduğunu vurgulamıştır. Sonuç olarak; araştırma bulgularımız ve diğer araştırma sonuçları doğrultusunda sporun kişilik özellikleri üzerinde etki sahibi olduğunu söylemek mümkündür.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Üniversite öğrencilerinin uzak doğu sporlarına yönelim nedenleri ile kişilik özelliklerinin arasındaki ilişkinin incelenmesini amaçlayan araştırmamızın sonuçları şu şekildedir;

- Uzak doğu sporlarına yönelen üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine yönelim nedenlerine bağlı cinsiyet değişkenine ilişkin farklılık bulunmamaktadır.
- Uzak doğu sporlarına yönelen üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine yönelim nedenlerine bağlı yaş değişkenine ilişkin sosyalleşme nedenleri farklılaşmaktadır.
- Uzak doğu sporlarına yönelen üniversite öğrencilerinden taekwondo sporcularının karate sporcularına kıyasla daha fazla bilgi aramak amaçlı ilgili spora yöneldiği sonucuna ulaşılmıştır.
- Spor etkinliklerine yönelme nedenlerine ilişkin ölçek toplam puanlar ve bilgi arama ortalama puanları uzak doğu sporlarına yönelen üniversite öğrencileri arasından öğrenim türü normal öğretim olan grup lehine sonuçlanmıştır.
- Katılımcılar arasında bölüm değişkenine bağlı olarak spor yöneticiliği bölümünden öğrencilerin hem bilgi arama hem de duygu arama amaçlı spora yöneldiği sonucuna ulaşılmıştır.
- Spor etkinliklerine yönelme nedenlerine ilişkin algılanan aylık ortalama gelir değişkenine ilişkin farklılık bulunmamaktadır.
- Uzak doğu sporlarına yönelen üniversite öğrencilerinin anne ve baba eğitim durumunda farklılaşma bulunmamaktadır.
- Uzak doğu sporlarına yönelen üniversite öğrencilerinin kişilik özelliklerine bağlı cinsiyet değişkenine ilişkin farklılık bulunmamaktadır.
- Uzak doğu sporlarına yönelen üniversite öğrencilerinin kişilik özelliklerine bağlı yaş değişkenine ilişkin farklılık bulunmamaktadır.
- Uzak doğu sporlarına yönelen üniversite öğrencilerinin kişilik özelliklerine bağlı taekwondo ve karate sporcuları arasında farklılık bulunmamaktadır.
- Kişilik özelliklerine ilişkin uzak doğu sporlarına yönelen üniversite öğrencileri arasından öğrenim türü değişkenine bağlı farklılık bulunmamaktadır.

- Katılımcılar arasında bölüm değişkenine bağlı olarak spor yöneticiliği bölümünden öğrencilerin öz denetimli kişilik özelliğine diğer bölümlerden öğrencilere oranla daha fazla sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Algılanan aylık ortalama gelir değişkenine ilişkin elde edilen sonuçlar gelirini iyi olarak algılayan kişilerin dışı dönük kişilik özelliğine sahip olduğu yönündedir.
- Uzak doğu sporlarına yönelen üniversite öğrencilerinin kişilik özelliklerinin anne ve baba eğitim durumuna ilişkin farklılaşmadığı bulunmuştur.
- Uzak doğu sporlarına yönelen üniversite öğrencilerinin ilgili spor branşlarına yönelme nedenleri ile kişilik özellikleri arasında ilişkiler bulunmaktadır.
- Uzak doğu sporlarına yönelen üniversite öğrencilerinin kişilik özelliklerinin, spora yönelimleri üzerinde pozitif yönlü ve istatistiki açıdan anlamlı bir etkisi var olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5.2. Öneriler

Araştırma sonuçları ışığında ilgili kişi, kurum ve gelecek araştırmalara yön vermesi amacıyla sunulan öneriler aşağıda yer almaktadır;

- Kişiler üzerinde bu denli önem arz eden spora yönelim nedeni ve kişilik özelliklerinin olumlu yönde seyretmesi amacıyla yetenek taraması uygulamaları sıklaştırılmalı ve titizlikle gerçekleştirilmelidir.
- Spora yönlendirilme etkenlerine dikkat edilerek genel değil bireysel ve kişiye özgü yönlendirilmelidir.
- Spora teşvik amaçlı düzenlenen maddi amaç gütmeyen kurslar devlet destekli olmalı ve kişilerin algıladığı gelir durumlarının ne yönelim nedenlerini ne de kişilik özelliklerini olumsuz yönde etkilememeli.
- Öğrencilerin arasındaki fırsat eşitliğini sağlamak amaçlı normal öğretim ve ikinci öğretim öğrencilerin müsait olduğu zaman dilimlerine ilişkin etkinlikler/kurslar düzenlenmelidir.
- Spor bilimleri alanında okutulan derslerde sporun bilimsel temellerine ek verilen derslerde kişilik özelliklerini etkileyebileceği düşünülen eğitsel programlar uygulanmalıdır.

- Nevrotiklik gibi duygu durum bozukluğu temelli kişilik özelliğine sahip bireylere terapi amaçlı spor etkinliklerine yönelmeleri önerilebilir.
- Dışadönüklük ve sorumluluk gibi özelliklere olumlu katkı sağlayan sportif etkinliğin bireylerin hayatlarına küçük yaşlardan itibaren entegre edilmesi önerilir.
- Spora yönlendirilme hususunda ailelere bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır.
- Aile fertlerinin birbirleri üzerinde dolaylı ya da direkt olarak etki sahibi olması nedeniyle sportif etkinlikleri kolektif biçimde yapmak küçük yaştaki bireylerin kişilik gelişiminin olumlu yönde seyretmesi için temel olacaktır.
- İlgili literatürde SEYÖ ve BFKÖ arasındaki ilişkinin araştırıldığı çalışma azlığı nedeni ile artırılması önerilmektedir.
- Konuyla ilgili araştırma grupları çeşitlendirilip spor bilimleri alanında hem eğitimci (antrenör, akademisyen vb.) hem de spesifik spor branşlarına (takım sporları, raketli sporlar, su sporları, kış sporları vb.) uyarlanabilir.

KAYNAKLAR

- Afyon, Y. A., & Tunç, A. (1997). *Beden eğitimi ve spor tarihi*. Konya: Damla Ofset.
- Ağbuğa, F., & Pepe, K. (2020). Spor Bilimleri Fakültesinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Özgüven Düzeylerinin Cinsiyetlerine Bölümlerine Ve Sınıf Düzeylerine Göre Karşılaştırılması. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(3), 345-353.
- Akandere, M., Baştuğ, G., & Akdoğan, Z. (2009). Erkek Maratoncularda Sosyal Çevre Ve Ekonomik Durumun Spora Yönelmeye Etkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (22), 459-466.
- Akiskal, H. S., & Mallya, G. (1987). Criteria for the Soft Bipolar Spectrum: Treatment Implications. *Psychopharmacology Bulltein*, 23(1), 68-73.
- Akkuş, H., & İnal A. N. (1999). Gençlerde Egzersizin Vücut Üzerine Etkisi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 7-9.
- Aksu, O. (2018). *Karate sporcularının sürekli kaygı düzeyleri, duygusal zekâ ve kişilik özelliklerinin çeşitli değişkenlere göre karşılaştırılması*, Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Bartın.
- Alibaz, A., Gündüz, N., & Şentuna, M. (2006). Türkiyede Üst Düzey Taekwondo, Karate Ve Kick-Boks Sporcularının Bu Spor Branşına Yönelmelerine Teşvik Eden Unsurlar, Yapma Nedenleri Ve Geleceğe Yönelik Beklentileri. *Spormetre Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 91-102.
- Alkan, N. & Çolaklar, A. (2001). *Shito-Ryu Karate-Do*. Ankara.
- Alpay, H. (2015). *Karate-do el kitabı terimler-kurallar-teknikler* (2. Baskı). Ankara: Spor Dünyası Yayıncılık.
- Alpay, H. (2016). *Sensei el kitabı*. Ankara: Spor Dünyası Yayıncılık.
- Altunbaş, F. (2018). Üniversite öğrencilerinin özyeterlik düzeyleri ile spora katılım motivasyonları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Trabzon Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Trabzon.
- Aracı, H. (1999). *Okullarda Beden Eğitimi*, Ankara.

- Ardahan F., & Yerlisu Lapa T. (2011). Açık Alan Rekreasyonu: Bisiklet Kullanıcıları Ve Yürüyüşçülerin Doğa Sporunu Yapma Nedenleri Ve Elde Ettikleri Faydalar. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 1327-1341.
- Arpa, D. K. (2014). Ortaöğretimdeki erkek sporcuların karate ve taekwondo branşına yönelme nedenleri ve beklentileri. Haliç Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Aslan, Z., Ünüvar, Ş. & Başoda, A. (2012). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Kişilik Özelliklerinin Belirlenmesi Ve Turizm Sektörüne Uyumu Açısından Değerlendirilmesi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 23(2), 203-219.
- Atak, H. (2013). On-Maddeli Kişilik Ölçeği'nin Türk Kültürüne Uyarlanması. *Nöropsikiyatri Arşivi*, 50(1), 312-319.
- Bacanlı, H. (2008). *Sosyal Beceri Eğitimi*. Ankara: Asal Yayınları.
- Bavlı, Ö. (2009). Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Öğrencilerinin Spora Başlama, Bölümü Seçme Nedenleri ve Geleceğe Yönelik Beklentilerinin İncelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(3), 239-246.
- Baycan, D. Y. (2020). Üniversite öğrencilerinin serbest zaman doyumu ve sağlık algısı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Bartın.
- Benedik, L., & Görner, K. (2020): Psycho-Physiological Aspects in Karate Sports Preparation. *Sport i Turystyka. Środkowoeuropejskie Czasopismo Naukowe*, 3(2), 79–90.
- Boyacıoğlu, İ. (2015). Öztanımlayıcı Anıların Fenomenolojik Özelliklerinde Cinsiyete Bağlı Farklılıklar. *Psikoloji Çalışmaları*, 35(1), 1-14.
- Boz, E. (2019). Elit karate sporcularında imgeleme ve kaygı ilişkisinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Buchanan, T., Johnson, J. A., & Goldberg, L. R. (2005). Implementing a Five-Factor Personality Inventory for Use on the Internet. *European Journal of Psychological Assessment*, 21(2), 115-127.

- Buss, A. H. & Finn, S. E. (1987). Classification of Personality Traits. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52, 432– 444.
- Büyükbaşmacı, Y. E., & Tazegül, Ü. (2016). Düzenli Olarak Spor Yapan ve Yapmayan Bireylerin Sosyotropik-Otonomik Kişilik Düzeylerinin Karşılaştırılması. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(37), 611-617.
- Coakley, J. (2001). Sport in society. Boston: Mc Graw Hill.
- Corey, G. (2015). *Psikolojik danışma, psikoterapi kuram ve uygulamaları*. (Çev. Ergene, T.) Ankara: Mentis Yayıncılık.
- Costa, P. T., & McCrae, R. R. (1988). Personality in Adulthood: A Six-Year Longitudinal Study of Self-Reports and Spouse Ratings on The NEO Personality Inventory. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54(5), 853-863.
- Cüceloğlu, D. (2003). *İnsan ve davranışı: psikolojinin temel kavramları* (12. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çatıkkaş, F. (2003). Evaluating Relationship Between Effect of Competition Score and Blood Lactate in Elite Taekwondo Sportsmen. *Postgraduate Thesis, Ege University Institute of Medical Sciences*.
- Çayırılı, R. Ö., & Demirhan, B. (2020). Examination of the Relationship Between the Reasons for Orientation to Sports Activities and Health Perceptions of Women Receiving Pilates Training. *International Journal of Sport Culture and Science*, 8(4), 275-285.
- Çelik, S. (2018). Yerli Turistlerin Kişilik Özellikleri Ve Tolerans Düzeylerinin Algıladıkları Destinasyon Memnuniyeti Üzerindeki Etkisi. *Turizm Akademik Dergisi*, 5(1), 154-165.
- Çetin, A., & Alacalar, A. (2016). İş Yaşamında Yalnızlığı Yordamada Kişilik Özellikleri İle Algılanan Sosyal Ve Örgütsel Desteğin Rolü. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 12(27), 193-216.
- Çetin, E., Ertaş Dölek, B., & Orhan, Ö. (2008). Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Ergojenik Yardımcılar, Doping Ve Sağlık Hakkındaki Bilgi Ve Alışkanlıklarının Belirlenmesi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(3), 129-132.

- Çevik, H., Şimşek, K., Mercanoğlu, A., & Bayram, A. (2019). Spor Etkinliklerine Yönelim Ölçeğinin Türkçe Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 10(2), 149-163.
- Çakto, P., & Görgüt, İ. (2019). Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Gören Öğrencilerin Kariyer Planlama Süreçlerinin İncelenmesi. *Uluslararası Spor Bilimleri Öğrenci Çalışmaları*, 1(1), 69-80.
- Dağistanlı, M. A. (Ed.) (2008). *Spor kitabı* (2. Baskı). İstanbul: NTV Yayınları.
- Demirbaş Çelik, N., Çulha, Y., & Adal, P. (2020). Sporcuların Motivasyon Kaynaklarının Belirlenmesi. 7. Atlas International Congress On Social Sciences Tam Metin Kitabı s. 461-480, 23-25 Eylül, Budapeşte, Macaristan. 2020ISBN: 978-625-7898-24-9.
- Doğan, E., Yılmaz, A. K., Kabadayı, M., ve Mayda, M. H. (2018). Spor Bilimleri Öğrencileri İle Farklı Fakültelerde Okuyan Öğrencilerin Sosyalleşme Ve Mutluluk Düzeylerinin İncelenmesi. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, (22), 403-411.
- Doğan, O. (2005). *Spor psikolojisi* (2. Baskı), Ankara: Nobel Kitabevi.
- Doğan, T. (2013). Beş Faktör Kişilik Özellikleri Ve Öznel İyi Oluş. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 14(1), 56-64.
- Domenico, M., Edith, A., & Wolff-Michael, R. (2001). The Art of Distancing in Karate-Do Mutual Attunement in Close Encounters. *Journal of Adult Development*, 8(2), 119-132.
- Ekici, H. (2012). Halkın Sporla İlgili Belediyelerden Beklentileri: Gaziantep'te Bir Uygulama. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(3), 53-77.
- Ekici, S., Çolakoğlu, T., & Bayraktar, A. (2011). Dağcılık Sporuyla Uğraşan Bireylerin Bu Spora Yönelme Nedenleri Üzerine Bir Araştırma. *Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(2), 110-119.
- Erkal, M. (1982). *Spor*. Ankara: Formül Matbaası.
- Erkan, N. (1998). *Yaşam boyu spor*. Ankara: Bağırhan Yayımevi.
- Feist, J., & Feist, G. J. (2006). *Theories of personality* (6th ed.). New York: McGraw Hill.
- Fişek, K. (1998). *Türkiye'de ve dünyada spor yönetimi*. Ankara: Bağırhan Yayımevi.

- Fraenkel, J. R., & Wallen, N. E. (2009). How to design and evaluate research in education (7th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Gençtan E. (1981). *Çağdaş yaşam ve normal dışı davranışlar*. Ankara: Maya Yayınları.
- Geneşke, E. K. (2020). Türkiye Olimpiyat Hazırlık Merkezi (TOHM) sporcularının psikolojik becerilerinin kişilik özellikleri ile ilişkisinin araştırılması - Ankara ili örneği. Atatürk Üniversitesi, Kış Sporları Ve Spor Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.
- Glass, R., Prichard, J., Lafortune, A. & Schwab, N. (2013). The Influence of Personality and Facebook Use On Student Academic Performance. *Issues in Information Systems*, 14(2), 119-126.
- Güngör, N. B., & Esentürk, O. K. (2020). Eğitimcilerin Bakış Açısıyla Pilatese Yönelme Sebepleri ve Alandaki Sorunlara Ait Görüşler. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 35-49.
- Güven, A. (1982). *Ansiklopedik spor dünyası*. İstanbul: Serhat Yayıncılık.
- Horzum, M. B., Ayaş, T., & Padır, M. A. (2017). Beş Faktör Kişilik Ölçeğinin Türk Kültürüne Uyarlanması Adaptation of Big Five Personality Traits Scale to Turkish Culture. *Sakarya University Journal of Education*, 7(2), 398-408.
- Hökelekli, H. (2013). *Psikolojiye giriş*. (4. Baskı) Bursa: Emin Yayınları.
- İçer, Y. (2020). Lisanslı sporcuların kişilik inançlarının sosyodemografik özelliklere ve spor yapmayanlara göre farklılaşmasının incelenmesi. Çag Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Mersin.
- İnalı, Ç., Zekioğlu, A., & Tatar, A. (2020). Su Sporlarıyla Uğraşan Sporcuların Beş Faktör Kişilik Yapıları Ve Öfke İfade Tarzları Arasındaki İlişki. *Humanistic Perspective*, 2(2), 81-107.
- Kanazawa, H. (1986). *S.K.I. Kumite kyohan*. Tokyo: Kodansha Publishing Company.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi* (23. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, s. 77.
- Kat, H. (2009). *Bireysel sporcularla takım sporcularının stres düzeyleri ve problem çözme becerilerinin karşılaştırılması*. Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.

- Keleş, Y., & Keleş, M. Ç. (2017). Turizm Öğrencilerinin Kişilik Özellikleri: Türkiye’de Lisans Düzeyinde Turizm Eğitime Yönelik Bir Değerlendirme. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 62(1), 417-428.
- Kılıcıgil, E. (1998). *Sosyal çevre-spor ilişkileri, teori ve elit sporculara ilişkin bir uygulama*. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Koca, A. (2016). *Shotokan karate-do kata el kitabı*. İstanbul: Spor Dünyası Yayıncılık.
- Koludar, S. (1988). *Futbolda antrenörlük ve eğitim öğretim ilkeleri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Koşar, H. (1979). *Karate-Do nedir ne değildir?*. İstanbul: K.S.K.C. Yayınları.
- Köknel, Ö. (2005). *Kaygıdan mutluluğa kişilik*. İstanbul: Akdeniz Yayıncılık.
- Köse, M. (2020). Bireylerin spor yapma durumlarına göre kişilik tipleri ve psikolojik iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Niğde.
- Kul, M., Boz, E., Şipal, O., Erdoğan, Y. & Baycan, Y. (2020). *Elit boks sporcularının benlik saygısı ve karanlık üçlü kişilik özelliklerinin incelenmesi*. 4th International Conference on Social Sciences & Humanities Tam Metin Kitabı, s. 103-121, Ankara.
- Kul, M., Boz, E., Sağlamdemirel, B., Karataş, İ. & Boz, Y. (2018). Elit karate sporcularının stresle başa çıkma tarzlarının incelenmesi. *3rd International Eurasian Conference On Sport, Education and Society*. Sözel Bildiri, 15-18 Kasım, Mardin.
- Kuru, E. & Baştuğ, G. (2008). Futbolcuların Kişilik Özellikleri Ve Bedenlerini Algılama Düzeylerinin İncelenmesi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(2), 95-101.
- Kuru, E. (2003). Farklı statüdeki beden eğitimi bölümü öğrencilerinin kişilik özellikleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(1).
- Küçük, V., & Koç, H. (2003). Psiko-Sosyal Gelişim Süreci İçerisinde İnsan Ve Spor İlişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 1-11.
- Loehlin, J. C., McCrae, R. R., & Jonason, O. P. (1988). Heritabilities of Common and Measure-Specific Components of the Big Five Personality Factors. *Journal of Research in Personality*, 32(1), 431-445.

- Lokman, K. (1998). *Taekwondo iz bırakanlar*. Ankara: Ulus Basımevi.
- Mavi, S. (2012). *Hızlı tempo müziğın taekwondocular üzerindeki etkileri*. Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Mazılı, N. (2018). *Türkiye'deki taekwondo ve karate sporcularının narsist kişilik özellikleri, mizaç tipleri ve saldırganlık düzeylerinin araştırılması*. Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- McCrae, R. R., & Costa, P. T. (1991). The NEO Personality Inventory: Using the FiveFactor Model in Counseling. *Journal of Counseling & Development*, 69(4), 367-372.
- McCrae, R. R., & Costa, P. T. (1997). Personality Trait Structure as a Human Universal. *American Psychologist*, 52(5), 509-516.
- McCrae, R. R., & Terracciano, A. (2005). Universal Features of Personality Traits from the Observer's Perspective: Data From 50 Cultures. *Journal of Personality and Social Psychology*, 88(3), 547-561.
- Mengütay, S. (1997). *Morpa spor ansiklopedisi*. Cilt, 2, 156-249.
- Merrilee, N., Zetaruk, M. A., Violan, D. Z., & Lyle, J. M. (2000). Karate Injuries in Children and Adolescents. *Accident Analysis and Prevention*, 32(1), 421-425.
- Morgan, C. T. (2013). *Psikolojiye giriş* (20. Baskı). Konya: Eğitim Yayınları.
- Morsünbül, Ü. (2014). Hızlı Büyük Beşli Kişilik Testi Türkçe Versiyonu Geçerlilik Ve Güvenirlik Çalışması. *Düşünen Adam the Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 27(1), 316-322.
- Musashi, M. (1992). *The book of the five rings*. New York: Bantam Books.
- Nurwansyah, A., & Sepdanius, E. (2021). Kepribadian Atlet Olahraga Kontak Fisik Dan Non Kontak Fisik Di Kota Padang. *Jurnal Stamina*, 4(8), 372-384.
- Nyhus, E., & Pons, E. (2005). The Effects of Personality on Earnings. *Journal Of Economic Psychology*, 26(3), 363-384.
- Okuş, H. (2015). *Mücadele disiplinleri ve onun içerisinde gelişen karatenin tarihi süreçleri ile karatenin kültürel ve tanımsal çelişkileri üzerine bir değerlendirme* (2. Baskı). Ankara: Spor Dünyası Yayıncılık.

- Ölmez, C. (2017). *Müzikli ritim çalışmaları ile yapılan taekwondo eğitiminin çocukların teknik ve motorik gelişimlerine etkisi*. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Trabzon.
- Özbaydar, S. (1983). *İnsan davranışının sınırları ve spor psikolojisi*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Özbek, O., & Şanlı, E. (2011). Karate Branşındaki Üniversite Elit Sporcularının Bu Branşa Yönelme Nedenleri Ve Beklentileri. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(3), 203-214.
- Özcan, G., & Yıldırım, S. (2011). Lisanslı Olarak Takım Sporü Ve Bireysel Spor Yapan İle Spor Yapmayan Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Karşılaştırılması. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(2), 111-135.
- Özdemir, M. (2021). Elit ve elit olmayan güreşçilerin kişilik özellikleri ile problem çözme becerisi arasındaki ilişkinin incelenmesi. Muş Alparslan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Muş.
- Öztek, İ. (1999). *Budo Sözlüğü Budo Sözlüğü (Judo, Karate, Aikido, Taekwondo, Wu Shu)*. Ankara: Ata Ofset.
- Öztürk Dağabakan, F. (2016). Bir Toplumdilbilimsel Değişken Olarak Türkiye’de Kadın Dili Araştırmaları ve Görsel Medyada Kadın Dili. *Diyalog Interkulturelle Zeitschrift für Germanistik*, 4(1), 40-54.
- Piepiora, P., Kazimierz, W., & Piepiora, Z. (2018). Personality profiles of karate masters practising different kumite styles. *Archives of Budo*, 14.
- Puher, M. A. (2009). *The big five personality traits as predictors of adjustment to college*. Villanova University, Department of Psychology, Master Thesis, Villanova.
- Sağlam, M. (2018). *Müسابık taekwondocularında saldırganlık ve dürtüsel davranış tepkilerinin incelenmesi*. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş.

- Sarıca, M. (2019). Üniversite öğrencilerinin spora karşı tutumlarının araştırılması. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Burdur.
- Sattarovich, K. N. (2020). The Role Of Martial Arts In Personality Development. *European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences* 8(4), 4-10.
- Saygılı, G., Atay, E., Eraslan, M. & Hekim, M. (2015). Düzenli Olarak Spor Yapan Ve Yapmayan Öğrencilerin Kişilik Özellikleri İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(1) , 161-170.
- Schultz, D. P., & Schutz, S. E. (2001). *Theories of personality* (7th ed.). Belmont, C. A. : Wadsworth/Thomson Learning.
- Sevim, Y., Sivrikaya, K., & Taborsky, F. (1997). 1997 Genç Erkekler Hentbol Dünya Şampiyonasına Katılan Takımların Oyuncu Ve Kalecilerinin Seçilen Fiziksel Özellikleri Ve Teknik Etkinlik Düzeylerinin Değerlendirilmesi. *Gazi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 29-40.
- Seviniş, E. (2017). *Yetişkinlerde sosyal ağ kullanımının beş faktör kişilik özellikleriyle ilişkisi*. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Adana.
- Sivrikaya, Ö., & Pehlivan, M. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Spor Yapmasını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi. *Spor Yönetimi Ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*, 10(1), 37-47.
- Somuncuoğlu, C. (1975). *Gençlik Ve Spor Sorunları Tebliği*. Ankara.
- Soto, C. J., Kronauer, A., & Liang J. K. (2016). *Five-factor model of personality*. Whitbourne, S.K. (Ed.). Hoboken, N. J.: Wiley.
- Sunay, H., & Saracaloğlu, A. (2003). Türk Sporcusunun Spordan Beklentileri İle Spora Yönelen Unsurlar. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 43-48.
- Şahan, H. (2007). *Üniversite öğrencilerinin sosyalleşme sürecinde spor aktivitelerinin rolü*. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Konya.
- Şahan, H. (2008). Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Sürecinde Spor Aktivitelerinin Rolü. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 248-266.

- Şebin, K., Serarslan, Z., Katkat, D., Tozoğlu, E., & Kızılet, A. (2007). Spor Yapan Üniversite Öğrencilerinin Spora Başlama Ve Spor Yapma Nedenlerine İlişkin Görüşleri. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(1).
- Şimşek, K. Y. (2010). Türk Ekstrem Sporcularının Spora Katılım Güdülleri Üzerine Nitel Bir Araştırma. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(3), 107-118.
- Şirin, E. F., & Hamamioğlu, Ö. (2007). Uzak Doğu Spor Branşlarındaki (Taekwondo, Karate, Judo) Sporcu Gençlerin Spora Katılım Motivasyonlarının Belirlenmesi. *Gazi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2), 29-42.
- Takkin, T. (2020). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet tutumlarının özgüven, kişilik özellikleri ve sosyo-demografik değişkenler ile ilişkisinin incelenmesi. Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Mersin.
- Tatlılıoğlu, K. (2014). Üniversite öğrencilerinin beş faktör kişilik kuramına göre kişilik özellikleri alt boyutlarının bazı değişkenlere göre değerlendirilmesi. *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*, 7(17), 939-971
- Tazegül, Ü. (2014). Sporun Kişilik Üzerindeki Etkisinin Araştırılması. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 25, 537-544.
- Tazegül, Ü. (2018). Sporcuların Kişilik Özellikleri İle Bedenlerini Beğenmeleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(68), 1518-1526.
- Tiryaki, Ş. (2000). *Spor psikolojisi* (1. Baskı). Ankara: Üniversite Kitapları Yayın Dizisi.
- Tokitsu, K. (1979). *La voie du karaté pour une théorie des arts martiaux* [The way of karate: Toward a theory of the martial arts]. Paris: Seuil.
- Topçu, F. (2017). Üniversite öğrencilerinin psikolojik dayanıklılık düzeylerinde beş faktör kişilik özelliklerinin yordayıcı etkisinin incelenmesi. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Toprak, P. Y. (2020). Lisanslı badminton sporcularının spora başlama nedenlerinin bazı değişkenler açısından değerlendirilmesi Kars ili örneği. Kafkas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kars.
- Trouba, E. J. (2007). *A person-organization fit study of the Big Five personality model and attraction to organizations with varying compensation system characteristics*. DePaul

University, Department of Psychology College of Liberal Arts and Sciences, Doctoral Dissertation, Chicago.

Tutal, V. (2005). *Malatya'da bulunan ulusal seviyedeki taekwondo sporcuları ile bölgesel seviyedeki taekwondo sporcularının fiziksel ve fizyolojik özelliklerinin incelenmesi*. İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. Malatya.

Türk Dil Kurumu (TDK). Resmi İnternet Sitesi, Kişilik. Erişim Tarihi: 01.03.2021. <https://sozluk.gov.tr/>

Türkel, Ç. (2010). *İlköğretim öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılım düzeyi ile sosyal uyum ve iletişim beceri düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.

Türkiye Taekwondo Federasyonu. Taekwondo ve Tarihçe, Erişim Tarihi: 05.02.2021. <https://www.turkiyetaekwondofed.gov.tr/default.asp?SayfaID=10>

Ulucan, H., & Bahadır, Z. (2011). Haltercilerin Kişilik Özelliklerinin Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(2), 175-183.

Uyar, Y., & Sunay, H. (2009). Üniversite Spor Yöneticiliği Eğitiminin Ankara İli Spor Kamuoyu Tarafından Algılanma Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(4) 141-149.

Üçan, E. (2019). Spor bilimleri öğrencilerinin kişilik özellikleri ile akademik erteleme davranışları arasındaki ilişki. Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

Üçkardeş, E. (2020). Düzenli spor yapan rehber öğretmenlerin spor yapma düzeylerine göre psikolojik iyi hal düzeylerinin bazı demografik özellikler açısından incelenmesi. Toros Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Mersin.

Ülken, H. Z. (2001). *Ahlak*. İstanbul: Ülken Yayınları.

Voigt, D. (1998). *Spor Sosyolojisi*. İstanbul: Alkım Yayınları.

Wallace, P. (2007). *Personality and Identity*. In A. J. Mills, J. C. H. Mills, C. Forshaw and H. Braton (Eds.), *Organizational behaviour in a global context*. Canada: Broadview Press.

- Weinberg, R. S. & Gould, D. (2019). *Spor ve egzersiz psikolojisinin temelleri*. Human Kinetics, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Yılmaz, G. (2021). *Paralimpik sporcuların spora katılım motivasyonlarının, engellerinin, kolaylaştırıcılarının ve sportif sorunlarla başa çıkma becerilerinin incelenmesi*. Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Mersin.
- Yoo, S. H., Ryu, J. S., Park, S. K., & Yoon, S. H. (2013). Successful Factor Analysis of 540° Dwiuryeochagi to Apply Free Style Poomsae of Taekwondo. *Korean Journal of Sport Biomechanics*, 23(4), 285-294.
- Yüksel, C. (2019). Yaşam doyumu seviyelerine göre demografik değişkenler ekseninde bireylerin spor yapma ve yapmama nedenlerinin incelenmesi (Muğla ili örneği). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Muğla.
- Zengin, Ö. (2010). Bireysel mücadele sporlarındaki (taekwondo, judo, güreş) elit sporcuların kişilik özellikleri ile öfke düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Zorba, E. (2012). *Herkes için yaşam boyu spor* (3. Baskı). Ankara: Neyir Yayınları.

EKLER

EK 1. Kişisel Bilgi Formu

Değerli Katılımcı;

Araştırmamızın temel amacı üniversite öğrencilerinin spor etkinliklerine yönelim nedenleri ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu araştırmanın tamamlanması için formlarda yer alan maddeleri okuyarak samimiyetle yanıtlamanız araştırma sonuçlarımız için önem arz etmektedir. Vereceğiniz bilgiler araştırmamızın haricinde hiçbir kişi veya kurum ile paylaşılmayacaktır. Vakit ayırdığınız için

Teşekkür ederim.

Abdulaziz SELUCİK

Bartın Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Öğrencisi

Kişisel Bilgi Formu

1. Cinsiyetiniz : Erkek () Kadın ()
2. Yaşınız :
3. Spor Branşınız :
4. Bölümünüz :
5. Öğrenim türünüz : N.Ö () İ.Ö ()
6. Aylık ortalama gelir durumunuz : TL
7. Anne eğitim durumunuz :
() Okur-Yazar () İlk-Orta Öğretim () Lise () Üniversite
8. Baba eğitim durumunuz :
() Okur-Yazar () İlk-Orta Öğretim () Lise () Üniversite

EK 2. Spor Etkinliklerine Yönelim Ölçeği

	Tamamen katılmıyorum	Katılmıyorum	Biraz Katılıyorum	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1. Genellikle etkinlikler ile ilgili sohbetlere katılırım.	1	2	3	4	5
2. Arkadaşlarım ile etkinlikler hakkında konuşmaktan hoşlanırım.	1	2	3	4	5
3. Etkinlikler ile ilgili duygu ve düşüncelerimi genellikle başkaları ile paylaşıyorum.	1	2	3	4	5
4. Benim için spor etkinliğine katılmak gerçekten büyük bir zevktir.	1	2	3	4	5
5. Spor etkinliklerine katılmak beni heyecanlandırır.	1	2	3	4	5
6. Spor etkinliğine katılmayı düşündüğümde heveslenirim.	1	2	3	4	5
7. Spor etkinliğine katıldığımda kendimi onun bir parçası olarak görürüm.	1	2	3	4	5
8. Spor etkinliğine katıldığımda mutlu olurum.	1	2	3	4	5
9. Spor etkinliğini izlemek yıldız sporcularla yakınlaşma fırsatı sağlar.	1	2	3	4	5
10. Kendimi spor uzmanı olarak düşünürüm.	1	2	3	4	5
11. Profesyonel spor yorumcuları kadar spor taktik ve stratejileri ile ilgili konuşabilirim.	1	2	3	4	5
12. Spor konusunda herhangi bir bilgi (rekor, sonuç, sözleşme vb.) ile ilgilenirim.	1	2	3	4	5

EK 3. Beş Faktör Kişilik Ölçeği

	HİÇBİR Zaman	Nadiren	Bazen	Sık sık	Her Zaman
Kendimi içine kapanık biri olarak görüyorum.	1	2	3	4	5
Kendimi genellikle güvenilir biri olarak görüyorum.	1	2	3	4	5
Kendimi yavaş hareket etme eğiliminde olan biri olarak görüyorum.	1	2	3	4	5
Kendimi rahat ve stresle başa çıkabilen biri olarak görüyorum.	1	2	3	4	5
Kendimi çok az sanatsal ilgisi olan biri olarak görüyorum.	1	2	3	4	5
Kendimi dışa dönük, sosyal biri olarak görüyorum.	1	2	3	4	5
Kendimi başkalarının hatasını bulma eğiliminde biri olarak görüyorum.	1	2	3	4	5
Kendimi bir işi tam yapacak biri olarak görüyorum.	1	2	3	4	5
Kendimi kolay sinirlenen biri olarak görüyorum.	1	2	3	4	5
Kendimi yaratıcı biri olarak görüyorum.	1	2	3	4	5

EK 4. Etik Kurul Onay Belgesi

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal ve Beşeri Bilimleri Etik Kurulu
ONAY BELGESİ

Protokol No:	2021-SBB-0067
Araştırmanın Başlığı:	Üniversite Öğrencilerinin Uzak Doğu Sporlarına Yönelim Nedenleri İle Kişilik Özelliklerinin Arasındaki İlişkinin İncelenmesi
Proje Yürütücüsü:	Abdulaziz SELUCİK
Başvuru Formunun Geliş Tarihi:	04.02.2021
Karar Tarihi:	12.03.2021
Toplantı No:	3

Başvuru dosyasında etik sorun oluşturabilecek sorular/maddeler, süreçler ya da unsurlar bulunmadığından 12.03.2021 tarihli ve 3 numaralı toplantıda 2021-SBB-0067 numaralı başvuruya araştırma için ETİK KURUL ONAY belgesinin verilmesine oy birliği ile karar verilmiştir.

EK 5. Ölçek İzin Belgeleri

